

Türkiye Teknolojide **Kız Öğrenciler Yapay Zeka** Farkındalık Araştırması Raporu

Kız Öğrencilerin Teknoloji Sektörüne Yaklaşımını
Anlama Araştırması

© 2025 Teknolojide Kadın Derneği. Tüm hakları saklıdır. İzinsiz kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, değıştirilemez.

25 HAZİRAN
2025

Zehra Öney

Teknolojide Kadın Derneği

Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli üyelerimiz, kıymetli kamu temsilcilerimiz, iş dünyasının değerli temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının öncü liderleri,

Türkiye'nin teknoloji ve inovasyon ekosisteminde kadınların hak ettiği yeri alması, yalnızca bir hedef değil; toplumsal dönüşümün, sürdürülebilir bir geleceğin ve güçlü bir ekonominin temel taşıdır. Teknolojide Kadın Derneği olarak, 31 Ocak 2019'da çıktığımız bu yolda, ortak bir hayali gerçeğe dönüştürmek için durmaksızın çalışıyoruz: Kadınların teknoloji dünyasında lider, yaratıcı ve karar alıcı olarak yer aldığı, eşitlikçi ve kapsayıcı bir dijital gelecek inşa etmek.

Bu vizyonun en güçlü adımlarından biri olan **"Türkiye Teknolojide Kız Öğrenciler Yapay Zeka Farkındalık Araştırması Raporunu"**, FutureBright Group ve Halkbank iş birliğiyle sizlere sunmanın gururunu yaşıyoruz. Bu rapor, Türkiye'nin dört bir yanındaki genç kadınların teknolojiye, özellikle yapay zekâya bakışını, hayallerini, korkularını ve bilinçdışındaki bariyerleri derinlemesine anlamamızı sağladı.

Harvard Business School kökenli ZMET (Zaltman Metaphor Elicitation Technique) yöntemiyle gerçekleştirilen 16 derinlemesine görüşme ve Türkiye temsili 12 bölgeden 1500'ü aşkın katılımcıyla yapılan anketler, genç kadınların teknolojiyle ilişkisini çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor.

Araştırmamız, Türkiye'de 2.7 milyon lise, 3.3 milyon üniversite ve 2.6 milyon ortaokul çağındaki yaklaşık **8.6 milyon genç kızın potansiyelini** gözler önüne seriyor. Ancak veriler, bu potansiyelin henüz yeterince açığa çıkmadığını gösteriyor:

- Bu ülkede **her 10 kız öğrenciden sadece 2'si bu dünyaya "Ben de varım"** diyebiliyor.
- Teknoloji, kız öğrencilerin gözünde genellikle telefon, tablet ve bilgisayarla sınırlı; eğlence ve iletişim aracı olarak konumlanıyor.
- **Her 2 kız öğrenciden 1'i**, ödevlerinde yapay zekâdan faydalıyor, ancak üretici teknolojilere (kodlama, yazılım vb.) temas oranı düşük.
- **Yapay zekâ**, onlar için çoğunlukla "arama motorunun yeni hali" ya da "dijital oyuncak" gibi tanımlanıyor.
- Üretici olmak, katkı sağlamak, kariyer kurmak için **yeterli yönlendirme** yok.
- STEM eğitimi almış olanlar dahi, yönlendirme eksikliği ve **"kadına uygun meslek"** gibi kalıpların etkisi altında.
- **Her 10 veliden 6'sı**, kızlarının meslek seçimine doğrudan yön veriyor.
- Kızların meslek hayalleri, aileleriyle %80 oranında örtüşüyor.
- **Ailelerin** kızlarına **"güvenli"** meslekler dayatması, teknoloji gibi **"belirsiz ve yorucu"** görülen alanlardan uzaklaşmaya neden oluyor.
- **Ayrıca ebeveynlerin %40'ı**, toplumsal rollerin kız çocuklarının teknolojiye yönelimini zorlaştırdığını açıkça belirtiyor.

- Bu noktada özellikle **annelerin teknolojiye bakışı belirleyici hâle geliyor**. Teknolojiye ilk temasın evde başladığını unutmamalıyız.
- En çarpıcı bulgulardan biri: **Katılımcıların %90'ı teknoloji alanında bir kadın rol model** tanımıyor. Hedef kitledeki her 2 kişiden 1'i, teknoloji alanında daha fazla kadın rol model görmek istiyor.
- Gençlerin büyük çoğunluğu teknoloji alanında **ilham verici bir kadın figürle karşılaşmamış**. Kadın rol modellerin görünürlüğü çok düşük; akla gelen isimler genellikle erkek.
- **Üniversitelerde STEM bölümlerinde kadın oranı %36**, mühendislikte %27, yapay zeka ve veri biliminde ise yalnızca %15'in altında.
- **Teknoloji sektöründe çalışan kadın oranı %9-12** arasında, üst düzey yöneticilikte ise %5'in altında.

Bu veriler, bir gerçeği açıkça ortaya koyuyor: Genç kadınlarımız teknolojiye ilgisiz değil, ancak bu ilgiyi üretici bir güce dönüştürmek için daha fazla fırsata, yönlendirmeye ve görünür rol modellere ihtiyaçları var. Araştırmamız, genç kızların teknolojiye kadın eli değdiğinde daha yaratıcı, empatik ve faydalı bir alan gördüğünü gösteriyor. Onlar, esnek çalışma modelleri, eşitlikçi politikalar ve kendilerini ifade edebilecekleri bir ekosistem hayal ediyor.

Teknolojide Kadın Derneği olarak, bu tabloyu değiştirmek için kararlıyız. Bugüne dek on binlerce genç kadına eğitim programlarımızla ulaştık, mentorluk projelerimizle onlara yol gösterdik, yenilikçi iş birliklerimizle sürdürülebilir çözümler ürettik. Amacımız, geçmiş yüzyılın fırsat eşitsizliklerini geride bırakarak, kız çocuklarımızın teknolojiyle tanışmasını sağlamakla yetinmek değil; onların bu alanda vizyoner liderler olarak yetişeceği, ilham veren ve kapsayıcı bir ekosistem yaratmaktır.

Türkiye'nin 2030 yılına kadar teknoloji alanında en az 1 milyon nitelikli insan kaynağına ihtiyacı var. Bu ihtiyacın en güçlü çözüm ortağı, genç kadınlarımızdır. Onların zekâsı, yaratıcılığı ve liderliği, yalnızca teknoloji sektörünü değil, tüm toplumu dönüştürecek bir güçtür. Ancak bu dönüşüm, ilham, inanılmak, destek ve fırsatla mümkün.

Bu rapor, bir tablo çizmekle yetinmiyor; aynı zamanda bu tabloyu nasıl dönüştürecekimize dair bir yol haritası sunuyor. **Gelecek teknolojideyse, gelecek yapay zekâdaysa, teknolojide kızlar da olacak!** Bu bir temenni değil, stratejik bir vizyon; toplumsal ilerleme için kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Bu süreçte böylesi kıymetli verilerle dolu "Türkiye Teknolojide Kız Öğrenciler Yapay Zeka Farkındalık Araştırması Raporunu" hayata geçirmemizi mümkün kılan Halkbank ve Halkbank'ın kıymetli Genel Müdürü Osman Arslan'a, araştırmamızı özveri ve başarı ile tamamlayan FutureBright Group ve değerli ekibine, üyemiz ve proje liderimiz Banu Soyak'a, düzenledikleri kıymetli organizasyonla araştırmamızın tüm Türkiye'de duyurulmasını sağlayan Meta Communication'a, Teknolojide Kadın Derneği'nin kıymetli ekibine ve araştırmaya katılan öğrencilerimize teşekkür ediyorum. Ayrıca en büyük teşekkürlerimizi de bu çalışmanın başından itibaren bizleri destekleyen ve teşrifleriyle bizleri onurlandıran Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Mahinur Özdemir Göktaş'a ve Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır'a Teknolojide Kadın Derneği ailesi olarak en içten teşekkür ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Araştırmamızın amacı sadece bir tablo çizmekle sınırlı değil; **asıl hedefimiz, bu tabloyu nasıl dönüştüreceğimizi tartışmak ve hayata geçirmektir.** Raporumuzun her sayfası, daha üretken, yenilikçi ve güçlü bir Türkiye için atılmış bir adımdır. Bu raporun **yalnızca bir sonuç değil, yepyeni bir başlangıç olmasını** hedefliyoruz.

Sizleri, genç kadınların potansiyelini açığa çıkararak, onların liderliğinde şekillenen bir teknoloji dünyası inşa etmeye davet ediyoruz.

Çünkü bu geleceği, ancak birlikte yaratabiliriz.

Saygı ve sevgilerimle,

Zehra Öney

Teknolojide Kadın Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı

Zehra Öney

Banu Soyak

Teknolojide Kadın Derneği

Araştırma ve Ölçümleme
Komitesi Başkanı

Lenovo Türkiye

CMO

Teknoloji sektörü, yalnızca teknik bilgiye değil; empati, yaratıcılık, sezgisel zekâ ve stratejik düşünme gibi çok boyutlu yetkinliklere ihtiyaç duyan bir alandır. Bu bağlamda, kadınların sahip olduğu özgün yetenekler, teknolojinin insan odaklı dönüşümünde kritik bir rol oynuyor.

Ancak araştırmalar gösteriyor ki, teknoloji hâlâ büyük ölçüde erkek egemen bir alan olarak algılanmakta ve bu durum maalesef birçok genç kızımızın potansiyelini yeterince görünür kılamamasına yol açmakta. Oysa teknoloji sektörü fiziksel değil, bilişsel güce dayalıdır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet rolleriyle şekillenmiş önyargıların yıkılması ve kız çocuklarının bu alanda varlık göstermesinin önünün açılması büyük önem taşıyor.

Kadınların teknoloji dünyasına katılımı, sadece bireysel başarı öyküleri yaratmakla kalmaz; aynı zamanda sektörün yaratıcılığını, çeşitliliğini ve sürdürülebilirliğini de artırır.

Bu dönüşümün gerçekleşebilmesi için, kız çocuklarının erken yaşlardan itibaren teknolojiyle anlamlı bir temas kurması desteklenmeli; ebeveynler ve öğretmenler, yönlendirici ve cesaretlendirici roller üstlenmelidir. Ailelerin bu süreçte rehberlik etmesi, kız çocuklarının kariyer yolculuklarında güçlü bir başlangıç yapmalarını sağlar. Ayrıca, rol model kadınların görünürlüğü artırılarak, **"ben de yapabilirim"** duygusu güçlendirilmelidir.

Sonuç olarak, günümüzde kadınların teknoloji alanında daha fazla yer alması sadece bir eşitlik meselesi değildir. Aynı zamanda toplumun kalkınması ve refahı için stratejik bir gerekliliktir.

Wtech olarak kız çocuklarının bu alanlarda potansiyelini ortaya çıkarabilmeleri için onları destekleyerek, onları teknoloji ekosistemi içerisinde daha kapsayıcı, güçlü kılmak için canla başla çalışmaya devam edeceğiz.

Akan Abdula

FutureBright Group
Founding Partner

Toplumu dönüştürme, fırsat eşitliği yaratma ve gelecek vizyonunu şekillendirme gücüne sahip bir alan olan teknolojinin potansiyelinin gerçek anlamda hayata geçebilmesi için kız çocuklarının teknolojiye tam anlamıyla katılabildiği bir sistem inşa edilmelidir.

Kız çocuklarının teknolojiye katılmasında iki temel engel öne çıkıyor. Bunlardan ilki, toplumsal normlar. Teknoloji sektörü, hâlâ **"erkek gibi davranılması gereken"** bir alan olarak algılanıyor. Sınırların keskin, baskının yoğun, hareket alanının dar olduğu bir atmosfer hissediliyor. Diğer bir engel ise teknoloji alanının engellerle dolu virajlı bir yol olduğu algısı. Hem kız çocukları hem de aileleri, bu yolculuğun kadınlar için çok daha fazla engelle dolu ve belirsiz olduğuna inanıyor. Özellikle anneler, teknoloji dünyasını **"fazla maskülen"** buldukları için kızlarını sağlık, hukuk veya eğitim gibi daha geleneksel alanlara yönlendiriyor.

Bu algılar aşıldığında, kız çocuklarının teknoloji ile güçlü bir bağ kurabilecekleri açıkça görülüyor. Kız çocuklarımıza **"kız gibi"** başarılı olacakları bir teknoloji rotası çizilmeli. Bu rotayı çizerken dönüşümün en güçlü aktörlerinden biri aileler – özellikle de anneler ve gördükleri rol modeller olmalı. Annelere geleneksel mesleklerin gelecekte yapay zeka nedeniyle geçerliliğini yitireceğini anlatmalıyız. Teknoloji alanda öncü kadın rol modellerin görünürlüğünün artması da kız çocuklarına bu alana adım atmada cesaret ve ilham aşılayacaktır.

Teknolojiyle ilişki kurmada etkili bir diğer unsur olan teknoloji eğitimi ise ilham vermiyor. Kız çocukları yapay zekâyı derinlemesine öğrenmek yerine, sadece bir **"arama motoru"** gibi kullanıyorlar. Yani yapay zekâ, şimdilik dijital bir oyuncaktan öteye geçemiyor.

Araştırmamızın bilinçdışı simülasyonu, bizlere kadın temsiliyeti arttıkça teknolojinin verimlilikten öteye canlı, üretken ve doğurgan bir yaşam kaynağına dönüşeceğini gösteriyor. Kadınların varlığı ile teknoloji yalnızca teknoloji için değil; empatik, insan merkezli ve bakım veren bir yapıya evriliyor. Yani toplum 5.0'ın kapıları açılıyor.

Bu nedenle, kız çocuklarının teknolojiyle temasını yeniden tanımlayarak onlara yalnızca başarılı değil; yaratıcı, dönüştürücü bireyler olabilecekleri yollar sunulmalı. Kız çocuklarının teknolojiyle kuracağı bağ, yalnızca onların değil, Türkiye'nin daha kapsayıcı, yaratıcı ve güçlü bir geleceğe ulaşmasını da mümkün kılacaktır.

Proje Dizaynı

Türkiye Teknolojide Kız Öğrenciler
Yapay Zeka Farkındalık Araştırması Raporu

Yol Haritamız

01 ZMET BİLİNÇDİŞİ ARAŞTIRMASI

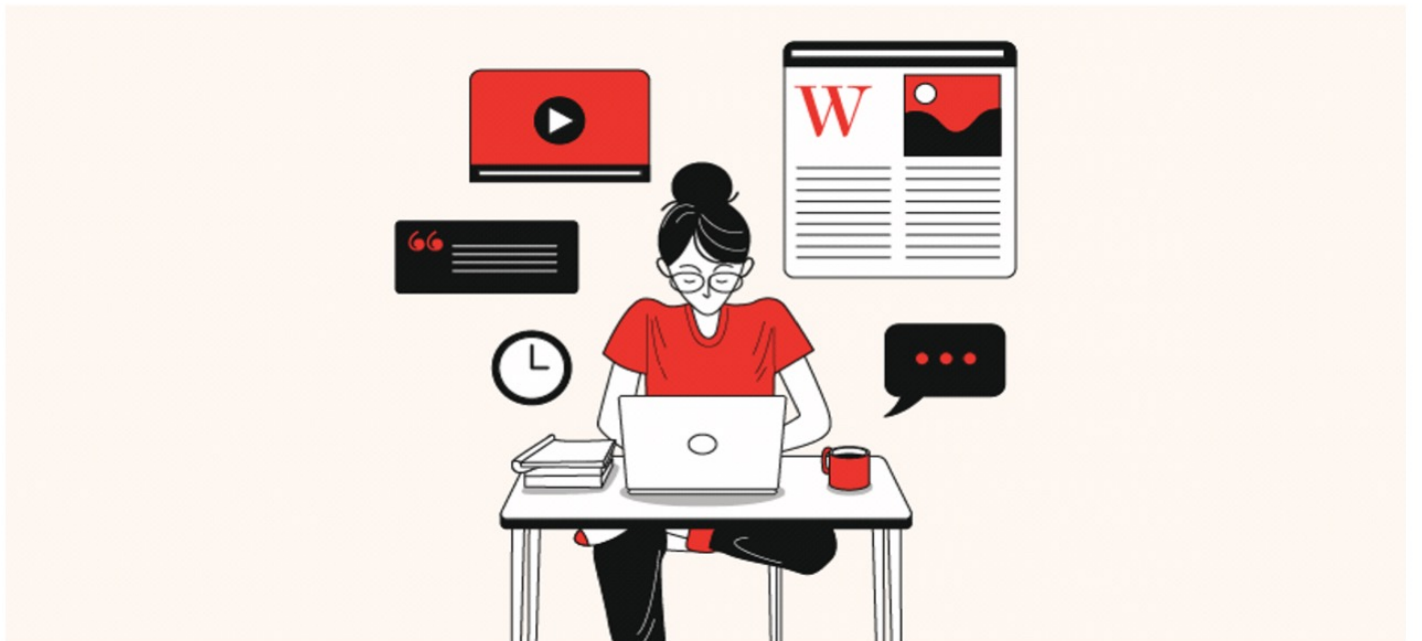
ZMET araştırması ile kız öğrencilerin zihinlerinde canlanan kadınların etkisi altında olan bir teknoloji dünyası ile ileride bir kadın olarak teknoloji sektöründe yer almanın yarattığı duygu dünyası bilinçdışı düzlemde karşılaştırmalı olarak keşfedilmiştir. Böylelikle teknoloji sektöründe kadın istihdamını güçlendirecek stratejik yönlendirmeler ortaya çıkarılmıştır.

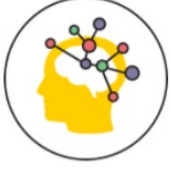
02 KALİTATİF ARAŞTIRMA

Kalitatif araştırma ile kız öğrenciler ve ebeveynleri nezdinde meslek seçim yolculukları ve kariyer planlamalarına yönelik yaklaşımlar, motivasyonlar keşfedilmiş, teknoloji sektöründe çalışmaya dair algılar, bariyerler ve beklentiler tespit edilmiştir.

03 KANTİTATİF ARAŞTIRMA

Kantitatif araştırma ile Türkiye'nin temsili bölgelerinde yaşayan lise ve üniversite düzeyi kız öğrenciler ve ortaokul düzeyi kız öğrencilerin velileri nezdinde; öğrencilerin teknoloji alanında yer alma motivasyonları, gelecek planları, mesleklerine teknoloji alanını dahil edip etmedikleri analiz edilmiştir.

ZMET® (Zaltman Metaphor Elicitation Technique)

Harvard Business School laboratuvarlarında doğmuş, bilinçdışını açığa çıkarmak için metaforlardan ve imgelerden yararlanan öncü bir nitel metodolojidir.

Görsel Toplama

Katılımcılar, konu hakkındaki düşünce ve duygularını simgeleyen metaforik görselleri görüşme öncesinde toplar ve bizlere iletir. Bu sayede, görüşmeye daha ileri bir düşünce aşamasında gelirler.

Derinlemesine Görüşme

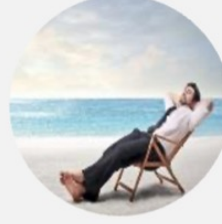
Bu görseller, samimi bir konuşma için bir başlangıç noktasıdır. Metaforları açığa çıkarır, merdiven tekniğiyle irdeler, hikayeler isteriz. Görüşme boyunca diğer projektif teknikleri de kullanırız.

Örüntü Çözümleme

Analizimizde, tüketicilerin bizzat seçip getirdiği görselleri, oluşturduğu kolajları ve dilde kullandıkları metaforları inceleriz, örüntüleri keşfederiz; böylece bilinçdışı zihinsel yapıyı ve derin duyguları ortaya çıkarırız.

ZMET® Yöntemi

OLSON NAWITAZ
ZALTIMAN NOSLO

ZMET® Sorusu

Teknoloji Sektöründe Yer Almanın Derin Anlamı

Kadınlar
Teknolojide
Eşit Temsil
Ediliyor
Olsa,
Hangi
Gelecekte
Yaşıyor
Oluruz?

ZMET® Metodolojisi ve Örneklemi

Araştırma kapsamında, İstanbul'da **16 ZMET® Online Görüşmesi** gerçekleştirilmiştir.

- Katılımcılar araştırmaya uygunluk kriterlerinin sorgulandığı bir filtre formu üzerinden rastsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.
- ZMET®** görüşmeleri Zoom platformu üzerinden online olarak gerçekleştirilmiştir. Moderatör ile birebir görüşmeler yaklaşık 2 saat sürmüştür.

Online ZMET Görüşmesi #	SES	Yaş	Cinsiyet	Profil	Okul Tipi
4	ABC1C2 (Dengeli)	15-17	Kadın	Lise Öğrencisi	Devlet
4					Özel
4		18-24		Üniversite Öğrencisi	Devlet
4					Özel
Toplam 16 Online ZMET Görüşmesi					

Örneklem;

OLSON
NOS10

- 15-24 yaş aralığında
- ABC1C2 SES mensubu
- İstanbul'da ikamet eden
- Lise ve üniversite öğrencisi
- Devlet okulunda veya özel okulda okuyan (dengeli dağılım)
- Kariyer sahibi olmak isteyen, meslek planlaması yapan/hayalini kuran
- Teknoloji okur yazarlığı olan, teknolojiye karşı bariyeri olmayan
- Modern veya muhafazakar yaşam stiline sahip olan (dengeli dağılım)
- Kadınlar

Kalitatif Metodoloji ve Örneklem

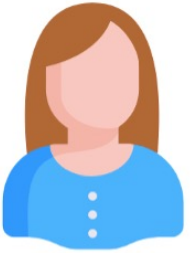
Araştırmanın amacı; kız öğrenciler ve ebeveynleri nezdinde kariyer hedeflerini, hayallerini ve bunları etkileyen kriterleri anlamak, teknoloji sektöründe çalışmaya yönelik yaklaşımlarını, motivasyonlarını, tercih kriterlerini keşfetmektir.

Bu sayede kariyer yolculuklarını şekillendiren etmenler, teknoloji sektöründe çalışmaya yönelik motivasyon ve bariyerler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Örneklem Tanımı (Öğrenciler):

- 15-24 yaş aralığında
- ABC1C2 SES mensubu
- İstanbul'da ikamet eden
- Ortaokul, lise ve üniversite öğrencisi
- Devlet okulunda veya özel okulda okuyan (dengeli)
- Kariyer sahibi olmak isteyen, meslek planlaması yapan/hayalini kuran
- Teknolojik okur yazarlığı
- Modern veya muhafazakar yaşam stiline sahip olan (dengeli)
- Kadınlar

Örneklem Tanımı (Veliler):

- 35-55 yaş aralığında
- ABC1C2 SES mensubu
- İstanbul'da ikamet eden
- 11-17 yaş aralığında kız çocuğu olan
- Ortaokul veya lise öğrencisi velisi
- Çocuğu devlet okulunda veya özel okulda okuyan (dengeli)
- Çocuğunun kariyer sahibi olmasını isteyen, hayalini kuran / planlamasını yapan
- Teknolojiye karşı bariyeri olmayan
- Modern veya muhafazakar yaşam stiline sahip olan (dengeli)
- Kadın veya erkekler (çocuğun mesleği konusunda karar vermede etkili ebeveyn)

Kalitatif Metodoloji ve Örneklem

Online FGD#	Online Buddypair FGD#	SES	Yaş	Cinsiyet	Profil	Okul Tipi
-	2	ABC1C2 (Dengeli)	11-14	Kadın	Ortaokul Öğrencisi	Devlet
-	2					Özel
2	-		15-17		Lise Öğrencisi	Devlet
2	-					Özel
2	-		18-24		Üniversite Öğrencisi	Devlet
2	-					Özel
Toplam 4 Online Buddypair Fokus Grup Tartışması (ortaokul) & 8 Online Fokus Grup Tartışması (lise & üniversite)						

Online FGD#	SES	Çocuk Yaşı	Profil	Çocuk Okul Tipi
2	ABC1 (Dengeli)	11-17 (Dengeli Dağılım)	Ortaokul & Lise öğrenci velisi (ayrı ayrı)	Devlet
2				Özel
Toplam 4 Online Veli Fokus Grup Tartışması				

Kalitatif Metodoloji ve Örneklem

Çalışmada CAWI (Online Anket) tekniği kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında;

- Türkiye'nin temsili 12 bölgesinde yaşayan
- ABC1C2 SES
- 498 üniversite öğrencisi kız
- 502 lise öğrencisi kız
- 500 kızı ortaokulda eğitim gören veli ile görüşülmüştür

Kuzeydoğu Anadolu

3,0%

Doğu Karadeniz

3,0%

Batı Marmara

4,0%

Orta Anadolu

5,0%

Batı Karadeniz

5,0%

Ortadoğu Anadolu

6,0%

Doğu Marmara

9,0%

Batı Anadolu

10,0%

İstanbul

18,0%

Güneydoğu Anadolu

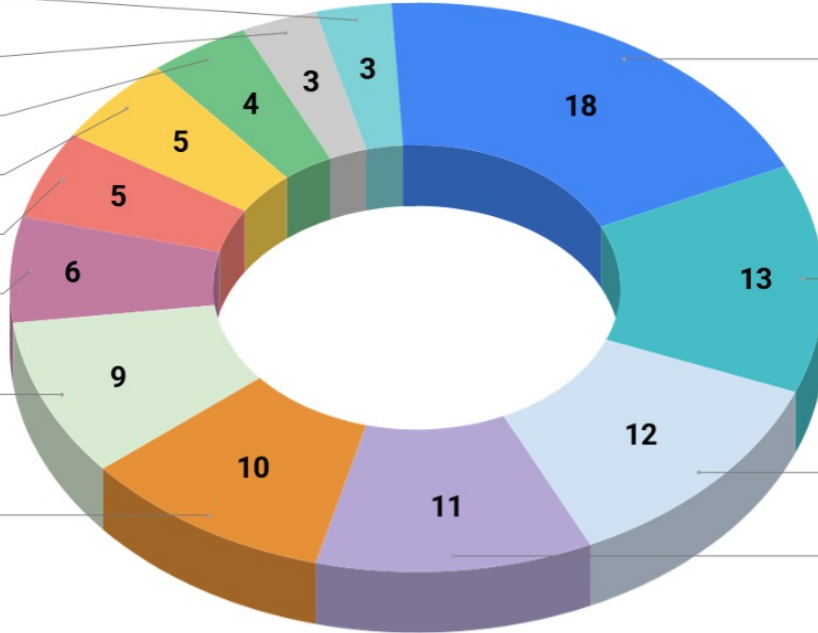
13,0%

Akdeniz

12,0%

Ege

11,0%

Lise öğrencileri

Özel lise	%26
Devlet lisesi	%74

Üniversite öğrencileri

Ön lisans	%37
Lisans	%59
Yüksek lisans	%4

Ortaokul velileri

Özel ortaokul	%12
Devlet ortaokulu	%88

Çalışan Kadın

Olmanın Anlamı

Kadının Çalışma Hayatına Katılımı Tartışmaya Açık Değil

Hem kız çocukları hem de anneleri, günümüz toplumsal koşullarında bir kadının çalışma hayatında yer almasının zorunlu olduğu konusunda mutabık kalmaktadır.

Çalışmanın, bir meslek edinmenin kadına sağladığı maddi ve manevi birçok faydasından bahsedilmektedir.

Çalışmak Maddi Manevi Güçlendirir

Her 10 üniversite öğrencisinin 3'ü; lise öğrencisinin ise 4'ü ailesinin kendisini başarılı ve zengin insanların mesleklerine yönlendirdiğini söylemektedir. Çalışmak, ekonomik gelir elde etmek anlamına gelmekte olup, özellikle anneler kızlarının **"koca eline"** muhtaç olmamasını ve bağımsız bir şekilde ayakta durabilmesini sağlamanın temel koşulu olarak **"para kazanmayı"** öncelikli görmektedir. Kızlar ise kendi hayatlarını inşa etme, başkalarına hesap verme zorunluluğundan kurtulma perspektifiyle para kazanmanın gerekliliğini vurgulamakta; çalışmayı ve dolayısıyla ekonomik bağımsızlığı, özgürlüğe açılan bir kapı olarak değerlendirmektedir.

Toplumsal alanda saygı görmek, güçlü bir imaj yaratmak ve belirli bir statüye sahip olmak amacıyla, yaş grubundan bağımsız pek çok kız öğrenci kadının çalışma hayatına katılımının gerekliliği üzerinde durmaktadır.

Aileniz sizi yönlendirmek için neler yapıyor? %

Başarılı, zengin insanların mesleklerine yönelmemi istiyor.

Ben kendi evime çıkmak istiyorum okul bitince, bunu annemden babamdan para alarak yapamam. Bana para verin ben gideyim diyemem izin de vermezler zaten. Ama kendi paramı kazanırsam çok bir şey diyemezler. Daha yetişkin gibi oluyor insan kendi parasını kazandığında, kararlarına karışılmıyor.

Devlet Üniversitesi öğrencisi

En basitinden kendi isteklerini, ihtiyaçlarını kendi alabilsin diye bile kızımın çalışmasını isterim. Aksi bir durumda evlenirse eşinden istemek zorunda kalacak, evlenmezse bizden. Biz de nereye kadar yanında olacağız belli değil. Ama kendi parasını kendi kazanırsa kimseye muhtaç da olmaz, koca eline de bakmaz.

Özel lise velisi

Çalışmak; Kadının Kendini Gerçekleştirmesinin Anahtarı

Anneler, kız çocuklarının eğitimi için hem ailelerin hem de kızların hatırı sayılır derecede zaman, emek, para harcadığını vurgulamakta; bunun boşa gitmemesinin, **“ziyan olmamasının”** ise ancak kızların iş hayatına katılımıyla mümkün olabileceğini ifade etmektedir. Özel okul velilerinin bu konuya biraz daha vurgu yapması dikkat çekmektedir.

Özellikle üniversite öğrencileri, çalışma yaşamının bireyin potansiyelini açığa çıkarması, yeteneklerini geliştirilmesi, sosyal sermaye biriktirmesi ve belirli bir topluluğa aidiyet geliştirmesi açısından önemli bir işlevi olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, gelecekte bir aile kurmaları durumunda çift gelirli bir yapının ekonomik refah ve yaşam konforu üzerindeki belirleyici rolüne inanmaktadırlar. Buna ek olarak, özellikle lise ve ortaokul öğrencileri monotonluktan ve sıkılma duygusundan kaçınma eğilimindedir, çalışma hayatının bireye belirli bir rutin kazandıracağına ve psikolojik bir denge unsuru oluşturacağına inanmaktadırlar.

Bu bağlamda, çalışmadıkları bir geleceği tahayyül etmekte zorlandıkları, hatta böyle bir yaşam biçimini kendileri için olasılık dışı buldukları gözlemlenmektedir.

Yıllarca emek veriyoruz hem biz hem çocuklar, açıkçası kendi ayakları üzerinde dursunlar, belli bir kariyerleri olsun, istediklerini yapabilsinler diye. Çalışmazsa bir anlamda emekler ziyan olur diyebiliriz aslında.

Özel ortaokul velisi

Çalışınca çevreniz genişliyor, kendi yapabileceğinizi, yapamayacağınızı daha iyi görüyorsunuz, yeteneklerinizi geliştirebiliyorsunuz. Ev hanımı olduğunuzda hep aynı şeyler yemek yap, ev temizle

Devlet lisesi öğrencisi

Kızların Meslek Seçimi

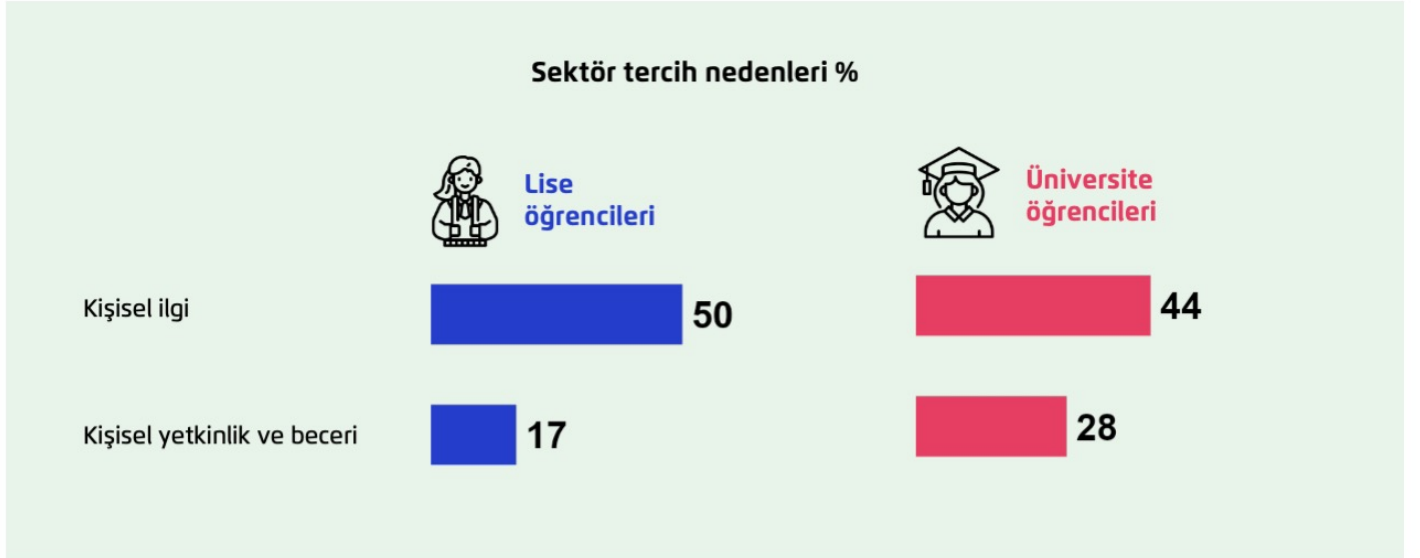

Bireysel Özellikler; Çocukluk Tutkusundan Kariyer Yoluna

Yaklaşık olarak her 2 üniversite ve lise öğrencisinden 1'i sektör tercihinde en etkili nedenin **"kişisel ilgi"** olduğunu söylemektedir. Küçük yaşlardan itibaren, çoğunlukla ailelerin yönlendirmesiyle sanat ya da spor gibi alanlarla ilgilenmeye başlayan ve bu alanlarda belirgin yetenekler sergileyen çocukların, ilerleyen yaşlarda bu ilgi alanlarını mesleki tercihlerine dönüştürme eğiliminde oldukları gözlemlenmektedir. Özellikle ortaokul öğrencilerinin bu yönde hayaller kurduğu dikkat çekmektedir. Hobilerin de mesleki yönelimler üzerindeki etkisi daha çok ortaokul ve lise yıllarında yadsınamaz niteliktedir.

Örneğin, seyahat etmeyi, yeni yerler keşfetmeyi seven bir kız öğrenci, bu tutkusunu mesleki yaşamına entegre edebilmek adına pilotluk ya da hosteslik gibi meslekleri yapmak isterken; hayvanlara karşı yoğun bir sevgi ve duyarlılık besleyen bir başka kız öğrenci ise veterinerlik mesleğini kendisi için ideal bir kariyer yolu olarak görebilmektedir.

Üniversite döneminde ise yeteneğin kariyer rotasındaki etkisi biraz azalmakta artık belli bir bölüm okuyan, belli bir yola girmiş öğrenciler biraz da mecburen yol değiştiremeyeceklerini düşünmektedir.

Benim kızım hayvanları çok seviyor, bir de köpeği var. Hep hayvanlarla ilgili belgeseller izliyor. Köpeğimizi veterinerle götürdüğümüzde onunla çok iyi anlaşıyor.

0 yüzden yıllardır hem veteriner olacağı diyor eğer fikrini değiştirmezse.

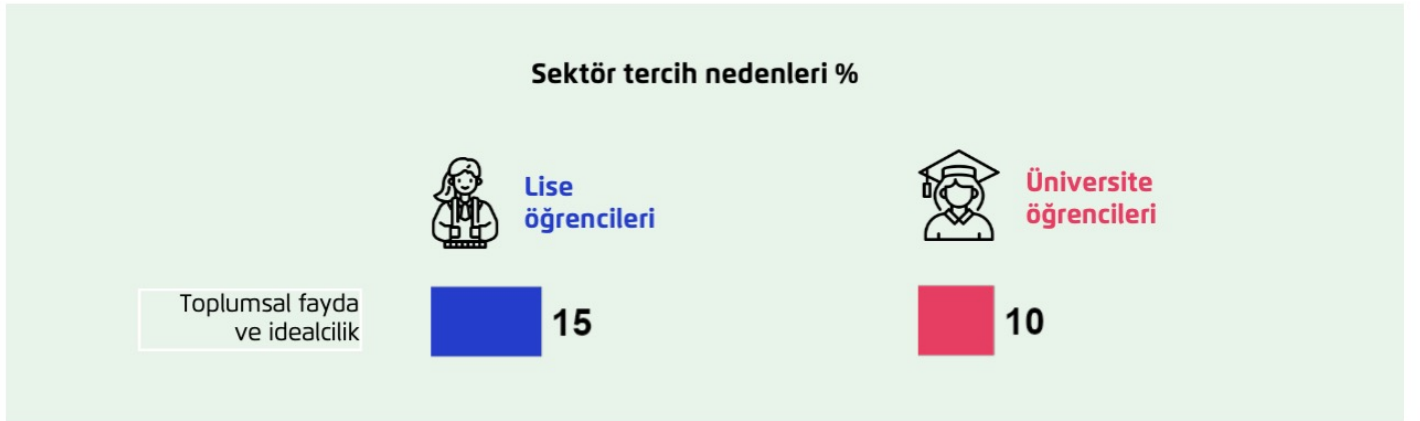
Özel ortaokul velisi

Bireysel Özellikler; İz Bırakmak İçin Meslek Seçen Kızlar

Meslek seçiminde toplumsal duyarlılıkla hareket eden kız öğrencilere de rastlanmaktadır. Gündelik yaşamda tanık oldukları toplumsal olaylara, haberlerden edindikleri bilgilere ve çevrelerinde gözlemledikleri sorunlara yüksek düzeyde duyarlılık geliştiren bu öğrenciler, fark ettikleri yapısal aksaklıklara müdahale edebilmek ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmek adına belirli meslekleri tercih etme eğilimindedir.

Bu bağlamda, kimi zaman hastalara şifa sunan bir doktor, kimi zaman ise adaletin tesisine katkıda bulunan bir hâkim olma yönünde motivasyon geliştirdikleri görülmektedir.

Hem ortaokul ve lise öğrencilerinden bu yönde gelecek hayalleri kuranlara hem de üniversite öğrencilerinden benzer hayalleri doğrultusunda mevcut bölümünü seçenlere rastlanmaktadır.

Çok adaletsizlik var, her gün kadın cinayeti görüyoruz ben olsam ceza veririm, daha fazla kimsenin canının yanmasına diye düşünüyorum her defasında.

Bu yüzden hakim olmak istiyorum puanım yeter mi bilmem ama.

Devlet lisesi öğrencisi

Ekonomik Getiri: Hayalin Yanında Hesap da Var

Sektör tercihinde ekonomik güvenlik lise ve üniversitelerine kıyasla ortaokul velilerinde **(%15)** daha fazla öne çıkan bir konu olmaktadır. Günümüz koşullarında para, birçok kız öğrenci için yalnızca bir ihtiyaç değil, aynı zamanda konforlu ve güvenli bir yaşamın temel aracı olarak konumlanmakta; bu durum, meslek seçiminde de kazanılacak parayı belirleyici önemli unsurlardan biri hâline gelmektedir.

Bu bağlamda, bazı kız öğrencilerin yüksek gelir potansiyeli taşıyan mesleklere yöneldikleri ve çevrelerinden edindikleri maaş odaklı bilgiler doğrultusunda belirli meslek gruplarına daha olumlu yaklaştıkları gözlemlenmektedir.

Kız öğrencilerin yüksek getirisi olduğunu düşündüğü sektörler genellikle güzellik, moda, oyunculuk gibi alanlar olmaktadır. Bunların aynı zamanda ilgi alanları olmasının da seçimlerinde etkili olduğu gözlemlenmektedir. Bu tarz alanlarda lise ve üniversite döneminde çeşitli kurslara gidenlerle karşılaşmakta, özellikle lise yıllarında kızların aileleri tarafından da bu konuda desteklendiği dikkat çekmektedir.

Üniversite öğrencilerinden ise ikinci meslek olarak ya da çok tutkuyla bağlılar ise okul sonrası ana meslek olarak bu alanlara yöneleceklerini belirtenlere rastlanmaktadır.

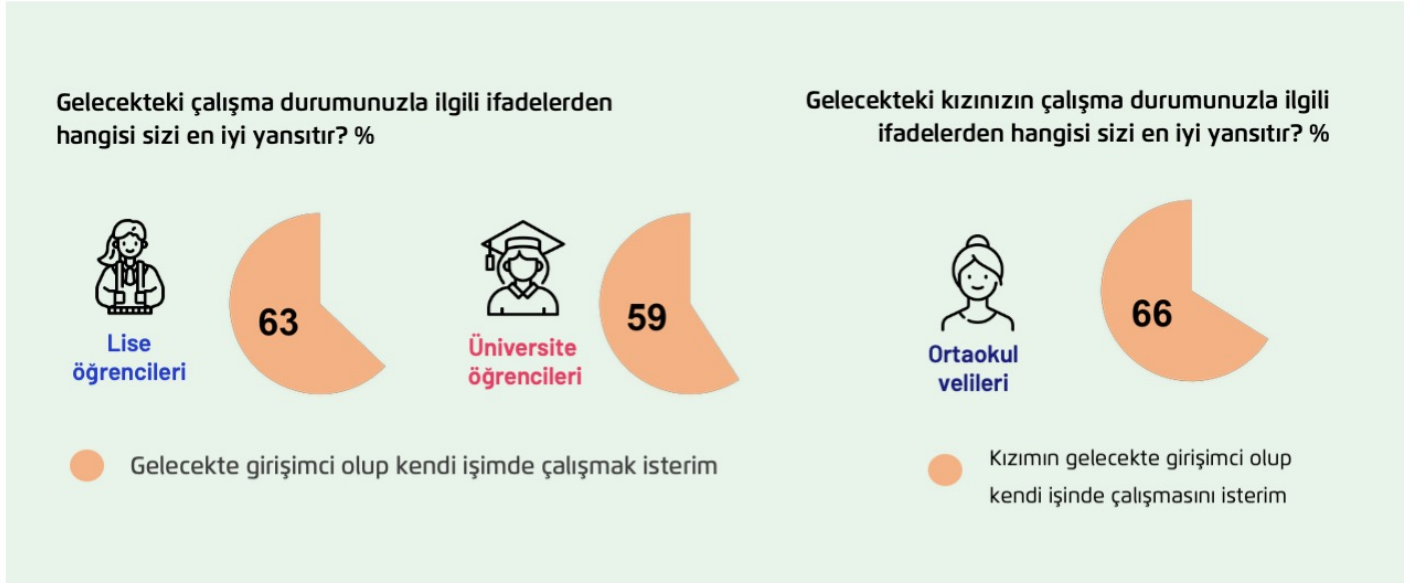

Özgürlük ve Sorumluluk Arasında Girişimcilik

Görüşülen her 10 öğrenciden 6'sı gelecekte girişimciliğe sıcak bakmaktadır. Ortaokul velilerinin de kızları için aynı eğilimde olduğu görülmektedir.

Kendi işini kurma hedefi taşıyan katılımcılar açısından bu tercih; iş yapma biçiminde özgürlük, zaman ve mekân üzerinde kontrol sahibi olma, bireysel alanlarına daha fazla zaman ayırabilme ve potansiyel olarak daha yüksek gelir elde etme arzusu ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca girişimci olmanın, bu gençler nezdinde «daha prestijli» ve «daha cool» bir imajla bütünleştiği de dikkat çekmektedir.

Buna karşın girişimciliğe mesafeli yaklaşanların temel gerekçeleri arasında; girişimlerin yüksek düzeyde sorumluluk gerektirmesi, tüm risk ve yükün bireyin üzerinde olması, maliyetlerinin fazlalığı ve kurumsal bir yapı içinde çalışmanın sunduğu esnek geri dönüş imkanlarının girişimcilikte bulunmaması yer almaktadır.

*Bir iş yerinde çalışıyorsan zora gelersen istifa edersin başka bir yerde işe başlarsın.
Ama kendi işinse o zorlukla uğraşman gerekiyor.*

O kadar kurmuşsun hadi ben vazgeçtim diyemezsin.

Özel lise öğrencisi

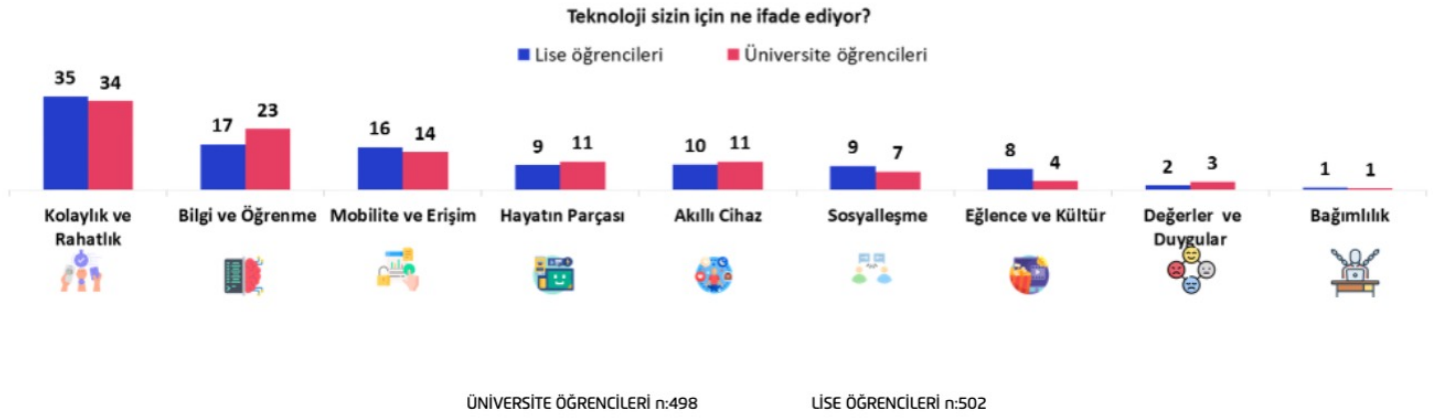
Teknoloji ve Kadın

Teknolojinin Dar Kalıplara Sığdırılmış Olması

Görüşülen her 10 lise ve üniversite öğrencisinden 3'ü teknolojiyi kolaylık ve rahatlık olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte **"hız", "emek ve zaman tasarrufu"** gibi ifadeler de öne çıkmaktadır.

Teknolojik araçlar telefon, tablet ve bilgisayar üçgenine indirgenmektedir. Bu kişilerin büyük bir kısmı olası bir teknoloji eksikliğini daha çok bireysel düzeyde değerlendirmekte teknolojiden mahrum kalmayı öncelikle **"iletişimsizlik"** ve **"can sıkıntısı"** gibi kişisel düzlemdeki sorunlarla özdeşleştirmektedir.

Teknoloji hayatımızı kolaylaştırmak için geliştirilen sürekli yenilenen ve daha verimli daha kaliteli iş çıkarmamızı sağlayan makine ve sistemlerdir.

Üniversite öğrencisi, İç mimarlık bölümü

Hayatın reddedilemez bir ihtiyacı. Tamamen insanların hayat şartlarını kolaylaştırmaya ve insanları geliştirmeye yönelik.

Lise öğrencisi, Devlet anadolulisesi

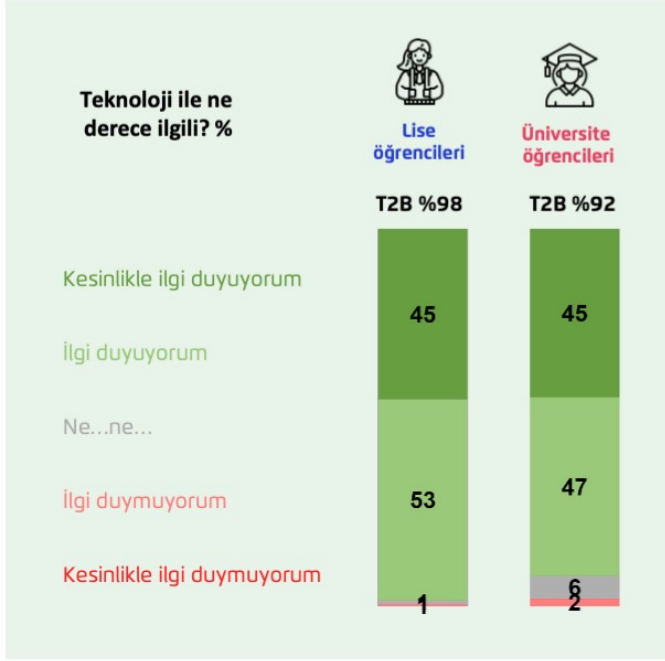
Hayatı daha aktif hale getiren bize günlük yaşamda pratiklik sağlayan buluşlar.

Ortaokul velileri

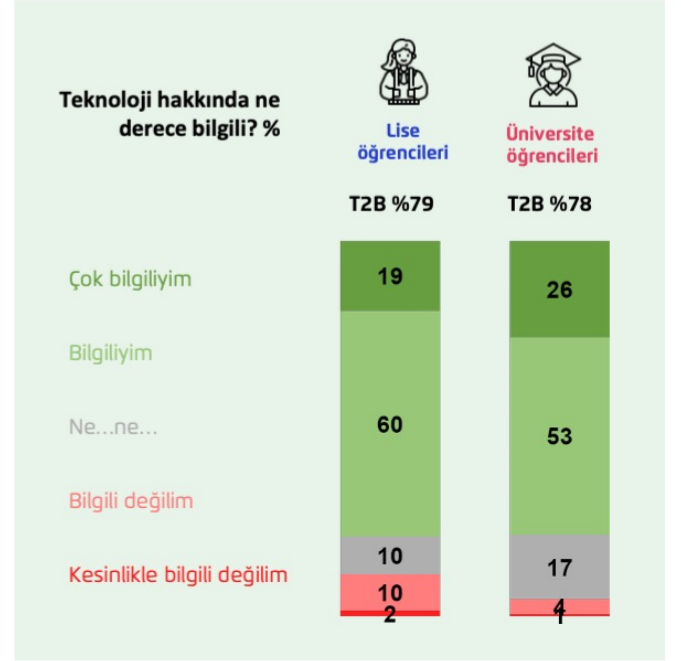

Teknolojiye Olan İlgi Üretime Dönüşemiyor

Lise öğrencileri teknoloji konusunda ilgilerini daha güçlü tanımlarken, 10 öğrenciden sadece 2'si kendini çok bilgili bulmaktadır. Ön lisans öğrencilerinde hem ilgi hem bilgi sınırlı kalmaktadır.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

Tüketim Temelli Teknoloji Takibi

Hedef kitle yaş gurubundan bağımsız teknoloji bahsinde, teknoloji üretimine dair herhangi bir vurgu yapmamaktadır. Bu kavram sorgulandığında ise, bakış açısı oldukça sınırlı kalmakta; zihinlerde daha çok kodlama, cihaz ya da ürün icadı ve aplikasyon geliştirme gibi faaliyetler canlanmaktadır.

Yardımlı olarak sorulduğunda bile her 10 öğrenciden 4'ü yazılım/uygulama geliştirmeye dair farkındalığı olduğunu belirtmektedir. Bu kişiler, günlük yaşamlarında yapay zekâ uygulamalarından yararlandıklarını, teknolojik cihazları aktif biçimde kullandıklarını ve 10 öğrenciden 4'ü ise teknoloji içeriklerini sosyal medya üzerinden takip ettiğini söylemektedir. Daha çok öne çıkan kişiler/sayfalar **Hakkı Alkan**, **Evrin Ağacı** ve **Barış Özcan** olmaktadır.

Öte yandan, benzer faaliyetlerde bulunsalar da bu eylemleri yüzeysel ve düzensiz biçimde gerçekleştirdiklerini ya da teknolojiyi yalnızca bir tüketim nesnesi olarak gördüklerini dile getiren oldukça geniş bir kesim, kendisini bu tanımlamayla özdeşleştirmemektedir.

Teknoloji alanında hangi kişileri/sayfaları takip ediyorsunuz ?%

Lise
öğrencileri

Üniversite
öğrencileri

Hakkı Alkan	27
Barış Özcan	23
Bilgisayar Kavramları	21
Kodluyoruz	21
Çiçek Çizmeci ile Teknoloji	21

Evrin Ağacı	36
Barış Özcan	32
Kodluyoruz	25
Hakkı Alkan	20
Yazılım Bilimi	20

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

Yapay zeka kullanıyorum her aradığıma oradan bakıyorum. Telefonum, bilgisayarım hep elimin altında zaten. Bazı kanallar var mesela onları da izliyorum, takip ediyorum diyebilirim.

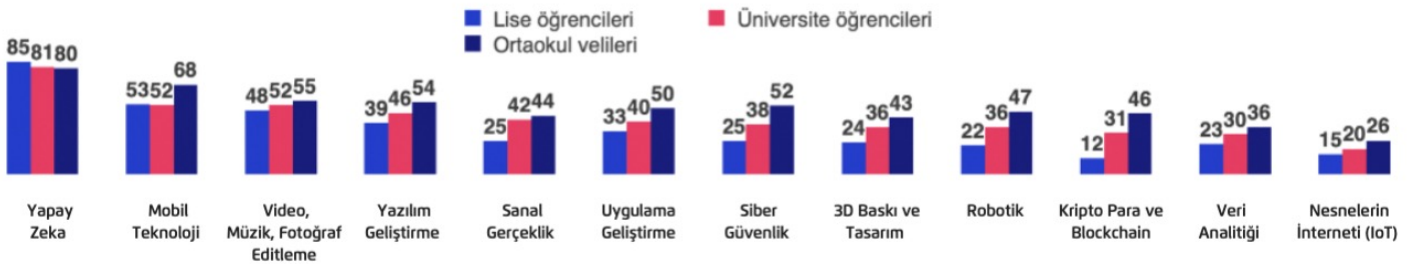
Devlet ortaokul öğrencisi

Teknolojide Dar Pencere: Sadece Yapay Zeka Gündemde

Teknoloji alanları öğrencilere gösterildiğinde dahi yapay zeka dışındaki alanların bilinirliği %50'nin altında kalmaktadır. Hala 10 öğrenciden 2'si yapay zekayı bilmemektedir.

Teknoloji alanları bilinirlik %

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır. :

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

Yapay Zeka: Arama Motorunun Yeni Hali

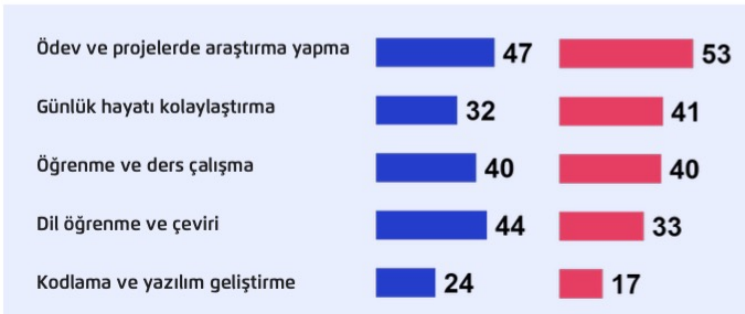

Her ne kadar yaygınlaşmış olsa da, yapay zekanın sahip olduğu geniş kapsam ve potansiyelin henüz tam anlamıyla kavranmadığı; kullanımın genellikle gündelik hayat pratikleri ile sınırlı olduğu dikkat çekmektedir.

Her 2 kız öğrenciden 1'i yapay zekayı akademik destek amacıyla kullanmaktadır. Ödevlerde kimi zaman yapay zekadan sadece fikir almak tercih edilirken, bazen de ödevlerin bütünüyle yapay zeka tarafından hazırlanması dikkat çekmektedir. Hedef kitle özelinde yapay zekanın arama motorlarının yerini alma eğiliminde olduğunu dikkat çekmektedir. Yapay zekanın sorulara tek ve net yanıtlar vermesi, kullanıcının doğru bilgiye ulaşmak için ekstra çaba sarf etmesini gerektirmemesi, bu tercihin temelinde yatan en önemli sebeptir.

Yapay zeka uygulamalarının günlük aktivitelere destek amaçlı kullanımı da söz konusuysa, kişisel gelişim bağlamında ise dil öğrenme ve psikolojik destek gibi alanlarda yapay zekadan faydalanılmaktadır.

Yapay zekayı hangi durumlarda kullanıyorsunuz? %

Kızınız yapay zekayı hangi durumlarda kullanıyor? %

Yapay zekayı kullananlar öğrenciler:

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:289

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:322

ORTAOKUL VELİLERİ n:314

Yapay Zeka: Yeni Neslin Dijital Oyuncağı

Eğlence amaçlı kullanımı da yaygın olup, her 5 kişiden 1'i yaratıcı içerikler oluşturmak için yapay zekayı kullanmaktadır. Bunun yanı sıra, özellikle sosyal medyada yapay zeka temalı trendlerin büyük ilgi gördüğü; örneğin bireylerin bebeklik veya yaşlılık hallerinin yapay zeka ile yeniden oluşturulması gibi akımların dikkat çektiği de gözlemlenmektedir.

Yapay zekayı hangi durumlarda kullanıyorsunuz? %

Lise
öğrencileri

Üniversite
öğrencileri

Yaratıcı içerik üretme	19	22
Eğlence ve oyun	27	22
Dijital asistanlık	19	19
Sosyal medya içerik yönetimi	15	16

YAPAY ZEKA KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:322

Kızınız yapay zekayı hangi durumlarda kullanıyor? %

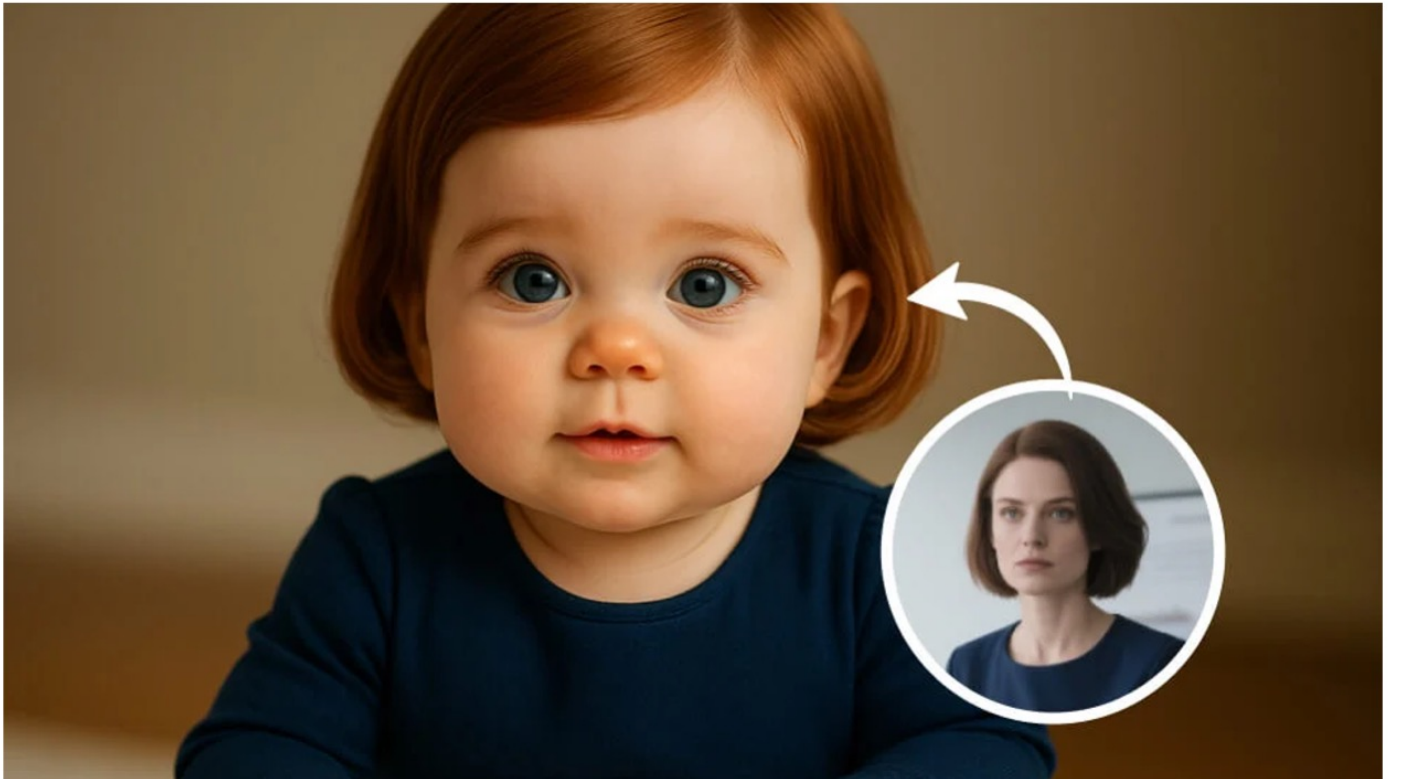

Ortaokul
velileri

Yaratıcı içerik üretmek	33
Eğlence ve oyun	33

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:289

ORTAOKUL VELİLERİ n:314

Madalyonun İki Yüzü: Teknolojiyi Bilen İş Bulacak, Bilmeyen İşsiz Kalacak

Özellikle insan emeğinin yerini alma potansiyeline sahip teknolojiler, başta yapay zekâ olmak üzere, söz konusu olduğunda, yer yer kaygıya ve tehdit algısına dönüşmektedir.

Son dönemde yapay zekânın ivmelenen gelişimiyle birlikte, birçok mesleğin ortadan kalkabileceği ve buna bağlı olarak geniş çaplı işsizlik yaşanabileceği endişesi sıklıkla dile getirilmektedir. Nerdeyse her 10 kişiden 9'u yapay zekanın istihdam kaybına yol açacağını düşünmektedir. Hatta görüşülen bazı lise öğrencilerinin meslek seçimi yaparken bu faktörü dikkate almaya başladığı gözlemlenmektedir.

Diğer yandan yapay zeka bilgisinin gelecekte iş bulma konusunda avantaj sağlayacağı görüşü tüm kitleler nezdinde hakim.

GELİŞEN TEKNOLOJİ

Yazılım ve yapay zeka bilgisine sahip olanlar gelecekte iş bulma konusunda daha avantajlıdır.

Yapay zeka ve otomasyon, birçok sektörde istihdam kaybına yol açar.

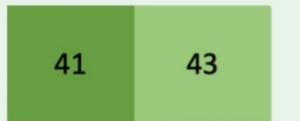
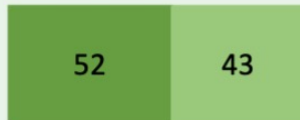
 Lise
öğrencileri

T2B%

 Üniversite
öğrencileri

T2B%

 Ortaokul
velileri

T2B%

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

T2B: Kesinlikle katılıyorum + Katılıyorum skorlarını göstermektedir.

Kızların Teknolojiye Giden Yolunu **Kim Çiziyor?**

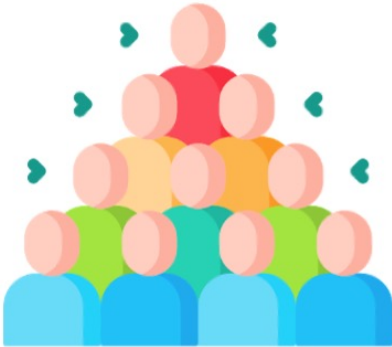
Teknoloji sektöründe yer almayı etkileyen faktörler farklı alanlara dağılmış durumda...

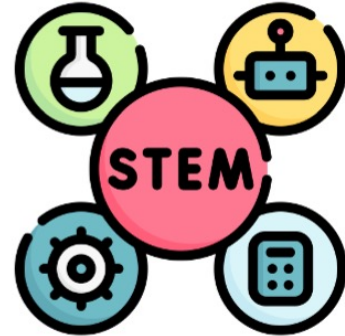
Aile

Rol Modeller

Toplumsal Normlar

Eğitim

Kariyer GPS'i Ailenin Elinde

AİLE

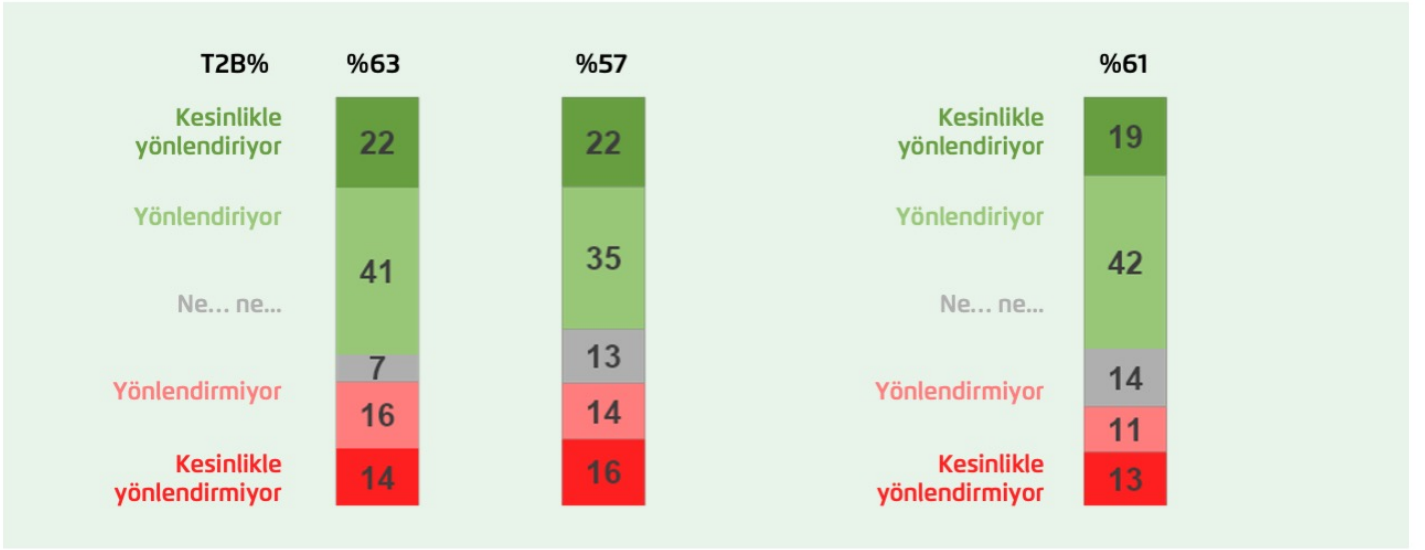
Her 10 veliden 6'sı kızlarını meslek seçiminde yönlendirmektedir. Yalnızca 10 öğrenciden 2'sinin meslek hayali ailesi ile farklılaşmaktadır.

Gelecekte meslek seçiminde aile yönlendirmesi %

Lise
öğrencileri

Üniversite
öğrencileri

Ortaokul
velileri

Meslek seçiminde ailelerin ve kızlarının hayallerinin örtüşmesi %

BAZ:

Üniversiteden mezun olduktan sonra çalışmayı düşünen üniversite öğrencileri n:498

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:492

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

Rol Model Eksikliği: İlham Listesinde Kadınlar Yok

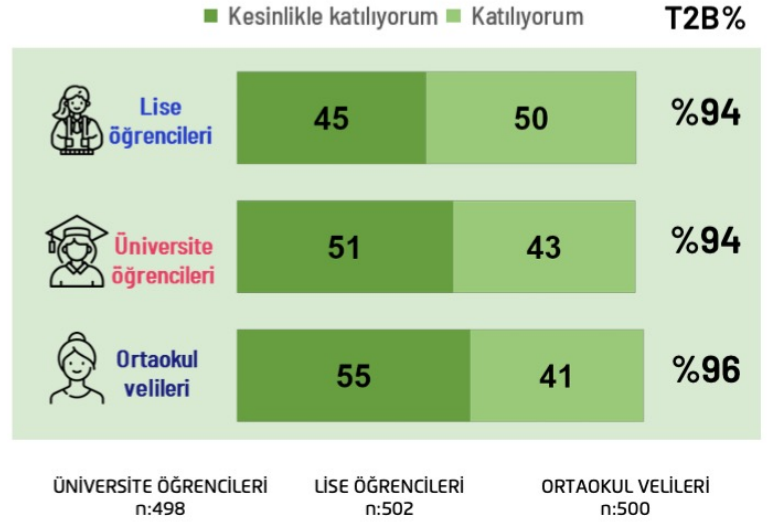
ROL MODEL

Yaklaşık olarak hedef kitledeki 2 kişiden 1'i teknoloji sektöründeki kadınların daha görünür olmasını istemektedir. Sadece birebir temasla değil, medya aracılığıyla tanınan başarılı teknoloji profesyonelleri söz konusu olduğunda da katılımcıların sınırlı sayıda isim zikredebildiği, bu isimlerin büyük çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir.

Katılımcılar tarafından sıklıkla anılan **Aziz Sancar, Selçuk Bayraktar, Elon Musk, Steve Jobs, Tim Cook** ve **Mark Zuckerberg** gibi isimlerin ise, tanınırlıklarına rağmen, hedef kitle üzerinde anlamlı bir ilham ya da yönelim etkisi yaratmadığı gözlemlenmektedir.

Kız çocuklarının teknoloji sektöründe çalışmaya teşvik edilmesi için teknoloji sektöründeki kadın rol modelleri daha görünür olmalı

Bu görünmezlik, teknoloji dünyasını "**erkek işi**" olarak kodlayan kültürel anlatıları pekiştirmekte ve genç kadınların bu alanda kendilerini hayal etmelerini güçleştirmektedir.

Televizyonlarda falan hep erkekleri görüyoruz. Mesela covid aşısını bulan çift vardı hani Türk kökenli, onda bile kocası hep ön plandaydı ama ikisi birden bulmuştu, ikisinin ortak şirketiymiş diye biliyorum ben.

Devlet lise öğrencisi

Toplumsal Kodlar: Sözde Serbest, Örtük Yönlendirme

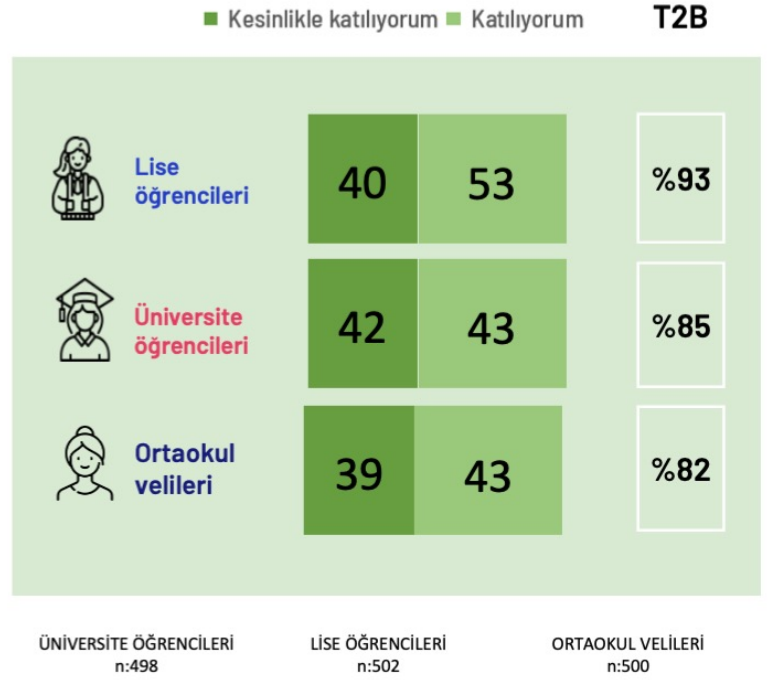
TOPLUMSAL NORMLAR

Hem öğrenciler hem de veliler toplumsal rollerin kızların teknolojiye yönelmesindeki negatif etkisinde hem fikir olurken, her 10 kişiden 4'ü bu konuda keskin görüş bildirmektedir. Görüşülen velilerin, çocuklarının meslek tercihlerinde aşırı baskı uygulamaktan kaçındıkları ve seçim sürecinde çocuklarına nispeten geniş bir özgürlük alanı tanıdıkları gözlemlenmektedir.

Öte yandan, bazı annelerin zihninde **"kadına yakışan meslekler"** şeklinde sosyal olarak inşa edilmiş bir sınıflandırmanın var olduğu; bu nedenle, çalışma saatleri esnek, çalışma ortamı nispeten rahat, garantili ve düşük riskli mesleklerin veya **"kadın fıtratına uygun"** görülen mesleklerin kızlarına doğrudan ifade edilmese de dolaylı yollardan empoze edilmeye çalışıldığı tespit edilmektedir.

Geleneksel toplumsal roller, kız çocuklarının teknolojiye yönelmesini engeller

Ben mesela avukat olmasını istemem kızımın öyle ne idüğü belirsiz kişilerle suçlularla uğraşacak. Ama bir diş hekimi olsa kendi muayenehanesini açar, saatlerini kendi belirler, tam kadınlara göre bence.

Devlet lisesi velisi

Güvenli Oyun Alanı: Tanıdık Meslekler

Lise öğrencileri ve ortaokul velileri geçmişten gelen alışkanlıklar ve toplumsal normlar doğrultusunda belirlenmiş, net sınırları olan ve toplumca kabul görmüş (sağlık, eğitim gibi) meslekleri seçmeye daha yakın olduğu görülmektedir.

Bu tutumun etkisiyle, özellikle hayatın gerçekleriyle yüzleşme evresindeki üniversite öğrencilerinin de benzer biçimde daha geleneksel, garantici kariyer seçeneklerine yönelme eğiliminde oldukları dikkat çekmektedir.

Teknoloji sektörü, bu bakış açısına sahip genç kadınlar tarafından belirsizliği yüksek, kapsamı ve sürdürülebilirliği kestirilemeyen, riskli bir alan olarak algılanmaktadır.

Buna ek olarak, teknoloji üretiminin emek yoğun, sürekli ve yüksek disiplinli çalışma gerektiren bir süreç olduğu kanaatini taşıyan bazı kız öğrencilerin ise önceliklerini daha çok günlük yaşamın ihtiyaçlarını karşılamaya vermeleri ve uzun vadeli, yoğun konsantrasyon isteyen uğraşlardan kaçınma eğiliminde oldukları görülmektedir.

TOPLUMSAL NORMLAR

Gelecekte hangi alanda çalışmak istiyorsunuz?

Lise öğrencileri

Gelecekte kızınızın hangi alanda çalışmasını hayal edersiniz/isterdiniz?

Ortaokul velileri

LİSE ÖĞRENCİLERİ
n:502

ORTAOKUL VELİLERİ
n:500

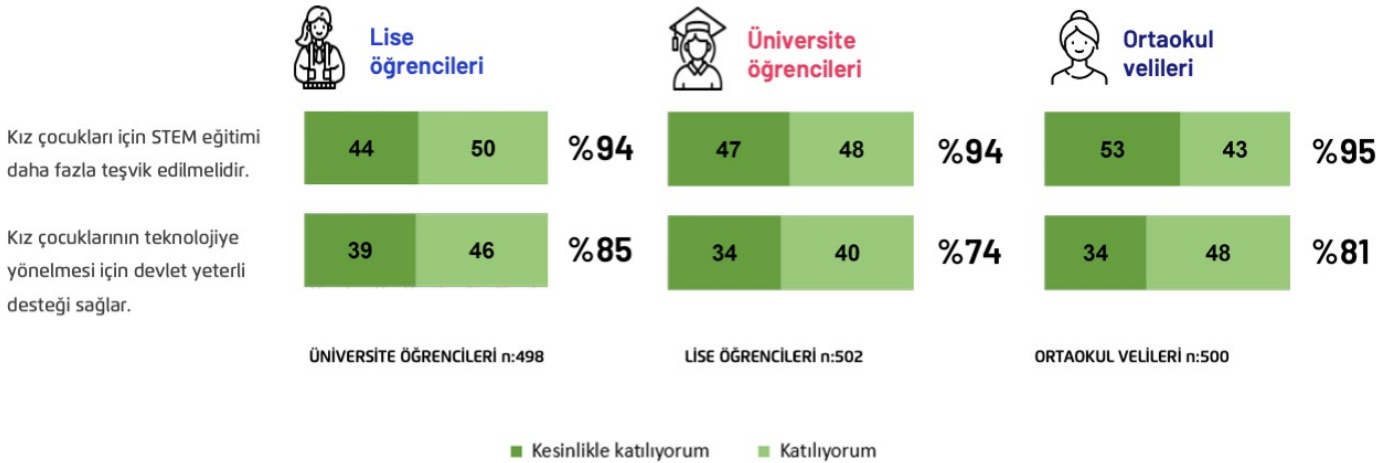
Kız Çocuklarının Teknolojiyle Güncel İlk Temasları Yeterince İlham Verici Değil

Hedef kitle içerisindeki 2 kişiden 1'i STEM eğitimlerinin daha fazla teşvik edilmesi gerektiğini savunsa da aldıkları "**Bilişim Teknolojileri**" ya da "**Yazılım**" başlığı altındaki derslerin içeriği net bir şekilde hatırlanmamaktadır.

Anımsadıkları kadarıyla; Word, Excel gibi temel programların kullanımı, yüzeysel düzeyde kodlama uygulamaları ve bazı ürün tasarımı çalışmaları yapılmıştır. Ancak bu derslerin çoğunun öğrenci üzerinde teknolojiye dair merak uyandırma ya da alana yönlendirme bakımından yeterince ilham verici olmadığı gözlemlenmektedir.

Kız öğrencilerin pek çoğu, bu derslerin içeriklerinin günlük yaşama pek entegre edilmediği, günlük yaşamla kesişen başlıklarla zenginleştirilmediği (**sanat-teknoloji, moda-teknoloji, kişisel bakım-teknoloji gibi ilgi çekici başlıklar vb.**) ayrıca derslerin hem süre hem de öğretmen niteliği açısından yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Veliler cephesinde ise, teknolojiye yönelik tematik meslek liselerinin bulunmaması, bu alanda yapısal bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

Ben 6. sınıfa giderken zorunluydu diye hatırlıyorum ama öyle çok önemli bir ders değildi. Word ve Excel öğretmişlerdi. Başka bir şey de kalmadı aklımda.

Devlet Lisesi Öğrencisi

Kızlar Neden Teknoloji Dünyasında **Yer Almıyor?**

Toplumsal Kodlar: Eşitlik Söyleminde Sessiz Sınırlar

Pek çok kız öğrenci, günümüz koşullarında fiziksel güç gerektiren bazı istisnai meslekler (**inşaat işçiliği, itfaiyecilik, vb.**) dışında, kadınların da erkekler kadar birçok mesleği icra edebileceğine inanmaktadır.

Bu doğrultuda, meslek seçimlerinde cinsiyete dayalı bir bariyeri dikkate almadıklarını ifade etmektedirler. Ancak hedeflenen meslekler detaylı şekilde incelendiğinde, farkında olarak ya da olmayarak belirli bir çerçevede seçim yapıldığı güç gerektiren, çalışma saati dengesiz, erkek yoğun nüfusa sahip mesleklerden uzak durulduğu gözlemlenmektedir. Kızlar tarafından bu genellikle doğal bir süreç olarak görülmekte, kendilerini kısıtlanmış hissetmedikleri dikkat çekmektedir. Bu çerçevenin şekillenmesinde ise çoğunlukla yakın çevrenin (ebeveynler, öğretmenler gibi) yönlendirmeleri ile medyadaki meslek temsillerinin etkili olduğu dikkat çekmektedir.

Öte yandan, iş dünyasıyla staj gibi yollarla erken temas kuran bazı üniversite öğrencileri, teoride benimsedikleri eşitlikçi bakış açısının pratikte tam anlamıyla karşılık bulmadığını fark etmektedir. Bazı pozisyonlarda erkek çalışanlara öncelik tanındığı, terfi süreçlerinde cinsiyet temelli ayrıcalıkların söz konusu olduğu durumlarla karşılaşan öğrencilere rastlanmaktadır.

Bence kadınlar her şeyi yapabilir ama staj yaptığım zaman anladım ki her şey çok kolay değil. Aynı eğitime, aynı yeteneklere sahip olsa bile erkekler daha çok yükseliyor. Hatta bir kadının göz göre göre hakkının yendiğini gördüm.

Özel üniversite öğrencisi

Teknoloji Sektöründe Yer Almanın **Derin Anlamı**

Teknoloji Sektöründe Yer Almak

KALIP (CONTAINER)

YOLCULUK & MÜCADELE (JOURNEY & FIGHT)

Katılımcı Görseli

Sınırlar, **Baskı**, Sıkışma,
Yargı, Tıkılıp Kalmak

Teknoloji Sektöründe Yer Almak

KALIP (CONTAINER)

Katılımcı Görseli

Kız Öğrencilerin Örtülü Zihnine Kazınan Sessiz Kod: Teknolojide Kadın Olmak Bir Norm İhlalidir

KALIP (CONTAINER)

Katılımcı Görseli

İçselleştirilmiş toplumsal normlar ve teknoloji sektörünün erkek egemen yapısı, kız öğrencilerin teknoloji alanındaki hayallerinin önünde yıkılması gereken bir duvar olarak durmaktadır.

İleride bir kadın olarak teknoloji sektöründe var olmaları her şeyden önce bir norm ihlalidir ve bu cüret, kadına biçilen toplumsal cinsiyet rolünün çerçevesini daha görünür, belirgin ve kalın çizgilerle çizmekte; sektördeki bu beklenmedik «kadınlık» durumu olanca ağırlığıyla dikkat çeker, kız öğrencilerin zihninde adeta parmakla işaret edilmelerine neden olmaktadır.

Teknoloji sektöründe yer almak; “kadın” olduğu için ötekileştirilmek, «teknoloji sektöründe bir kadın» olmanın atipik algılanması nedeniyle sürekli bir göz hapsinde olmak, baskı ve zorbalığa uğramak, en ufak hatada yargılanmak ve işin doğal akışında ters gidebilecek her şeyin kadınlığa bağlanması, kendini kanıtlama baskısı, sesini duyuramamak veya sistemin kalıplarına uymak ve bir çeşit öz savunma biçimi olarak gard almak adına maskülenleşmek zorunda kalmak gibi risklerle örtüşmektedir.

Böylece kadın, ait görülmediği bir alanda varlık gösterdiğinde, cinsiyetinden bağımsız olduğu bir dünyada yapabileceklerini yapamaz hale gelir. “Teknoloji sektöründe kadın” isimli bir kalıba sıkışır ve bu kalıp ona bir davranış kodu dayatır, bir varoluş tarzı biçer. Sonuç olarak, “KALIP” metaforu; toplumsal beklentiler, mesleki normlar ve bireysel arzular arasındaki çatışmanın, öğrencilerin duygusal dünyasında nasıl bir sıkışmışlık ve bastırılmışlık yarattığını çarpıcı şekilde görünür kılar.

KALIP metaforu, kolajlarda trafikte sıkışıp kalmış araçlar, iplerle sarılmış uçamayan kuş, izleyen gözler, rahatsız edici bakışlar, sıkışıp kalan insan imgeleriyle betimlenmektedir.

KALIP (CONTAINER)

Katılımcı Görseli

Erkek egemenliğinin olduğu bir sektörden bahsettiğimiz için, yani şu an aktif olarak öyle olan bir sektörden bahsettiğimiz için, kadın ilk başta kendini yalnız hissedebilir. Hatta yok sayılabilir. Kale alınmayabilir.

Sen kadınsın denilebilir. Kadın ne bilir ki denilebilir. Bu ortaya çıkacak zaten en büyük engeldir. Psikolojik olarak buna dayanmak çok zor.

Yangın çıkmış bir odada is kokusuyla tıklıp kalmak gibi...

17, Lise Öğrencisi, Özel

Teknoloji, tamir, inşaat, ne bileyim bunlar daha erkeklere yönelik işler olarak görülüyor. Kadının özgüvenini kırıp işte sen yapamazsın gibi yaklaşımlarla tek başına bırakılacağını hissediyorum. Baskı hissiyatının olduğunu düşünüyorum. Yani erkekler de belki de bu dünyada kadınların daha iyi olduğunu düşünerek kadını yalnız bırakıp bıktırmamız gerekiyor diye düşünebilirler.

Kadın mutsuz hisseder böyle bir baskı altında. Aslında orayı renklendirecek olan kadın ama izin verilmiyor.

24, Üniversite Öğrencisi, Devlet

Toplum baskısı, ataerkil toplumun baskısı altında kalabilir. Nasıl giyineceğini nasıl davranacağını bile bilemeyebilir.

Taciz bile olabilir. Ya da mobbing. Kadınların maruz kaldığı şeyler bunlar. Sen kadınsın, otur evinde. Ya senin burada ne işin var? Gibi baskılar.

Yani benim umutsuzluğa sürükler gibi ya da özgüvenimi kırar gibi hissettirebilir.

22, Üniversite Öğrencisi, Devlet

Teknoloji Sektöründe Yer Almak

YOLCULUK & MÜCADELE (JOURNEY & FIGHT)

Zorluk, Engeller, Cesaret, Azim

Katılımcı Görseli

Kızların Teknolojiye Yolculuğu: Virajlı Yol, Görünmez Duvarlar ve Direniş

YOLCULUK & MÜCADELE (JOURNEY & FIGHT)

Katılımcı Görseli

İçselleştirilmiş toplumsal normlar ve teknoloji dünyasının “erkek işi” yapısının genç kadınların önüne engeller, yıkılması gereken duvarlar, kırılması gereken kabuklar koyması, teknoloji sektöründe yer almanın, kız öğrencilerin zihinlerinde özsaygı ve başarı arayışıyla örülü bir direnç ve mücadele yolculuğu olarak tezahür etmesine neden olmaktadır.

Bu yolculuk, hem dışsal engelleri aşma mücadelesini hem de kendi zihinlerindeki yerleşik kalıplarla yüzleşme, kırma ve yeniden inşa etme sürecini içerir. Yolculuk metaforu bu sürecin sürekli kararlar almayı ve yön tayin etmeyi gerektiren doğasını ortaya koyar; her adımda kalıplar sorgulanır, her virajda özgüven sınanır. Gidilecek yön, çoğu zaman kişinin kendi elleriyle açmak zorunda kaldığı patikalar üzerinden şekillenir.

Mücadele metaforu ise bu yolculuğun pasif bir seyir olmayışını temsil etmektedir. Baskı, mobbing, dışlanma, maskülen normlara uyum sağlama zorunluluğu ve hata yapma lüksünün tanınmaması gibi unsurlar, kız öğrencilerin zihnindeki mücadele alanının zeminini oluşturmaktadır. Genç kadınlar, bu yolculukta aktif direnen, strateji geliştiren ve çoğu zaman bedel ödeyen özneler haline gelmektedir.

Bu mücadele, yalnızca başarıya ulaşma mücadelesi değildir; aynı zamanda o başarıyı hak ettiklerini ve orada var olma meşruiyetlerini yeniden ve yeniden kanıtlamak zorunda bırakıldıkları bir alandır. Fakat bu aynı zamanda, kahramansı ve destansı bir yolculuktur çünkü içerdği cüret ve kalıplara açtığı savaşı aslında bir direniş biçimidir.

Kadınların teknoloji sektöründe yer almak için yalnızca teknik beceriler değil, aynı zamanda psikolojik dayanıklılık, sosyal zekâ ve stratejik uyum gibi çok boyutlu yetenekler geliştirmek zorunda olduğu hissedilmektedir. Bu rotayı cesaretle, azimle ve duygusal dayanıklılıkla takip eden kadınlar ise bu yolculuğu hakkını vererek tamamlayan kahramanlar olacaktır.

Kız öğrencilerin duygusal dünyalarında **YOLCULUK & MÜCADELE** metaforu virajlı yollar, tırmanılması zor zirveler, labirentler, direniş yumrukları gibi imgeler ile betimlenmektedir.

YOLCULUK & MÜCADELE (JOURNEY & FIGHT)

Katılımcı Görseli

Labirent gibi bir yol var karşısında. Nasıl gideceğim diye düşünüyorum. Teknoloji dünyasında çalışan bir kadın daha böyle bir labirentin içinden geçip ancak öyle o yola, o sona ulaşır.

Çünkü şu an onun domine ettiği bir alan değil, erkeğin domine ettiği bir alan ve onun önüne engeller koyan kişiler olacak. Ve o engelleri aşması gerekecek mecburen.

Labirenti çözmesi gerekecek.

16, Lise Öğrencisi, Devlet

Kristof Kolomb'un ana gemisi Santa Maria gibi, rüzgarı arkasına almış, okyanusu aşıyor gibi işte kadın da teknoloji sektöründe çalışırken. Okyanusları aşıyor.

Yeni kıtalar keşfediyor. Yolda dalgalar, fırtınalar da oluyor tabii ki ama azim ve cesaretle devam ediyor. Bir kez adım atınca o hırsı, o motivasyonla rüzgarı da gerçekten arkamda alıp

ilerleyebileceğimi düşünüyorum.

17, Lise Öğrencisi, Özel

Zorlu bir yolculuk sonunda tepeye çıkmak gibi, zirvede olmak gibi.

Ulaşılmaması gereken metaforik bir zirve ya da bir hedefimiz olduğunda tabii ki de bu hedefe ulaşırken çok fazla zorluklar bizim peşimizi bırakmayacak.

Ve bunların hepsini tek başına aşmak da aslında insanı güçlü hissettirebilir ama çok fazla da yorabilecek bir şey.

24, Üniversite Öğrencisi, Devlet

Kız Olmanın Farkını Ortaya Koy “Erkeksi” Değil, Kız Gibi

Teknoloji sektöründeki cinsiyet eşitsizliğinin çözümü, kız öğrencilerin erkekler gibi olmalarını beklemek değil, onların kendi rotalarını çizebilecekleri bir sistem inşa etmektir.

Geleneksel erkek egemen yapının dayattığı maskülenleşme baskısı yerine, kız çocuklarının kendi kimliklerini koruyarak teknoloji alanında var olabilecekleri alternatif yollar yaratılmalıdır.

Bu yaklaşım, kadınların teknoloji sektöründeki özgün potansiyellerini ortaya çıkararak hem bireysel başarılarını hem de sektörün çeşitliliğini artıracaktır.

Kadınların Etkisi Altında Olan Bir Teknoloji Dünyası

Nasıl Olurdu?

Kadınlar Teknolojide Eşit Temsil Ediliyor Olsa, **Hangi Gelecekte Yaşıyor Olurduk?**

OLSON NAWILAZ

Kadınların Etkisi Altında Olan Bir Teknoloji Dünyası

Kadınların Etkisi Altında Olan Bir Teknoloji Dünyası

Katılımcı Görseli

Yaşam Kaynağı, **Üretkenlik**, Canlılık,
Verimlilik, Doğurganlık, **Hayat**
Enerjisi

Kadın Simyasıyla Beslenen Yepyeni Bir Vaha

KAYNAK (RESOURCE)

Katılımcı Görseli

Kadın, biyolojik olarak bir canı bedeninde büyüten ve nihayetinde 'doğuran' olması ve içsel kaynakları erkeklere kıyasla daha zengin olması nedenleriyle yaşamın ve üretkenliğin kaynağı olarak görülmektedir. Kadın, hayat veren, dönüştüren, yoktan var eden, birleştiren, yaratıcı bir güç olarak tanımlanmaktadır.

Kadın, kız öğrencilerin zihninde, sezgisel zekâsı ve empatik yaklaşımıyla toplumsal ve duygusal malzemeleri bir potada eriterek, yeni değerler ve anlamlar üretebilen bir simyacı gibidir.

Kız öğrencilerin algısında, teknoloji dünyasının 'eril' algılanan yapısı, kadının bu dünyaya katılımıyla dışılaşmakta, kadın simyası teknoloji dünyasına sirayet etmektedir. Tıpkı doğada suyun, ışığın, toprağın canlılığını beslemesi gibi, kadının teknolojiye dokunuşu da bu alana ruh, renk, can vermektedir. Kadınların etkisi altında bir teknoloji dünyası daha üreten, yaratan, doğurgan ve varlığını daha çabasızsız sürdürebilen bir potansiyele bürünmektedir.

Kadının varlığı ile tıpkı «doğa ana» gibi teknoloji dünyası da kendi kendini yenileyen, içindeki canlıları besleyen bir hal almaktadır. Kadının dokunuşu, teknolojiyi soğuk ve mekanik bir yapıdan çıkararak, daha organik ve insani bir düzleme taşımaktadır. Böyle bir dünyada teknoloji artık yalnızca bir araç değil; kendi kendini besleyebilen, sürekli yenilenebilen, canlı bir ekosistem gibi hareket etmeye başlamaktadır.

Kadının yaratıcı ve dönüştürücü gücü, teknolojiyi katı kuralların ötesine geçirerek sezgi, estetik ve duyarlılıkla harmanlanan bir alana dönüştürmektedir. Kadının teknolojiye kattığı bu kaynak enerjisi, üretimin tekdüzeliğini kırmakta; içindeki yaratıcılığı ve çeşitliliği beslemektedir. Bu sayede teknoloji, yalnızca kâr odaklı bir makine olmaktan çıkmakta ve içsel dinamizmini koruyan, yeni ihtiyaçlara yanıt verebilen bir yapı kazanmaktadır.

Kız öğrencilerin bilinç dışı dünyalarında **KAYNAK** metaforu, kolajlarda yeni açmış çiçekler ve diğer canlılar gibi doğa imgeleri ile sanat, yaratıcılık ve doğa ile bezenmiş, beslenmiş kadın imgeleriyle betimlenmektedir.

KALIP (CONTAINER)

Katılımcı Görseli

Daha canlı daha yaşayan bir teknoloji. Farklı renklerde, farklı şekillere, formlara sahip canlı çiçekler gibi. Onları görmek insana neşe verir.

Gününe renk katar.

Yaşama sevinci verir. Hayata bağlar. Aynı onun gibi işte. Kadınların etkisi altında bir teknoloji dünyası da öyle yaşayan, canlı bir şey olur.

Daha yaratıcı, üretken, doğurgan olur.

15, Lise Öğrencisi, Özel

Kadınların olduğu her yerin ben daha çok büyüyeceğini düşünüyorum. Daha çok gelişeceğini, daha aktif, üretken olacağını.

Sürekli büyüyen, sürekli genişleyen. Şelale gibi, sürekli akan bir su gibi, çeşme de olabilir. Sürekli akıyor. Küçük damlasa da büyüyecek, büyük aksa da. Sürekli büyüme halinde. Susuz yaşayamayız.

Yaşamımızın kaynağı o. tıpkı kadınlara ihtiyacımız olduğu gibi. Kadınların etkisinin altında olan bir teknoloji de hepimizin ihtiyacı olan su gibidir.

17, Lise Öğrencisi, Özel

Kadın renkli ve çiçekli bir varlık olduğu için zaten içindeki enerji sönmediği için o ortama, monoton

da olsa sıkıcı da, bence orayı renklendirecek olan yine kadın. Kendi hayat enerjisini katar oraya, o işe. Ya erkekler biliyorsunuz kelime kapasiteleri de belli. 8 bin kelime konuşuyorlar. Kadınlar 32 bin kelime konuşuyorlar gün içerisinde. Kadın, teknoloji sektörünün rengine renk katardı. Rengarenk olurdu orası.

Gökkuşağı gibi...

24, Üniversite Öğrencisi, Devlet

Kadınların Etkisi Altında Olan Bir Teknoloji Dünyası

Katılımcı Görseli

Değişim, **Devrim**,
Yeni sistem/düzen, **Farklılık**

Karşılıklı Bir Dönüşüm Hikayesi

Kadın ve Teknolojinin Birbirini Yeniden İnşası

DÖNÜŞÜM (TRANSFORMATION)

Katılımcı Görseli

Kadınların etkisi altında olan bir teknoloji sektöründe kadınların teknolojiyi ve teknolojinin de kadınları dönüştürdüğü çift yönlü ve çok boyutlu bir etkileşim portre edilmektedir. Kadınların etkisi altında bir teknoloji dünyasında kadınlar ve teknoloji karşılıklı bir değişim ve gelişim süreci içerisinde tasvir edilmektedir.

Bu evrende kadın yalnızca çalışan değil, sistemin dokusunu değiştiren bir öznedir. Teknoloji, kadının duygusal zekası, sezgileri, yaratıcılığı ve şefkatiyle yeniden şekillenerek ruh kazanan bir yaşam evrenine dönüşür; daha empatik, daha anlamlı, daha estetik bir yapıya bürünür. Böylece teknoloji, **"soğuk, mesafeli, erkeksi"** karakterini aşarak, insani boyutları öne çıkan bir ekosisteme evrilir.

Teknolojiyle temas eden kadın ise kendi potansiyelini daha net fark ederek kendisinin yeni bir versiyonuna dönüşmektedir. Kadın, teknoloji dünyasına adım atma cesareti ve onunla kurduğu temas ile güçlenmekte, başkalaşarak kendini yeniden tanımlamaktadır. Bu süreç içerisinde kadın, özgüveni yüksek, daha güçlü, sesini duyuran, toplumsal kalıpları sorgulayan ve kıran bir figüre dönüşmektedir. Söz konusu başkalaşım, bireysel bir **"kahramanlık anlatısı"**ndan ziyade geniş bir toplumsal ve kültürel dönüşümün tetikleyici dinamiği olarak görülmektedir.

Kadının güçlenmesi, kelebek etkisi yaratmakta; diğer kadınlara da ilham vererek teknoloji sektörünün kapılarını aralamakta ve bu sayede toplumun tamamında bir dönüşüm tetiklenmektedir. Bu anlatı ışığında söz konusu dönüşüm, kadınların teknoloji sektörüne katılımıyla birlikte şekillenen yeni bir toplumsal tahayyülün temel yapıtaşdır.

Kız öğrencilerin duygusal dünyalarında **DÖNÜŞÜM** metaforu, kolajlarda tırtılın kelebeğe dönüşümü, solmuş, cansız olana can, renk gelmesi, kedinin aslana, insanın süper kahramana dönüşümünü anlatan imgelerle betimlenmektedir.

DÖNÜŞÜM (TRANSFORMATION)

Katılımcı Görseli

Değişim. Tırtılın kelebeğe dönüşmesi gibi bir değişim. Kadınların teknoloji dünyasına adım atmasıyla birlikte teknolojide bir çok değişim meydana geliyor ve kadınlar da kendilerini o sektörde daha özgür, daha rahat hissediyorlar.

Kadın özgürleştikçe, etki alanının daha geniş olduğunu hissettikçe, çok daha faydalı, çok daha inovatif ve yaratıcı üretimlerde bulunuyor.

Hem sektör hem de kadın değişiyor.

17, Lise Öğrencisi, Özel

Daha karanlık bir dünyadan daha böyle aydınlık bir dünyaya geçiş gibi... Türkiye’de kadınlar genellikle ev işi yapsın, evinde otursun, çocuğuna baksın tarzı bir kafa yapısı var. sosyal medya ve teknoloji sayesinde bu biraz kırıldı gerçi ama hala özellikle de Anadolu’da hala baskın bu kafa yapısı. Kadınların etkisi altında bir teknoloji dünyası ülkemizde daha fazla kadının umutlu olmasını sağlayacak.

Teknoloji sektöründe çalışmak çok uzak bir hayalmiş gibi görünen bir kadına belki umut verecek ve neden olmasın dedirtebilecek.

24, Üniversite Öğrencisi, Devlet

Bir tohumun güneşini suyunu vitaminlerini alarak filizlenmesi, büyümesi, yeşermesi ve sonra ağaç olup meyvesini vermesi gibi...

Kadınların etkisi altında bir teknoloji dünyası da bu şekilde dönüşüm geçirecek.

Kadın görülmeyeni görecektir, eksik olanı fark edecek ve kadının elinin değdiği sektör de bu şekilde dönüşecek.

24, Üniversite Öğrencisi, Özel

Kadınların Etkisi Altında Olan Bir Teknoloji Dünyası

BAKIMVEREN
(CAREGIVER)

Katılımcı Görseli

Empati, **Şefkat**, Adalet, **Yumuşak**,
Sıcak

Kadının Sıcak Kalbiyle Eriyen, Şefkatli Dokunuşuyla Çözülen

BAKIMVEREN (CAREGIVER)

Katılımcı Görseli

Kadının teknoloji alanındaki varlığı, yalnızca işlevsel rollerle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda duygusal güvenliği, dayanışmayı ve kapsayıcılığı beraberinde getiren derin bir etik duyarlılık boyutu da taşımaktadır.

Kadınların teknoloji dünyasına getirdiği incelikli düşünme yetisi ve çok katmanlı duygusal zekâ, yalnızca bireyler arası ilişkileri değil, aynı zamanda organizasyon kültürünü ve karar alma mekanizmalarını da dönüştürme potansiyeline sahiptir. Katılımcıların zihinsel imgelerinde bu etki, daha empatik, daha eşitlikçi ve daha adil bir teknoloji ekosistemi hayaliyle somutlaşmaktadır.

Bu bağlamda, kadınların teknoloji alanındaki varlığı yalnızca teknik başarılarla değil; aynı zamanda ahlaki denge, ilişkisel bağlar ve toplumsal iyileşme üzerinden değerlendirilmektedir. Bu metaforik düzlemde kadın, herkesi olduğu gibi kabul eden, sarıp sarmalayan, koruyan, destekleyen ideal bir anne figürüyle özdeşleştirilmektedir.

Teknoloji ekosisteminin (marka kimliğinden çalışma ortamına kadar) kadının anaçlık nitelikleri ile şekilleneceği ve böylece soğuk, robotik ve insandan uzak ve kopuk bir yerden daha bütünsel, daha adil ve daha insani bir boyuta taşıyacağı ve bu sayede daha huzurlu, güvende hissettiren bir çalışma ortamından daha insani teknolojik ürünlere kadar bir çok fayda sağlayacağı hayal edilmektedir. Teknoloji dünyası için hayal edilen bu duygusal bakım, bu alanda kız öğrencilerin etik denge, hakça temsil ve psikolojik güven gibi arayış ve ihtiyaçlarının da olduğunu altını çizmektedir.

Kız öğrencilerin duygusal dünyalarında **BAKIM VEREN** metaforu, kolajlarda koruyup kollayan, birbirini saran insan ve hayvan imgelerinin yanı sıra adalet terazisi ve denge sembolü imgelerle betimlenmektedir.

BAKIMVEREN (CAREGIVER)

Katılımcı Görseli

Kadın düz düşünmez, detaylı düşünür ve düşüncesine duygusunu da katar. Bir çalışma ortamında kadınların çoğalması birbirine destek olan, birbirinin arkasını kollayan, daha empatik, şefkatli bir ortam yaratır. Bu sayede daha yaratıcı ve üretici işler olur. Bir hastayı yalnızca ilaçla değil sevgi, olumlu düşünce ve şefkatle iyileştirmek gibi...

Erkek bir doktor yalnızca ameliyatını yapar gider ama kadın bir doktor hastaya duygularıyla moral verir, onu motive eder ve iyileşmesine bu yönden de destek olur.

24, Üniversite Öğrencisi, Özel

Kadınların duygusal olgunluğunun erkeklere kıyasla daha gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Bu sebeple yani duygularını daha iyi tanıyorlar. Duygularını daha iyi tanıdıkları için duygularını daha iyi kontrol edebiliyorlar. Çevrenin duygularını daha iyi sezebiliyorlar. Bu sebeple daha doğru ve adil kararlar alabiliyorlar gibi geliyor bana. Erkekler arasında ego savaşları daha yoğun oluyor, daha sert bir yapı. Kadın ağırlıklı bir sistemin daha adaletli olacağını düşünüyorum.

Daha mutlu ve istekli çalışılan dolayısıyla daha verimli bir ortam olur.

17, Lise Öğrencisi, Özel

Kadın bir şeyi yaparken çok boyutlu düşünür.

Enine, boyuna tüm detaylarını, hem zekasını hem duygusunu katarak planlar.

Mutlu bir geniş aile ortamında olmak gibi... daha samimi, birbirine daha yakın hisseder.

Aslında düşüncelerini birbiriyle daha kolay paylaşan, herkesin kendi olabildiği, rahatça kendini ifade ettiği bir ortam.

16, Lise Öğrencisi, Devlet

KAYNAK Metaforu: yeni açmış çiçekler ve diğer canlılar gibi doğa imgeleri ile sanat, yaratıcılık ve doğa ile bezenmiş, beslenmiş kadın imgeleri

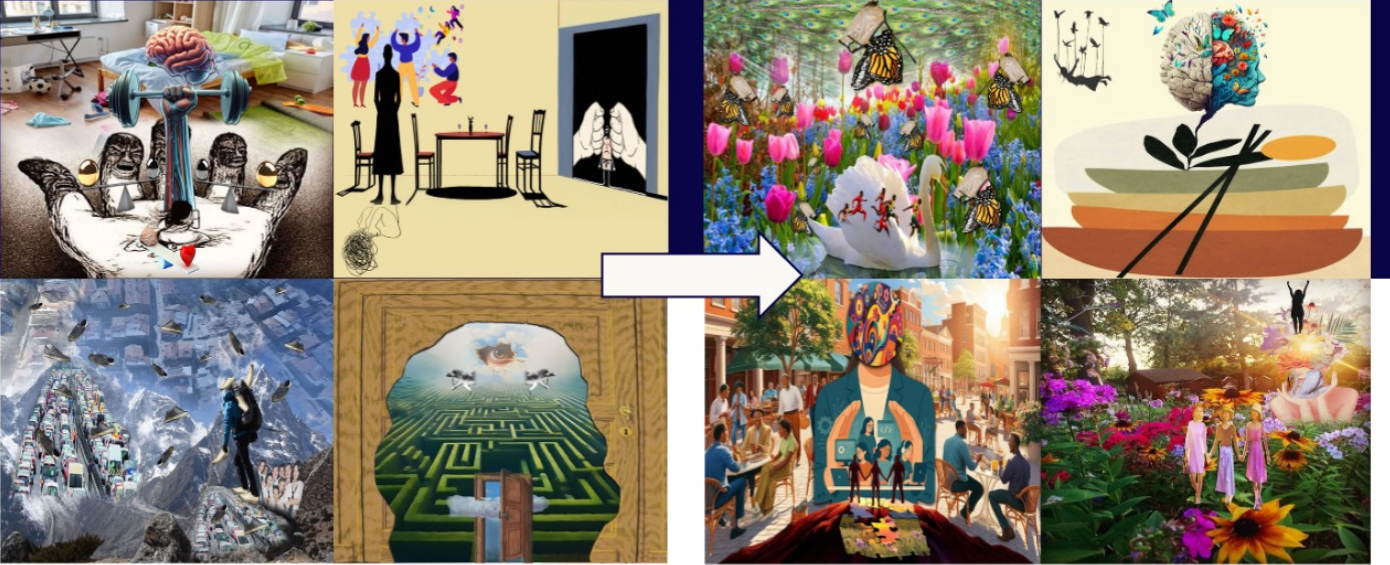

ANAC metaforu: koruyup kollayan, birbirini saran insan ve hayvan imgeleri, denge sembolleri

DÖNÜŞÜM Metaforu: tırtılın kelebeğe dönüşümü, solmuş, cansız olana can, renk gelmesi, kedinin aslana dönüşümü

İki Dünya! Bir Fark

Kadinsız Solan AMA
Kadınla Renklenen,
Yaşayan Teknoloji
Dünyaları

Peki Ne Yapmalı?

Kızların Teknoloji Sektöründe Yer Alma Yaklaşımına Dair Mevcut Acı Noktası:

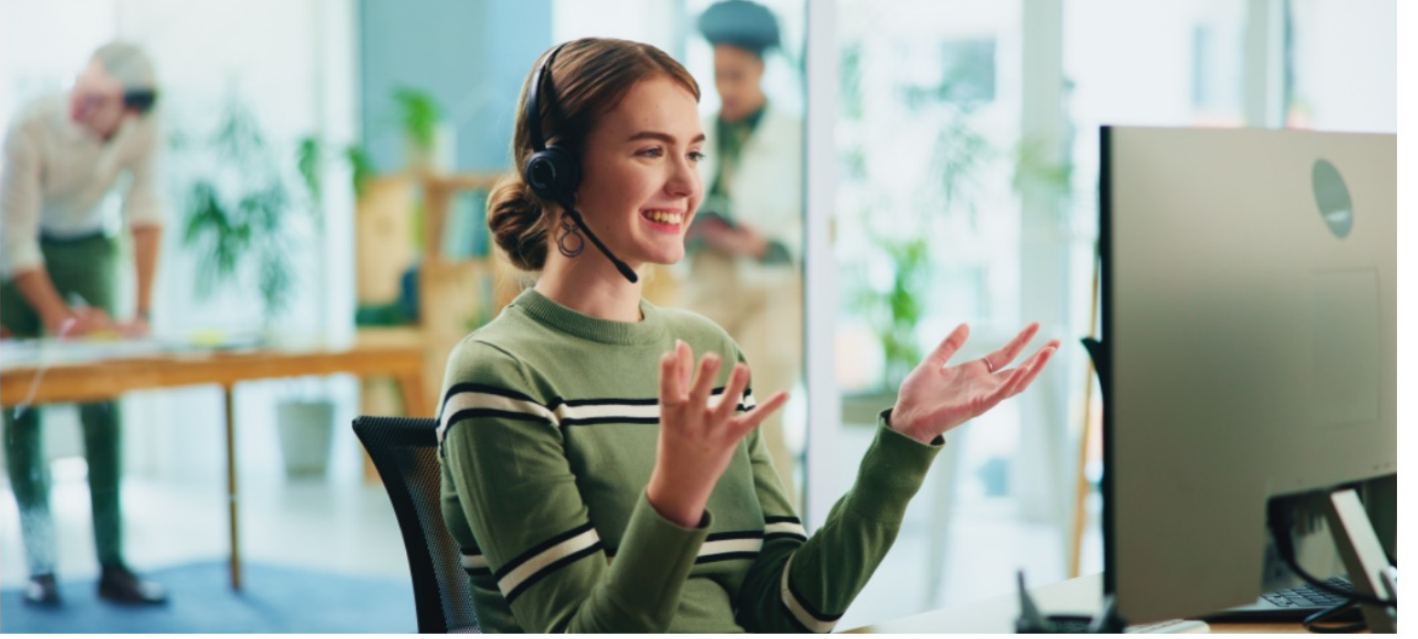

Teknolojiyi Uzak, Sektörde Var Olmayı ise Mücadele Dolu Bir Yolculuk

Bireyin teknoloji ile ilgili algısının önemli bir dönüşümden geçiyor olmasına ve teknoloji ile kurulan ilişki artık **“korku”**dan ziyade **“empati”** zeminine oturmasına rağmen teknoloji hâlâ büyük ölçüde **“erkek işi”** olarak algılanmakta, bu da kadının teknolojiye getirebileceği yeni açılımların ve katabilecekleri zenginliklerin cazip tahayyülüne rağmen teknolojiyle hala mesafeli hissetmesine neden olmakta ve teknoloji alanındaki potansiyelini görünmez kılmaktadır.

Genç kadınlar, toplumsal cinsiyet rolleri ve ataerkil değerlerden tam olarak bağımsız düşünemediğinden, teknoloji sektöründe bir kadın olarak yer almaya dair yaklaşımları kalıp yargıların sıkışmışlığı içerisinde kalmakta ve bu var oluş, yıkılması gereken duvarlar, aşılması gereken engeller nedeniyle çetin koşullar altında mücadele dolu bir yolculuk olarak görülmektedir. Söz konusu yolculukta **“başarılı”** olma ihtimali onları heyecanlandırırsa da, **“başaramama”** korkusu da bir o kadar baskındır.

Ne Yapmalı? (1/6)

(1/6) Teknoloji ve Kadının Buluştuğu Evren Öğrencilere Hissettirilmeli

Kız öğrencilerin zihinsel temsillerinde kadın, teknoloji dünyasının dokusunu, işleyişini ve anlamını dönüştüren yaratıcı bir güç olarak konumlanmaktadır. Kadının dönüştürücü etkisiyle şekillenen bu evrende teknoloji; üretken, yaratıcı, yenileyici ve insan merkezli bir yapıya bürünmektedir. Daha adil, kapsayıcı ve duyarlı bir ekosisteme evrilmektedir. O halde bu içgörü, kız öğrencilerinin zihnindeki mevcut kadın-teknoloji ilişkisinin kalıplarını kırmak için kullanılmalıdır.

Kadının teknoloji dünyasına katacağı estetik, sezgisel, empatik ve dönüştürücü güç kız öğrenciler gözünde görünür kılınmalı, teknoloji dünyasının kadın varlığıyla ulaşacağı bu zengin ve bereketli evrenin iletişimi yapılmalıdır.

Gelecekteki kadın mühendislerin, yazılımcıların ya da teknoloji girişimcilerinin, kendi varlıklarıyla dönüşen bu ekosistemin yeni halini düşleyebilmelerini kolaylaştıracak bir portre çizilmeli, kadın ve teknolojinin buluşmasındaki bu büyük potansiyel zihinlerde canlandırılmalıdır.

İletişimde bu buluşmanın sahiplendiği metaforlara dayalı mesajlar ve imgeler kullanılmalıdır.

Ne Yapmalı? (2/6)

(2/6) Kavram Yeniden Konumlandırılmalı:

Teknoloji VS İnsan değil, Teknoloji VE İnsan

Günlük Hayatla Bağlantı: Teknolojinin sadece yazılım veya donanım olmadığını, günlük yaşamın her alanında yer aldığını vurgulayan eğitim içerikleri hazırlanmalı. (Ör, yaşam, sağlık, eğitim, çevre gibi alanlarda teknolojinin rolü) Böylelikle teknoloji, soyut bir beceri alanı değil, yaşanan dünyayı dönüştürme gücüne sahip bir araç olarak içselleştirilebilir hale getirilmelidir.

İnsan ve Teknolojinin Simbiyotik Bağı: Teknolojinin günümüzde ulaştığı noktada artık çözülmesi gereken bir problem, öğrenilmesi gereken yeni bir dil ya da hakim olmak için önce büyük çabalar harcanması gereken bir alan değil; çabasız bir şekilde insanla el ele ve yan yana var olabilen, doğal insan davranışının ara sokaklarına kolayca sızan, akışkan, sezgisel ve epmatik bir kavram olduğu öğretilmeli, kavramın sert, yabancı ve erişilmez görünen sivri köşeleri yumuşatılmalıdır.

Kız öğrenciler teknolojiyi merak ediyor ama kendilerini yeterince bilgili hissetmemektedir. İlgileri yüksek ama bilgi seviyeleri düşük olduğu için çoğu zaman bu dünyaya adım atmaya çekinmektedirler. Onlara yol gösterecek rol modellerin eksikliği de bu çekingenliği daha da katlamaktadır. 10 kişiden 9'ü teknolojide kadın rol modellerin ön planda olmasını, 4'ü ise teknoloji sektöründe yer almak için rol modellerin etkili olduğunu düşünmektedir. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde teknoloji sektöründe yer alan başarılı kadın figürlerin görünürlüğünün, kız öğrenciler üzerinde son derece olumlu ve motive edici bir etki yaratacağı gözlemlenmektedir.

Ne Yapmalı? (3/6)

(3/6) Gerçekçi Rol Modeller Sunulmalı

Erişilebilir Başarı Hikayeleri: Kızlar teknoloji ile ilgilenen kişileri kendilerinden farklı yerlere konumlandırmaktadır. Teknoloji ile ilgilenenleri daha idealist ve araştırmacı bulunurken kendilerini daha duygusal alanlarda tanımlamaktadırlar. Bu sebeple kendinden çok farklı olmayan kadın rol modeller ile büyük kahramanlık hikayeleri yerine, sıradan insanların teknoloji alanında nasıl başarılı olduklarını anlatan hikayeler paylaşılmalı ve genç kızlara özgüven aşılanarak **"Ben de yapabilirim"** inancı pekiştirilmelidir.

Rol Modellerle Buluşma: Kızların bu rol modeller ile tanışmaları kızların ilgi alanları üzerinden şekillenmelidir. Sosyal medyada platformlarında kızların makyaj, bakım, stil, günlük hayat dair içerikler büyük bir ilgiyle tüketmesi dikkat çekmektedir. Teknolojiyi bu içeriklerin içerisine harmanlayarak kızlar için ilgi çekici hale getirebilir. Kızların takip ettiği sosyal medya influencerları kızların bu kadın rol modeller ile tanışması için aracı olabilir. Bunu dışında seminerler, festivaller (örneğin Teknofest gibi) ve çeşitli etkileşim platformları yoluyla kızlarla temas kurulabilir.

Mentorluk Programları: Teknolojide Kadın Derneği'nin mevcut mentorluk programları genişletilerek, daha fazla genç kızın deneyimli kadın profesyonellerle birebir iletişim kurması ve onların hikayelerini dinlemeleri sağlanabilir.

Ne Yapmalı? (4/6)

(4/6) Kapsayıcı Bir Ekosistem Oluşturulmalı

Aile ve Öğretmen Eğitimleri: Kız öğrencilerin çevresel destek sistemini güçlendirmek için ebeveynler ve öğretmenler için teknoloji okuryazarlığı ve cinsiyet eşitliği konularında eğitim programları düzenlenmeli.

İş Dünyasıyla İşbirlikleri: Kız öğrencilerin teknoloji sektörünü yakından tanımaları ve sektörde çalışan kadınların varlığına bizzat tanık olmaları için, özellikle kadın yoğunluklu teknoloji şirketleriyle işbirliği yaparak staj ve iş gölgeleme programları oluşturulmalı.

Devletle Ortak Programlar: Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer ilgili kurumlarla işbirliği yaparak, teknoloji eğitiminin (örn: robotik) müfredata entegrasyonu sağlanabilir ve kız öğrencilerin derse katılımları teşvik edilebilir.

Teknoloji Kampları/Köyleri: Matematik köyüne benzer bir yaklaşımla, teknoloji köyü oluşturularak yılın her dönemi tüm gençlerin ve ebeveynlerin katılım sağlayabileceği, teknolojiyle yakınlaşabilecekleri, gözlemler ve deneyler yapma imkanı olan bir konsept geliştirilebilir.

Ne Yapmalı? (5/6)

(5/6) Ekosistemin En Önemli Parçası AİLE/ANNE

Ailelerin kızlarının meslek seçiminde etkili olduğu görülmektedir. Kızların meslek hayali ve ailelerin meslek hayaline bakıldığında yüksek oranda örtüştüğü dikkat çekmektedir. Ailenin etkisinin kuvvetli olduğu görülürken aynı zamanda pusula görevi gördüğü de öne çıkmaktadır. Kız öğrencilerinin ailesiyle kol kola çıktığı bu kariyer basamaklarında;

Ebeveyn Farkındalık Eğitimi: Aile destek sistemini güçlendirmek için ebeveynler için teknoloji okuryazarlığı ve teknoloji sektöründe kadın olmanın engellerinden biri olarak görülen cinsiyet eşitsizliğine dair konularında eğitim programları düzenlenmelidir.

Yetenek Avcılığı: Kız çocuklarının potansiyelini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak adımların atılabilmesi için, onların en yakın rehberi olan ailelere Halkbank ve bakanlık desteğiyle ailelere yönelik düzenlenecek eğitim programları, kız çocuklarının yeteneklerini keşfetmelerine ve desteklenmelerine katkı sağlayabilir.

İnteraktif Aile Etkinlikleri: Ailelerin ve kızlarının birlikte katılabileceği aile içi sosyalleşmeyi destekleyen teknoloji odaklı atölyeler ya da projeler, ortak öğrenme ve iletişimi güçlendirebilir.

Ne Yapmalı? (6/6)

(6/6) Girişimcilikte Yol Arkadaşı TEKNOLOJİ

Her 10 üniversite ve liseli öğrencisinden 6'sı gelecekte girişimci olmak istemektedir. Kendi işini kurma hedefi taşıyan katılımcılar açısından bu tercih; iş yapma biçiminde özgürlük, zaman ve mekân üzerinde kontrol sahibi olma, bireysel alanlarına daha fazla zaman ayırabilme ve potansiyel olarak daha yüksek gelir elde etme arzusu ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca girişimci olmanın, bu gençler nezdinde «daha prestijli» ve «daha cool» bir imajla bütünleştiği de dikkat çekmektedir. Özgür olma hedefiyle kendi işini kurmak isteyen bu potansiyel kitlenin teknoloji ile kariyer haritasını çizebilmenin daha kolay ve mümkün olduğunu göstermek için;

Devlet Desteği: Kadınların teknoloji alanında girişimcilik yoluyla hem kariyerlerini inşa edebilecekleri hem de annelik rollerini sürdürebilecekleri bir denge kurabilmeleri için kurumlar tarafından destekleyici politikalar ve programlar geliştirilmelidir.

Okullar ile İşbirliği: Teknoloji alanında eğitim yetersizliğinden yakınan genç girişimci adayları için, Halkbank ve W-TECH iş birliğiyle okullardaki teknoloji derslerine sponsor olunması; hem nitelikli eğitimin erişilebilirliğini artıracak hem de bu alandaki girişimcilik potansiyelinin filizlenmesine ve kök salmasına olanak tanıyacaktır.

Finansman Teşviği: Teknoloji alanında girişimci olmak isteyen kadınların önünü açmak adına, Halk Bankası'nın finansman destek sunması; kadınların hem kendi işlerini kurmalarını hem de teknoloji sektöründe daha güçlü bir şekilde varlık göstermelerini sağlayacaktır.

Kadınla Teknoloji: **Toplum 5.0**

Toplum 5.0 ya da bir başka deyişle **“süper akıllı toplum”**, dijitalleşme ve yapay zekânın toplumsal yaşamdaki etkilerinin her yönüyle değerlendirildiği, büyüme ve kalkınmayı amaçlayan bir toplum modelidir. Kadının teknolojiye temsiliyetini artırdıkça, Toplum 5.0 daha olası hale geliyor.

Toplum 5.0'ın merkezinde insan ve insanın yaşam kalitesi yer alıyor. Bu bakış açısının dayanak noktası, teknolojik yenilikleri topluma en verimli şekilde entegre etmek, toplumsal sorunlara çözüm üretmek ve teknolojiyi insanların gerçek ihtiyaçları doğrultusunda kullanarak toplumun refah seviyesini artırmak amacıyla insan merkezli bir toplum meydana getirmektir.

Toplum 5.0

Kadın ve Teknolojinin Buluştuğu Gelecek

Kadınların teknolojiyi daha duyarlı, yaratıcı ve empatik hale getirdiği fikri, yeni bir gelecek vizyonuna işaret ediyor.

Bu yeni geleceği sahiplenmeli ve teknolojinin kadınlar ile birlikte daha empatik, daha anlamlı ve daha insansı olduğunu anlatmalıyız.

Kızların Hayata Bakışları

Sıkılmaya Gelemeyen, Otoriteye Mesafeli Ama Hoşgörülü Bir Nesil

Yaş farkı gözetmeksizin, kız öğrenciler kendilerini eğlence odaklı, kolay sıkılan, zaman zaman sabırsız, kararsız ve çoğu şeye hızla ulaşma arzusu taşıyan bireyler olarak tanımlamaktadır.

Sürekli bir arayış içinde olduklarını ifade eden katılımcılar arasında, çevrelerindeki kişilerle kendilerini kıyasladıklarında **“geride kalmışlık”** duygusunun ağır bastığını belirtenlere sıkça rastlanmaktadır.

Önceki kuşaklara kıyasla, farklı dil ve din mensuplarını dışlamayan, hoşgörülü ve kapsayıcı bir tutum sergilediklerini sıklıkla vurgulayan kız öğrenciler, aynı zamanda hiyerarşik yapılarla aralarına mesafe koyduklarını da her fırsatta dile getirmektedirler.

*Biz her şeyle
eğlenebiliyoruz
mesela okulda bir
arkadaşım
telefonundan bir video
gösteriyor, onunda
alakalı o gün
boyunca espri yapıp
gülebiliyoruz.*

**Devlet lisesi
öğrencisi**

*Ben bazen kendimi
kötü hissediyorum.
Birkaç yıla üniversite
bitecek ama daha
hiçbir şey yapmamış
gibiyim.*

*Kimi çoktan kendi
markasını kurmuş,
kimi tüm dünyayı
dolaşmış ama
benim daha
yapacak çok şeyim
var.”*

**Devlet üniversitesi
öğrencisi**

Gençler Geleceğe Dair Endişeli Ama Umutlu

Hedef kitle özelinde yaş ilerledikçe endişe düzeyinin arttığı gözlemlenmektedir.

Özellikle üniversite öğrencileri arasında geleceğe dair kaygıların yoğunlaştığı; **"Hak ettiğimi alabilecek miyim?"** sorusunun zihinlerde yer ettiği dikkat çekmektedir.

Ekonomik belirsizlikler, iklim krizi ve güvenlik kaygıları gibi güncel sorunlar karşısında kendilerini zaman zaman şanssız hissetseler de, genel olarak umutlu bir bakış açısını korudukları görülmektedir.

Kendilerini özgürce ifade edebilmek ve çevreleri tarafından oldukları gibi kabul görmek, bu grubun en temel beklentileri arasında yer almaktadır.

Bazen diyoruz arkadaşlarla tam da bu dünyaya gelecek zamanı bulmuşuz.

Her yerde savaş var, dünyanın nereye gittiği belli değil, susuzluk, elektrik kesintisi diyorlar ama yine de ayakta durmaya çalışıyoruz, umutluyuz aslında bir anlık karamsarlığa düşsek de.

Özel lise öğrencisi

Ebeveynlerin Eleştirileri Yoğun

Veliler, kız çocuklarını tanımlarken öğrencilerin kendi ifadeleriyle benzer değerlendirmelerde bulunsalar da, buna ek olarak yaş farkı gözetmeksizin bu kuşağın sabır eşiğinin ve odaklanma sürelerinin oldukça düşük olduğuna özellikle vurgu yapmaktadırlar.

Özellikle bazı lise öğrencilerinin velileri, kızlarının bulundukları yaş döneminin de etkisiyle oldukça değişken, öngörülemez ve zaman zaman tutarsız bir tutum sergilediklerini belirtmektedirler.

Aynı zamanda, sorumluluk almaktan kaçınma eğiliminde olduklarını, kolay olanı tercih ettiklerini ve bu yönleriyle bazen tembel bile sayılabileceklerini ifade etmektedirler.

Bu tutumlarının, kızların aile kurma ya da çocuk sahibi olma gibi konulara mesafeli yaklaşmalarına da zemin hazırladığı varsayılmaktadır.

Benim bazen isyan edesim geliyor, neyi istedikleri belli değil, bir gün başka ertesi gün başka bir modda oluyorlar, gerçekten takip edemiyorum.

Sorsan her şeyi biliyorlar ama yapmaya gelince yok, hiçbir sorumluluk almayı istemiyorlar.

Devlet ortaokulu velisi

Ergenliğin Ben-Merkezciliği ve İmaj Kaygısı Çatışma Yaratabiliyor

Anneler, görünür olmanın ve beğenilmenin, kızları için bir değer ölçütü hâline geldiğini ifade ederek, bu nedenle dış görünüşe ve çevrelerine sundukları imaja büyük önem verdiklerini aktarmaktadırlar.

Tüketim alışkanlıklarının yoğunluğu da dikkat çekmekte; hatta bazı veliler, tüketimin doyumsuzluk boyutunda olduğundan söz etmektedir.

“Ben” merkezli tutumlarının zaman zaman iletişim ve uyum sorunlarına neden olduğunu, küçük problemleri abartarak büyük krizlere dönüştürülebildiklerini dile getirmektedirler.

O tırnaklar hep yapılı olacak, o saçlarla dışarı çıkacağı zaman saatlerce uğraşacak.

O kadar çok kıyafet alıyor ki bazıları etiketiyle duruyor, giymeye sıra gelmiyor.

Sadece benimki mi öyle diyorum ama bakıyorum arkadaşları da aynı.

Özel lise velisi

Kızların Gözünde Kendileri vs Teknolojiyle İlgilenenler

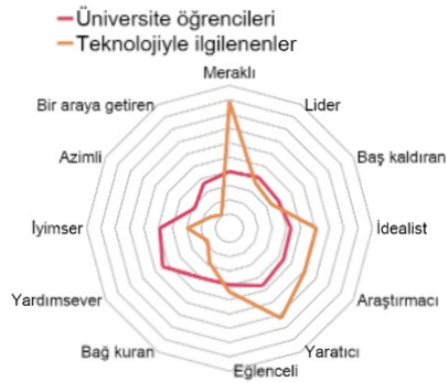
Üniversite öğrencileri teknolojiyle ilgilenenleri kendilerine kıyasla daha meraklı ve yaratıcı olarak tanımlarken kendilerini yardımsever ve iyimser olarak tanımlıyor. Lise öğrencileri ise kendilerini iyimser, yardımsever ve azimli olarak; **teknoloji ile ilgilenenleri idealist ve araştırmacı** olarak görüyor.

Ortaokul velileri ise kızlarını iyimser ve azimli olarak tanımlarken teknoloji ile ilgilenenler idealist ve araştırmacı olarak tanımlıyor. Diğer kitlelerden farklı olarak ortaokul velileri kızlarını teknoloji ile ilgilenen kişiler ile meraklı, bağ kuran, bir araya getiren ve eğlenceli olarak da tanımlıyor.

Yaş arttıkça teknolojiyle ilgilenenler meraklı olarak tanımlanıyor.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

Kızların Aile ile İlişkileri

Çekirdek Aile Güvenli Liman

Eğitimdeki aksaklıklar, belirsiz bir gelecek ve ekonomik güvencesizlikle karşı karşıya kalan kız öğrenciler için aile, hem maddi hem de manevi açıdan destek sunan güvenli bir liman işlevi görmektedir.

Hedef kitle açısından **“aile”** kavramı, çoğunlukla çekirdek aile ile özdeşleştirilmektedir; geniş aile bireyleriyle olan bağların zayıf ya da sınırlı olduğu dikkat çekmektedir.

Aile İçi Dinamikler, Duygusal Beklentiler

Katılımcıların bir kısmı, ebeveynleriyle kurdukları ilişkilerde hiyerarşiden çok eşitlik ve arkadaşlık temelinde bir iletişim biçimi benimsediklerini ifade etse de, bu durumun daha çok anne figürüyle sınırlı kaldığı, baba ile olan ilişkilerde ise görece daha mesafeli bir ilişkinin sürdürüldüğü dikkat çekmektedir.

Kız öğrenciler, aileleri tarafından yalnızca sevmek değil, aynı zamanda tüm yönleriyle kabul görmek, desteklenmek ve saygı duyulmak istemektedirler. Bu bağlamda, aileleriyle açık, dürüst ve karşılıklı anlayışa dayalı bir iletişim kurma çabası içinde oldukları görülmektedir. Katılımcıların önemli bir bölümü, önceki kuşaklara kıyasla aile içerisindeki sorumluluk yükünün daha az olduğunu, kendi görüş ve tercihlerine daha fazla değer verildiğini ve bireysel önceliklerinin daha çok gözetildiğini ifade etmekte, bundan memnuniyet duymaktadır.

Veliler, kızlarının kendileriyle güçlü duygusal bağlar kurduklarını ancak aynı zamanda özel alanlarına da büyük önem verdiklerini; istedikleri anda kendilerini izole ederek ailenin beklenti ve taleplerini kolaylıkla ikinci plana atabildiklerini ifade etmektedirler.

Hep annem diyor ki biz babamızın annemizin yanında böyle yapamazdık ya da işte bize fikrimiz sorulmazdı diye. Onlarla farklıyız tabi, biz daha şanslıyız bunun farkındayım.

Devlet üniversite öğrencisi

Kızların Okul ile ilişkileri

Okul Faydası Belirsiz Bir Külfet Gibi Geliyor

Okul ve dersler, pek çok kız öğrenci tarafından keyifli bir öğrenme alanından ziyade, yoğun stresin ve zorlukların kaynağı olarak değerlendirilmektedir.

Eğitim sisteminin bireyin kişisel gelişimine anlamlı katkılar sunmak yerine, çoğu zaman yaşamı zorlaştıran ve sınırlandıran bir yapıya dönüştüğü yönündeki algı dikkat çekicidir. Kız öğrenciler, eğitimin yaşamlarının büyük bir bölümünü kaplamasına karşın, bu süreçten sağladıkları somut faydayı sorgulamakta; zaman ve emek açısından bu denli yoğun bir yatırımın karşılığında yeterli tatmin sağlayamadıklarını ifade etmektedir.

Sınavlar Hayatları Körleştiriyor

Ortaokul döneminde sosyal olarak daha aktif olan, hayal kurma kapasitesi yüksek, ilgi alanlarına ve kendilerine zaman ayırma imkânı bulan kız öğrenciler, bu özgürlük alanlarına ilk darbeyi genellikle ortaokulun son yılında karşı karşıya kaldıkları LGS süreciyle almaktadır.

Aile yönlendirmelerinin de etkisiyle, nitelikli bir liseye yerleşme hedefiyle tüm zamanlarını okul ve kurslar arasında geçiren bu öğrenciler, liseye geçtiklerinde kısa süreli bir rahatlama hissetmeler de lise 3. ve 4. sınıflarda üniversite sınavının gölgesinde yeniden yoğun bir hazırlık sürecine girmektedir.

Bu sınav odaklı eğitim sistemi, öğrencilerin tutkuyla bağlı oldukları sporlardan uzaklaşmalarına, hobilerini geliştirememelerine ve sınav sürecinde psikolojik ve fiziksel olarak yıpratıcı deneyimler yaşamalarına neden olmaktadır.

Bu bağlamda, sınav merkezli yapının, bireysel ilgi alanlarını bastırdığı ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini sekteye uğrattığı dikkat çekmektedir.

*Voleybol oynuyordum
ama bu sene sınava
gireceğim, o yüzden
bıraktım.*

Devlet ortaokulu öğrencisi

*Ben üzülüyorum hem
çocuklara hem bize. Sürekli
bitmeyen bir sınav telaşı, biri
biterken diğeri başlıyor.*

*Okuldan çıkıyor dershaneye
gidiyor, dershaneden özel
derse, gerçekten çok yoruluyor
çocuklar.*

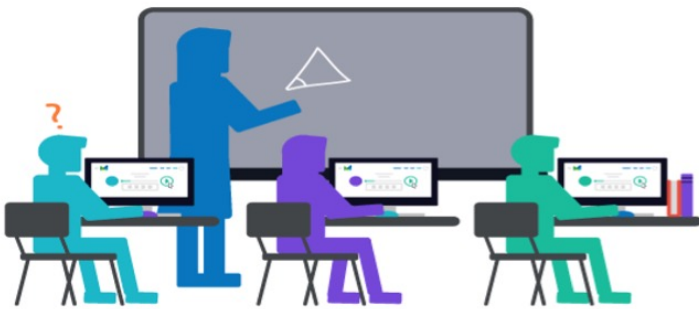
Devlet lisesi velisi

Üniversite Döneminde Geçici Bir Rahatlama Yaşanıyor

Üniversiteye başlamak, birçok zorlu sınav sürecinin geride bırakıldığı bir döneme geçişi simgelerken; kız öğrenciler bu evrede kişisel gelişimlerine ve ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırma imkânı bulabilmektedir.

Ancak özellikle son sınıfa gelindiğinde, bu kez geleceğe dair belirsizlikler ve kaygılar öne çıkmakta; iş arayışı, staj zorunlulukları ve mezuniyet sonrası kariyer planlaması, öğrenciler için yeni bir stres kaynağına dönüşmektedir.

Şimdi okul bitecek ama bizim bölümde staj zorunluluğu var, okulu bitirmemiz için mutlaka staj yapmamız gerekiyor.

Henüz bulamadım, her yere mail de attım ama tanidik olması gerekiyor.

Para falan istemiyorum deseniz bile çok zor bir yerde staj bulmak.

Devlet üniversite öğrencisi

Derslerin **Günlük Pratikte Karşılığı** Pek Yok

Sınıf düzeyinden bağımsız olarak pek çok kız öğrenci, müfredatta yer alan derslerin soyut içerikli olduğunu ve gündelik yaşama ya da kişisel gelişime somut katkılar sunmadığını ifade etmektedir. Özellikle lise düzeyinde karşılaşılan yoğun ve çok sayıda dersi kapsayan programlar, öğrenciler tarafından ilgi alanlarının dışında kaldığı ve kişisel ya da mesleki gelişime doğrudan katkı sunmadığı gerekçesiyle sorgulanmaktadır, öğrenciler, bu derslerin çoğunu gereksiz ve işlevsiz olarak değerlendirmektedir.

Liseli öğrenciler, üniversiteye geçişle birlikte daha özgür, seçmeli ve ilgiye dayalı bir eğitim modeliyle karşılaşacaklarını umut ederken; üniversite öğrencileri bu beklentinin karşılıksız kaldığını, eğitim sürecinin yine büyük ölçüde teorik bilgiye dayandığını ve yine çok sayıda zorunlu dersten oluştuğunu belirtmektedir. Özellikle staj ve saha deneyimi edinen üniversiteli kız öğrenciler, aldıkları derslerin yalnızca sınırlı bir kısmının iş yaşamında pratikte karşılık bulduğunu; çoğu mesleki becerinin ise ancak doğrudan pratik deneyimle edinildiğini ifade etmektedir.

Bu durum, uygulamadan kopuk ve deneyime yeterince alan tanımayan eğitim sistemine yönelik eleştirilerin temelini oluşturmaktadır.

Dört yıllık okumak bana artık hiç anlamlı gelmiyor, çöp desem yeridir. Staja başladım bir baktım okuldaki hiçbir şey işime yaramıyor. Okumasam direkt işe alsalar da olurmuş aslında.

Şimdi anlıyorum ki dört yıl olacağına bir-iki yılda en fazla hallederdik aslında.

Özel üniversite öğrencisi

Okul Demek **Yorgunluk** Demek

Yalnızca ders içerikleri değil, okula erişim süreci de öğrenciler açısından önemli bir yük oluşturmaktadır.

Erken saatlerde kalkma zorunluluğu, gidiş-gelişlerde servis veya toplu taşıma araçlarında geçirilen uzun süreler, öğrencilerin fiziksel ve zihinsel olarak yorulmalarına neden olmaktadır.

Özellikle hafta içi günlerinde, okul dışı herhangi bir sosyal ya da kişisel faaliyete zaman ya da enerji ayırmak çoğu öğrenci için mümkün olmamaktadır.

Bu koşullar altında, özellikle lise düzeyindeki kız öğrencilerin önemli bir bölümü, hem zaman hem de emek açısından büyük bir fedakârlıkla sürdürdükleri eğitim yaşamının, kişisel gelişimlerine ve gelecekteki yaşamlarına olan katkısını sorgulama eğilimindedir.

Ben her zaman çok yorgunum. Okula gitmek için saat 6'da kalkıyorum.

Zaten günde 8 saat dersimiz oluyor bazı günler etüt falan da var. Eve gelince hiç halim kalmıyor, sadece yemek yiyip yattığım oluyor çoğu zaman.

Özel ortaokul öğrencisi

Öğretmenin Yaklaşımı Kritik

Kız öğrencilerin derslere olan ilgisini belirleyen iki temel etken öne çıkmaktadır: öğretmenin yaklaşımı ve öğrencinin ilgili derse yönelik yetkinlik düzeyi.

Öğrenciler, dersin içeriğinden ya da kendi bilişsel yetkinliklerinden bağımsız olarak, öğretmenin tavrının, anlatım tarzının belirleyici olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle konuların sadeleştirilerek sunulması, öğretmenin dersi eğlenceli hâle getirmesi ve ders anlatımı sırasında günlük yaşamdan örnekler sunarak soyut bilgileri somutlaştırması, öğrencilerin derse karşı ilgisini kayda değer ölçüde artırmaktadır.

Bunun yanı sıra, hedef kitlenin bireysel yetenekleri doğrultusunda kolayca kavrayabildikleri derslere karşı daha yüksek bir ilgi ve motivasyon geliştirdikleri gözlemlenmektedir. Öğrencilerin ders sürecine aktif katılımı da önemli bir unsur olarak öne çıkmakta; bu katılımın gönüllülük esasına dayalı olması, bazı öğrencilerde öğrenme sürecine yönelik aidiyet ve ilgi düzeyini daha da pekiştirmektedir.

Bizim edebiyat öğretmenimiz var, arkadaşımız gibi davranıyor bize. Derdin olursa anlatabilirsin bile. Dersi de çok güzel anlatıyor, yazarların hayat hikayelerini anlatıyor, bazı olaylarla bağlantısından bahsediyor.

Tüm sınıf dersin nasıl geçtiği anlamıyoruz.

Devlet lisesi öğrencisi

Özel Okulların Avantajları Daha Çok Fiziksel Şartlara Dair

Özel okul tercihinde bulunan velilerin kararlarını daha nitelikli bir akademik eğitim arayışından daha çok, çocuklarının benzer sosyoekonomik düzeye ve yaşam tarzına sahip akranlarıyla aynı sosyal çevrede bulunmaları yönündeki arayışlarının şekillendirdiği dikkat çekmektedir.

Özel okulların, devlet okullarına kıyasla yabancı dil eğitimi ile sanat ve spor gibi alanlara daha fazla olanak tanınması ve bu alanlarda öğrencileri bireysel olarak desteklemesi önemli faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca okul güvenliğine dair duyulan kaygılar doğrultusunda; denetimli giriş-çıkışlar, kurum bünyesinde doktor ya da hemşire gibi sağlık personelinin bulunması, öğretmenlerle birebir ve sürekli iletişim kurabilmenin yarattığı güven duygusu da özel okul tercihinde etkilidir. Ancak buna karşın, pek çok veli özel okullarda verilen fen ve matematik gibi temel akademik alanlardaki eğitimin niteliği konusunda çekinceler taşımakta; bu okulların LGS ve üniversite sınavı gibi merkezi sınavlardaki başarı performansının devlet okullarına kıyasla üstün olmadığı yönünde bir algı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, birçok veli çocuklarının akademik başarıya ulaşabilmesi için okul dışı ek desteklere ihtiyaç duyduğunu ifade etmektedir.

Öte yandan, uluslararası diploma programları sunan az sayıdaki özel okul, özellikle yüksek gelir grubuna mensup aileler için prestij ve global fırsatlar açısından cazip bir seçenek olarak değerlendirilmektedir.

*Açıkçası memnun
olmadığım çok şey var ama
devlete gönderemem aklım
kalır her şeyden önce,
sınıflar kalabalık, çocuk
okulda mı değil mi
bilmiyorlar bile. En azından
burada bir kontrol var,
güvenlik, doktor, başına bir
şey gelse müdahale ederler
diye düşünüyorum.*

Özel ortaokul velisi

*Bizim okulun diplomasının yurtdışı
geçerliliği var, şimdilik daha erken
ama üniversite sınavında belki
yurtdışına direkt geçiş yaptırmak
isteyebiliriz.*

*Bir okul sanat ve spor anlamında
destekliyor. Yani çocuğunuzun bir
yeteneği varsa ziyan olmuyor.*

Özel lise velisi

Kızların Hayatlarında Para

Parayla Tam Anlamıyla İlişkilenilmemiş

Hedef kitle için kişinin para kazanması ve ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durabilmesi, özgürlüğün, karar alma süreçlerinde özerkliğin ve bireysel bağımsızlığın temel göstergeleri arasında yer almaktadır. Hatta para kazanmak, çoğu zaman yetişkinlik dönemine geçişin en belirgin eşiği olarak konumlandırılmaktadır.

Part-time işler veya burslarla gelir elde eden bazı üniversite öğrencileri haricinde hedef kitlenin tek düzenli gelir kaynağı ailelerinden aldıkları harçlıklardır. Finansal okuryazarlığın sınırlı olduğu, finansal teknolojiler hakkında bilgi sahibi olunmadığı dikkat çekmekte, en sık kullanılan finansal araçların orta okul ve liseliler için ön ödemeli kartlar, üniversiteliler içinse banka ve kredi kartları olduğu gözlemlenmektedir.

Küçük Hedefler İçin Kısa Vadeli Birikimler

Kız öğrencilerin bir bölümü, günlük harcamaların baskınlığı nedeniyle birikim yapamadıklarını, ellerinde kayda değer bir miktarın kalmadığını ifade etmektedir.

Öte yandan birikim yapanların büyük çoğunluğunun kısa vadeli hedeflere odaklandığı; özellikle kıyafet, ayakkabı, kişisel bakım ürünleri gibi belirli tüketim kalemleri için para biriktirdikleri gözlemlenmektedir. Bu öğrenciler, hedefledikleri ürünün fiyatına bağlı olarak ailelerinden destek alarak birkaç aylık birikim süreci yürütmektedir. Uzun vadeli finansal planlama yapanların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu küçük grup ise genellikle yaz tatili, teknolojik ihtiyaçlar (cep telefonu, bilgisayar vb.) ya da gelecekteki eğitim masrafları gibi amaçlarla birikim yapmaktadır.

Ayrıca, az sayıda ailenin çocukları adına hesap açtığı ve onları finansal farkındalık kazandıracak şekilde birikim yapmaya teşvik ettiği de dikkat çekmektedir.

*Zaten biriktirecek kadar
param olmuyor ben de
ölümlü dünya harcaayım
bari kalanını da diyorum.*

**Devlet üniversitesi
öğrencisi**

Okul yurtdışı gezisi düzenliyor yılda birkaç kez.

*Eğer gitmeyi istiyorsa bizi ikna etmek için kendi
dolar biriktiriyor biz de üzerini tamamlıyoruz, ona
da motivasyon oluyor.*

Özel lise velisi

Gençler Yatırımda Geride Kaldı, Bayrağı Veliler Taşıyor

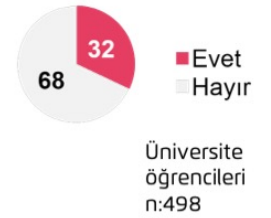
Her 10 üniversite öğrencisinden 3'ü ve her 10 lise öğrencisinden 2'si para biriktirdiğini söylerken ortaokul velilerinde ise bu sayı 7'ye yükseliyor. Üniversite öğrencilerinin ve ortaokul velilerinin ortalama 2 enstrümana yatırım yaptığı görülürken üniversite öğrencilerinde ve ortaokul velilerinde değerli madenler ve döviz en fazla yatırım yapılan araçlar oluyor. Meslek seçiminde kızını yönlendiren ortaokul velilerinde yatırım yapma oranı %87'ye yükseliyor.

Para biriktirme durumu %

Lise öğrencileri

Üniversite öğrencileri

Yatırım yapılan araçlar? %

■ Üniversite öğrencileri

*Lise öğrencileri baz yeterli olmadığı için raporlanmamıştır.

Yatırım yapan üniversite öğrencileri n:154

Finansal Okuryazarlık Zayıf

Kız öğrenciler, kısa vadeli birikimlerini büyük ölçüde Türk Lirası cinsinden tutmakta, yakın zamanda gerçekleştirmeyi planladıkları harcamalar nedeniyle alternatif yatırım araçlarına yönelme gereği duymamaktadır.

Buna karşın, uzun vadeli tasarruflarda döviz ya da altın gibi daha geleneksel ve güvenli görülen yatırım araçları tercih edilmektedir. Profilden bağımsız olarak, borsa ve blockchain teknolojileri gibi daha karmaşık finansal alanlara karşı genel bir mesafe gözlemlenmektedir. Bu durumun ardında hem bilgi eksikliği hem de bu alanların taşıdığı risk algısı yer almaktadır.

Her ne kadar bazı üniversitelerde finansal okuryazarlığı artırmayı hedefleyen öğrenci kulüpleri bulunsa da, hedef kitle nezdinde bu tür oluşumlara rağbet oldukça sınırlıdır. Takip gerektiren ve zaman ayırmayı zorunlu kılan bu finansal araçlar, birçok kız öğrenci tarafından karmaşık ve kendilerine uygun olmayan yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir. Pek çok kız öğrenci bu konular için kendilerini **"yetersiz"** olarak tanımlamaktadır.

Okulda var aslında bir kulüp bu bitocinlerle falan herkes bildiğini paylaşıyor. Bir kez gittim ama çok zaman ayırmak lazım, öğrenmek lazım, yoksa elimdekini de kaybederim diye düşünüyorum.

Özel Üniversite öğrencisi

Yaş Arttıkça Ekonomik Gündem Daha Çok Takip Ediliyor

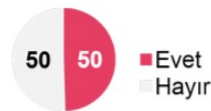
Ekonomik gündem en fazla ortaokul velileri tarafından takip ediliyor. Üniversite öğrencilerinin yarısı gündemi takip ederken lise öğrencilerinde ekonomik gündem takibi diğer kitlelere kıyasla geride kalıyor. Ekonomik gündem takibi daha çok Instagram ve TV kanalları üzerinden yapılıyor. Her 2 üniversite öğrencisinden 1'i X üzerinden de gündemi takip ediyor.

Türkiye ve dünyadaki ekonomik gündemi takip ediyor musunuz ?%

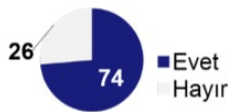
Lise öğrencileri

Üniversite öğrencileri

Ortaokul velileri

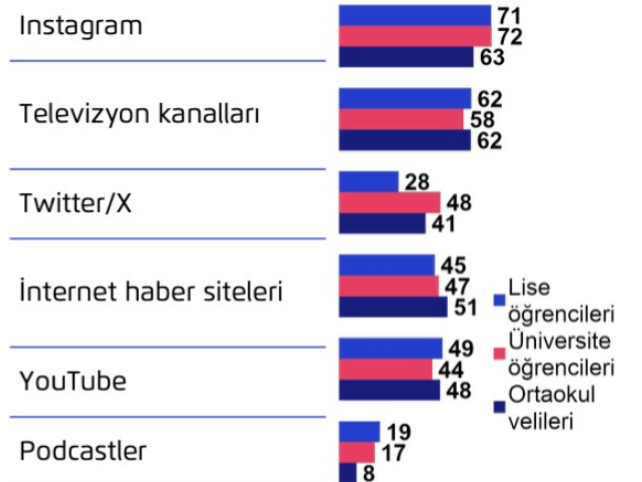

Üniversite öğrencileri n:498

Lise öğrencileri n:502

Ortaokul velileri n:500

Hangi kanallar üzerinden takip ediyorsunuz ?%

Ekonomik gündem takip eden üniversite öğrencileri n:246

Lise öğrencileri n:194

Ortaokul velileri n:368

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Her 10 Lise Öğrencisinden 4'ü Aktif Bir Banka Kullanmıyor

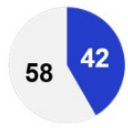

Ortaokul velileri QR ve NFC işlemlerini en fazla yapan kitle oluyor. Lise öğrencilerinde ise bu işlemlerin kullanımı diğer kitlelere kıyasla geride kalıyor. Üniversite öğrencileri ve ortaokul velilerinin neredeyse tamamı en az bir bankayı, lise öğrencilerinin ise %60'ı aktif olarak bir banka kullanıyor. Üniversite öğrencilerinde en fazla kullanılan bankalar Ziraat Bankası ve İş Bankası oluyor.

Şimdiye kadar QR ile işlem yaptınız mı ?%

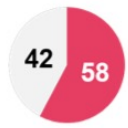
Şimdiye kadar NFC ile işlem yaptınız mı ?%

Lise öğrencileri

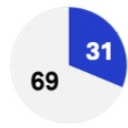
■ Evet ■ Hayır

Üniversite öğrencileri

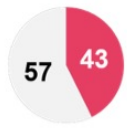
■ Evet ■ Hayır

Lise öğrencileri

■ Evet ■ Hayır

Üniversite öğrencileri

■ Evet ■ Hayır

Hangi bankaları aktif olarak kullanıyorsunuz ?%

■ Lise öğrencileri

■ Üniversite öğrencileri

■ Ortaokul velileri

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Üniversite öğrencileri n:498

Lise öğrencileri n:502

Ortaokul velileri n:500

Ön Ödemeli Kartlar ve Banka & Kredi Kartları Yaygın

Ortaokul ve lise çağındaki kız öğrenciler arasında ön ödemeli kartlar—özellikle Papara—yaygın olarak tercih edilmektedir. Bu kartların okul kantinlerinde geçerli olması, arkadaşları ve aileleriyle hızlı ve kolay para transferi imkânı sunması, kullanım oranlarını artıran önemli faktörler arasındadır.

Üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmının banka hesabı bulunsa da, bu hesaplar genellikle online alışveriş yapmak, burs ve harçlık ödemelerini almak gibi temel ihtiyaçlara yönelik açılmaktadır. Ancak, bankaların vadeli mevduat ürünleri dışında herhangi bir yatırım aracına yönelen öğrenci sayısı oldukça azdır.

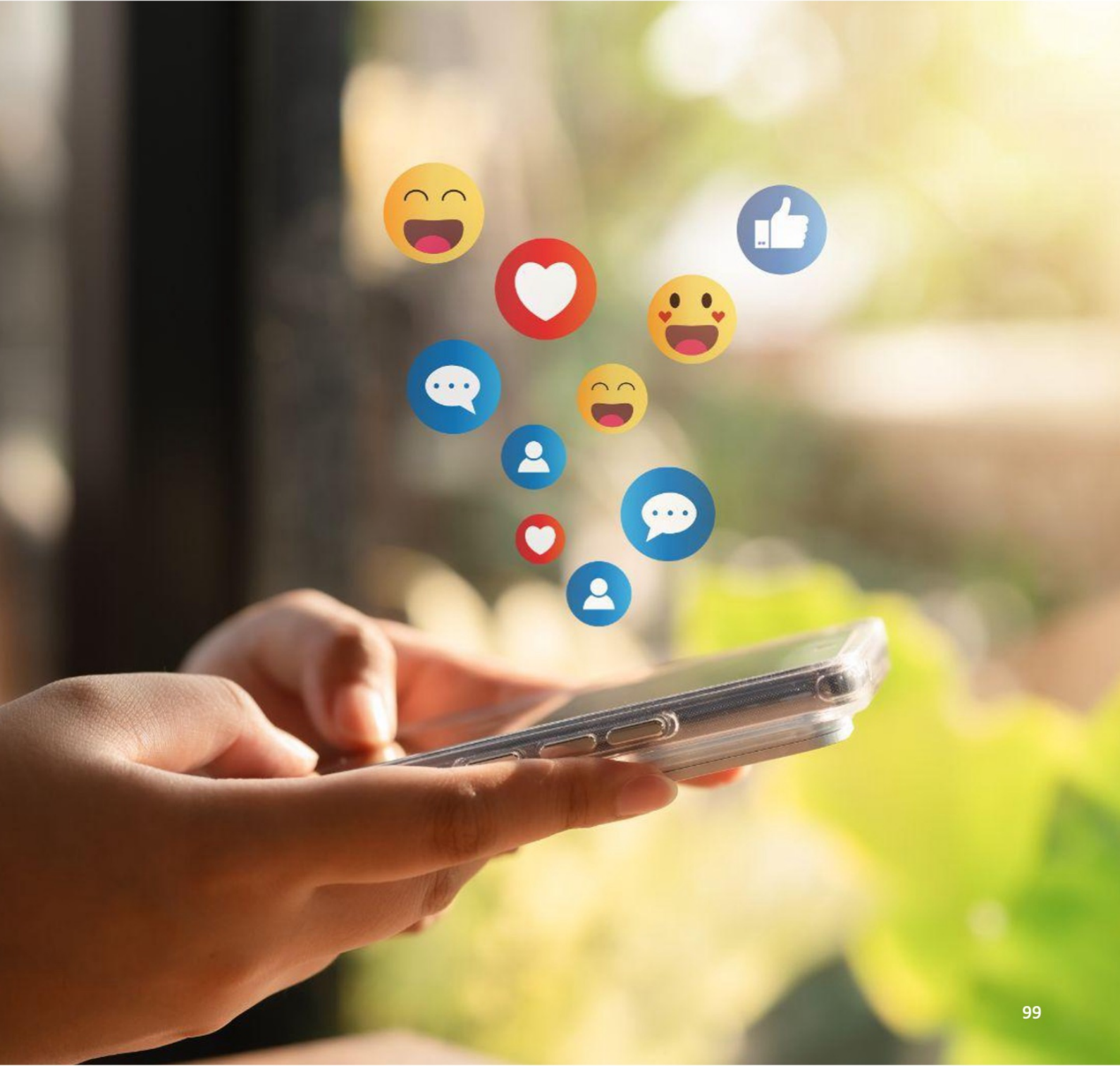
Bizim kantinde geçen sene Papara geçmeye başladı öyle olunca ben de istedim, annemler de aldı.

Direkt gönderiyorlar karta iyi oldu böyle, kolay oluyor.

Devlet ortaokul öğrencisi

Sosyal Medya ve İçerik Üretimi

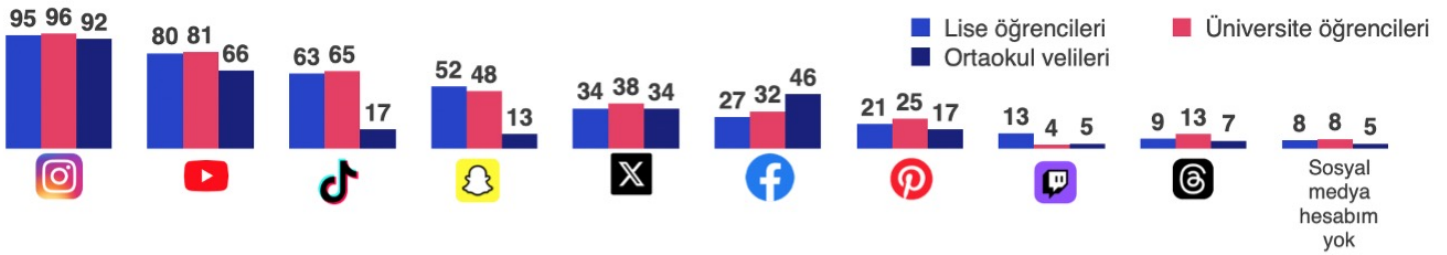

Tüm Kitlelerde Öne Çıkan Sosyal Medya Hesabı Instagram

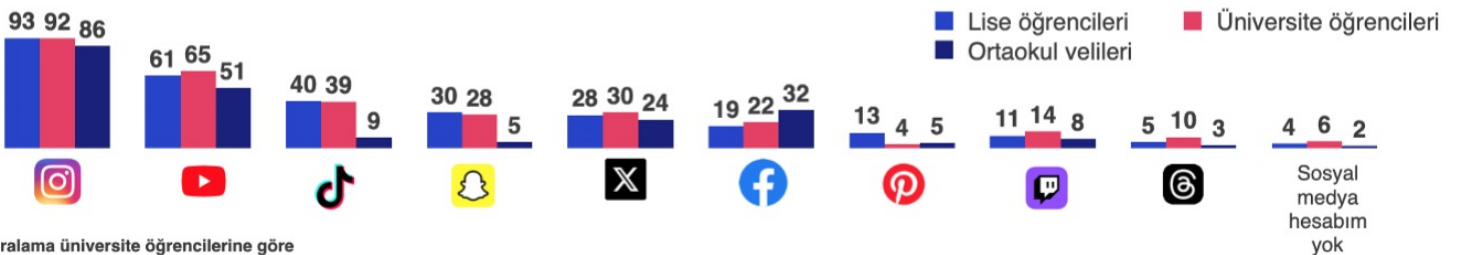

Görüşülen tüm kitlelerin ortalama 3 sosyal medya platformunda üyeliği bulunurken, aktif kullanımda ise ortalama 2'ye düşüyor. Instagram tüm kitleler arasında en fazla üyelik bulunan ve aktif olarak kullanılan sosyal medya hesabı oluyor. X üyeliği ve kullanımı üniversite öğrencilerinde daha yüksek iken Facebook ortaokul velilerinde yükseliyor.

Sosyal medya üyelik durumu %

Sosyal medya aktif kullanım %

Sıralama üniversite öğrencilerine göre

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Üniversite öğrencileri n:498 Lise öğrencileri n:502 Ortaokul velileri n:500

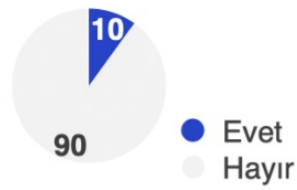
Kız Öğrenciler İnternet Üzerinden İçerik Üretmiyor, İçerik Tüketiyor

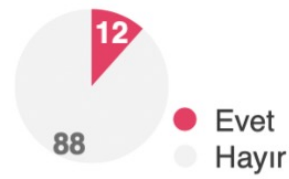
Hem lise hem de üniversite öğrencilerinde her 10 kişiden yalnızca 1'i içerik üretiyor. Video, reels çekme en fazla üretilen içerik oluyor. Devlet lisesinde okuyan lise öğrencilerinde içerik üretenlerin oranının daha yüksek olduğu görülüyor.

İnternet üzerinden içerik üretiyor musunuz? %

Lise öğrencileri

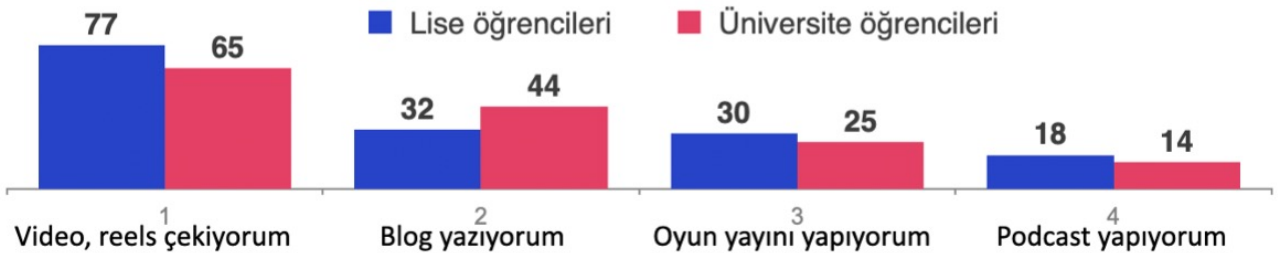

Üniversite öğrencileri

Sosyal medya hesabı olan;
Üniversite öğrencileri n:479
Lise öğrencileri n:435

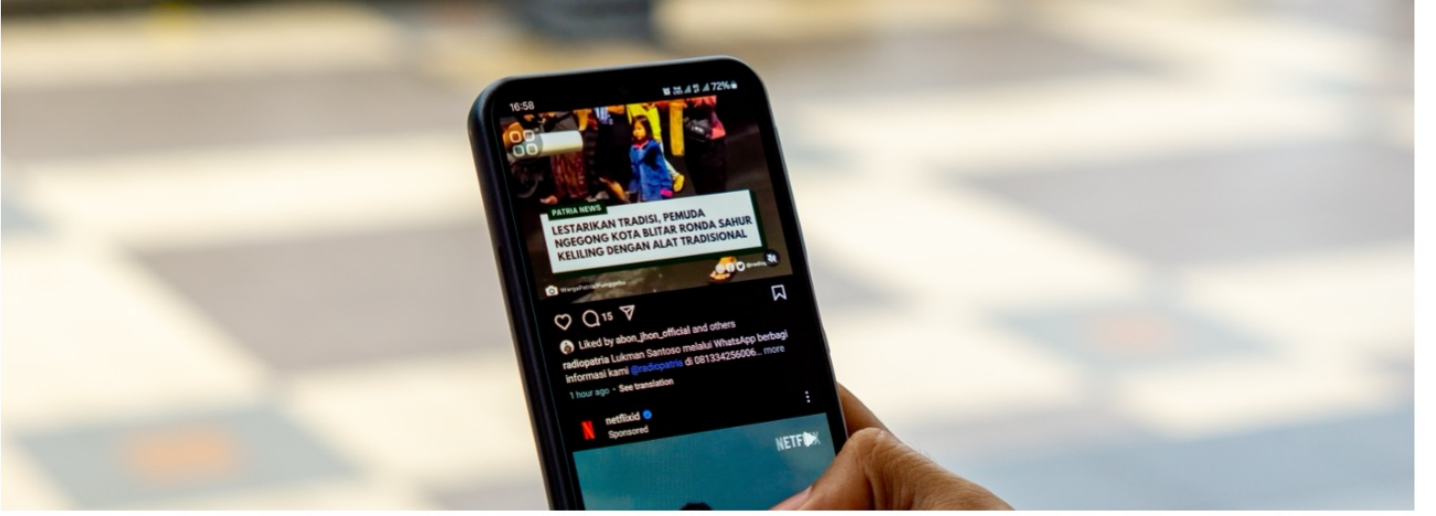
İnternet üzerinden ne tür içerikler üretiyorsunuz? %

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

İnternette içerik üreten üniversite öğrencileri n:55 Lise öğrencileri n:43

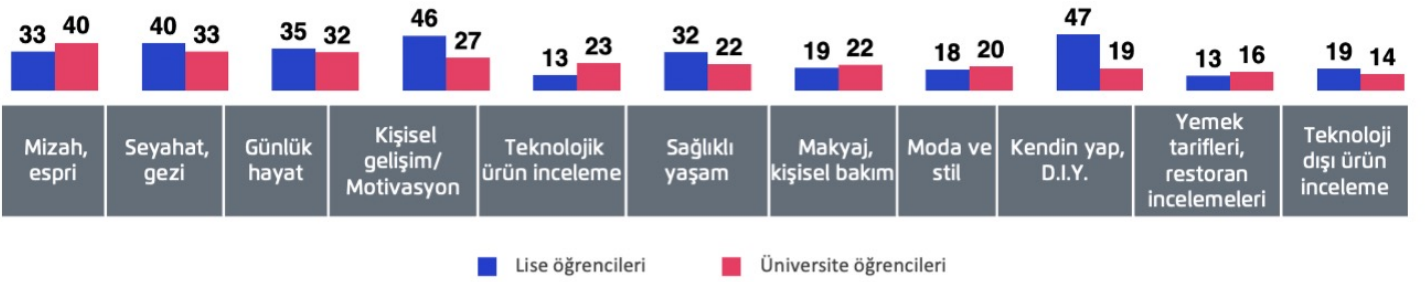
Kız Öğrenciler Sosyal Medyada Eğlence Amaçlı İçerikler Takip Ediyor

İçerik üreten üniversite öğrencileri mizah espri türünde paylaşımlar yaparken lise öğrencilerinde ise seyahat, gezi ile ilgili konular öne çıkıyor. Üniversite öğrencilerinin sosyal medyada tükettiği içerikler incelediğinde ise makyaj, moda konuları öne çıkıyor. Liseli öğrencilerinde ise günlük hayata dair bugün/bu hafta ne yaptım gibi konular öne çıkıyor.

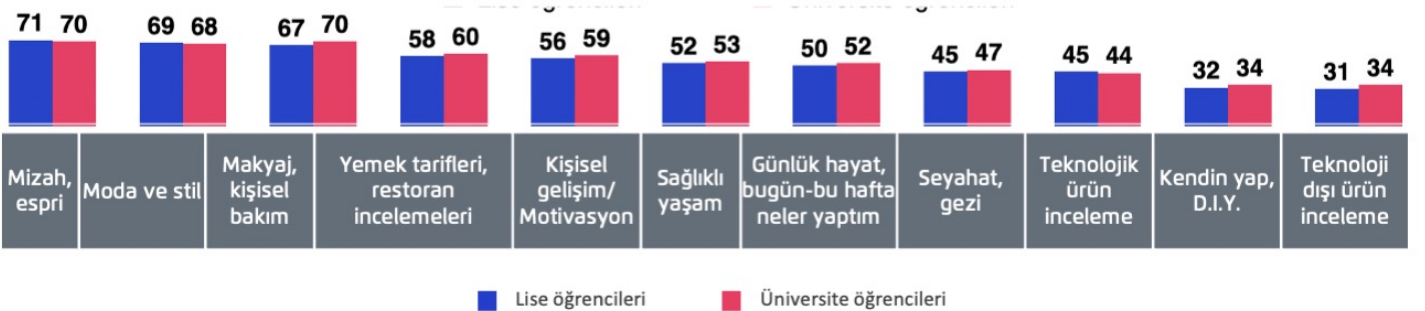
İçeriklerinizde ne tür konuları kapsıyorsunuz ?%

Sosyal medya hesabı olan üniversite öğrencileri n:479; lise öğrencileri n:435

Sosyal medyada ne tür içerikler tüketiyorsunuz ?%

İnternette içerik üreten; Üniversite öğrencileri n:50; Lise öğrencileri n:42

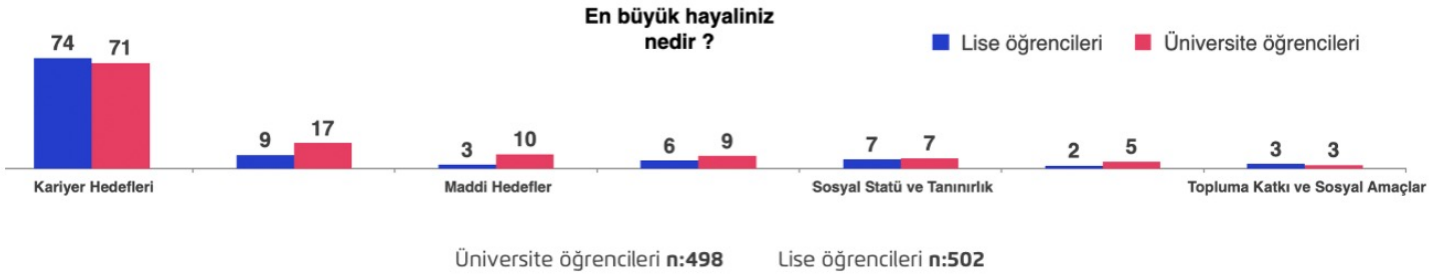
Meslek Seçimi

Öğrencilerin En Büyük Hayali: İyi Bir Kariyer

Hem üniversite hem de lisede eğitim gören kızların tamamı gelecekte çalışmak istiyor, her 4 öğrenciden 3'ü ise ileride başarılı bir meslek sahibi olmanın en büyük hayali olduğunu söylüyor.

Şu hayatta bir iz bırakmak, ölümünden sonra insanların faydalanabileceği bir şey kurmak.

Üniversite öğrencisi, Yazılım geliştirme bölümü

Güzel huzurlu temiz bir hayat istiyorum güzel bir iş ve ayaklarının üstünde duran güçlü bir kadın olmak istiyorum.

Lise öğrencisi, Devlet anadolu lisesi

Kendi sağlık markamı yaratmak ve sağlık ürünleri üretmek istiyorum.

Üniversite öğrencisi, Hemşirelik bölümü

İyi bir turizmci olup ülkeme fayda sağlamak istiyorum.

Lise öğrencisi, Özel güzel sanatlar lisesi

Görmek istediğim birçok ülke var. O sebeple zengin olup yurt dışına çıkmak istiyorum.

Lise öğrencisi, Devlet fen lisesi

Kendi işimi kurarak ekonomik olarak bağımsızlığımı kazanmak. Birden fazla iş kolu üzerinde uzmanlaşma ve yurtdışına gitmek istiyorum.

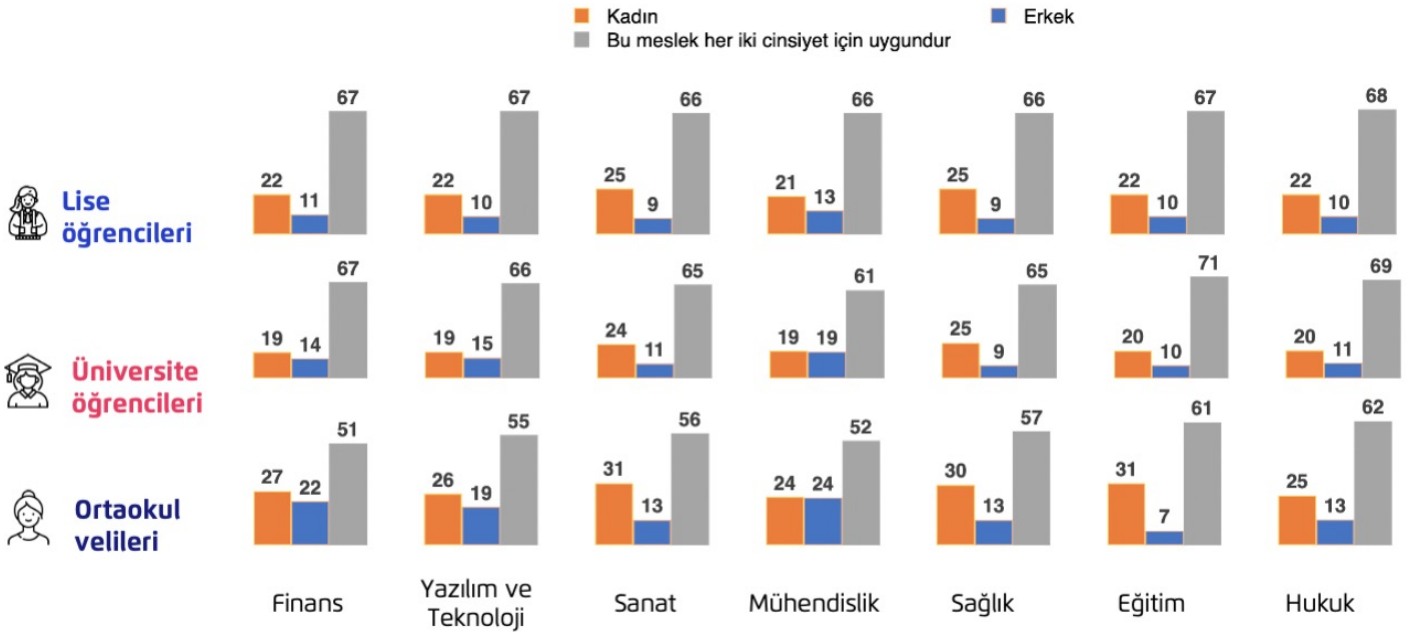
Üniversite öğrencisi, Psikoloji bölümü)

Veliler Meslekleri Cinsiyetlendirirse de Liseli Öğrencilerde Umut Var

Hem üniversite hem de lisede eğitim gören kızların tamamı gelecekte çalışmak istiyor, her 4 öğrenciden 3'ü ise ileride başarılı bir meslek sahibi olmanın en büyük hayali olduğunu söylüyor.

Meslekler için bir cinsiyet seçecek olsanız hangisini seçerdiniz ?%

Üniversite öğrencileri n:498

Lise öğrencileri n:502

Ortaokul velileri n:500

Geleneksel Meslekler Olmadığında **Odak Dağılıyor**

Doktorluk, öğretmenlik, avukatlık gibi geleneksel mesleklerin ortadan kalktığı durumda tüm gruplarda yaklaşık olarak her 10 kişiden 2'sinin tercih ettiği meslek yapay zeka ve veri bilimi oluyor. Üniversite öğrencileri ise yapay zeka ile birlikte sağlık teknolojileri ve biyoteknoloji alanındaki mesleklere daha çok yöneliyor.

Kızınızın/kendinizin geleneksel olmayan mesleklere dair seçimi %

■ Lise öğrencileri ■ Üniversite öğrencileri ■ Ortaokul velileri

Yapay zeka ve veri bilimi	Sağlık teknolojileri ve biyoteknoloji	Uzay ve havacılık	Yazılım ve Bilgi teknolojileri	Dijital pazarlama	Finans ve kripto ekonomisi	Dijital sanat	Yeşil teknolojiler ve sürdürülebilirlik	Oyun ve eğlence teknolojileri	Robotik ve otomasyon
---------------------------	---------------------------------------	-------------------	--------------------------------	-------------------	----------------------------	---------------	---	-------------------------------	----------------------

Ortaokul velileri
n:500

Kariyer yapmayı düşünen lise öğrencileri
n:492

Kariyer yapmayı düşünen üniversite öğrencileri
n:498

Veliler İçin Yol Haritası: Kız Çocuklarının Özgüvenini Güçlendirmek

Ortaokul
velileri

Her 10 veliden 6'sı kızını meslek seçiminde yönlendiriyor. Ortaokul velilerinin yarısından fazlası kızının hayalindeki mesleğe ulaşması için özgüven kazanması ve yeteneklerini keşfetmesi için destek veriyor. Metropol'de yaşayan velilerde eğitime yatırım artarken, Anadolu'da yaşayan velilerde ise özel çaba sarf etmeyenlerin oranı artıyor.

Gelecekteki meslek seçiminde
kızınızı ne derece
yönlendiriyorsunuz? %

Peki kızınızın hayalinizdeki
mesleğe ulaşması için neler
yapıyorsunuz? %

Kızınız gelecekte yönlendirdiğiniz
mesleği yapmak istemezse
istediği mesleği yapması için
destekler misiniz? %

T2B %61

Özgüven kazanması ve yeteneklerini keşfetmesi için destekliyorum

Onu yönlendirmek için meslekleri ve kariyer yollarını araştırıyorum

Eğitimine yatırım yapıyorum

Özel bir çaba göstermiyorum, doğal akışına bırakıyorum

Rol model/mentor olabilecek kişilerle tanıştıyorum

T2B %99

Kesinlikle desteklerim

Ortaokul velileri n:500

Üniversite Öğrencilerinin CV Hazırlama Oranı Lise Öğrencileriyle Benzer Seyrediyor

Üniversite
öğrencileri

Her 10 üniversiteli ve liseli öğrencinin 3'ü CV hazırladığını belirtiyor. Metropol'de öğrencilerde ise bu sayı 5'e yükseliyor. CV hazırlayan üniversiteli öğrenciler kurs ve eğitimlere katıldıklarını belirtirken, CV hazırlamayanlar staj ve çalışma deneyimine yönelik planlar yapıyor. CV hazırlayan ve hazırlamayan liseli öğrencilerde ise kurs ve eğitimler öne çıkıyor.

Şu ana kadar CV hazırladınız mı ?%

Üniversite öğrencileri
n:498

CV'niz için neler yaptınız ?%

CV'niz için neler yapmayı planlıyorsunuz ?%

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

n:163

Üniversite öğrencileri n:498

n:334

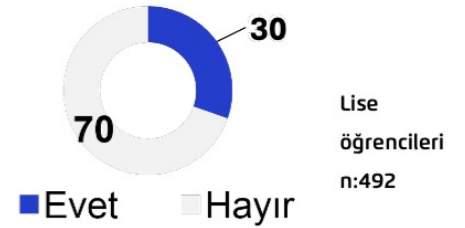
Üniversite Öğrencilerinin CV Hazırlama Oranı Lise Öğrencileriyle Benzer Seyrediyor

Her 10 üniversiteli ve liseli öğrencinin 3'ü CV hazırladığını belirtiyor. Metropol'de öğrencilerde ise bu sayı 5'e yükseliyor. CV hazırlayan üniversiteli öğrenciler kurs ve eğitimlere katıldıklarını belirtirken, CV hazırlamayanlar staj ve çalışma deneyimine yönelik planlar yapıyor.

CV hazırlayan ve hazırlamayan liseli öğrencilerde ise kurs ve eğitimler öne çıkıyor.

Şu ana kadar CV hazırladınız mı ?%

CV'niz için neler yaptınız ?%

CV'niz için neler yapmayı planlıyorsunuz ?%

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

n:149

n:334

Teknolojiye Yaklaşım

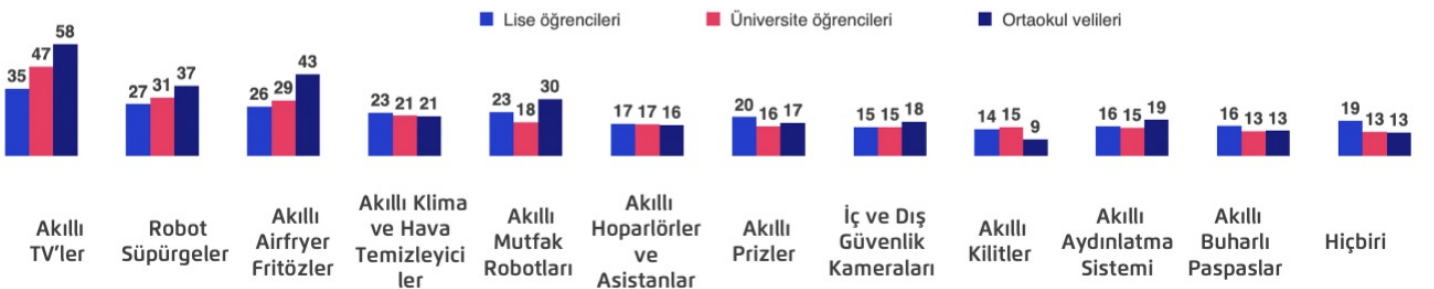

Yeni Nesil Aileler İle Birlikte Evlerde Sahip Olunan Teknolojik Ürünler Çeşitleniyor

Akıllı TV'ler, airfryer ve robot süpürgeler tüm kitlelerde en fazla sahip olunan ürünler oluyor. Özellikle ortaokul velilerinde bu aletlere ve özellikle akıllı mutfak robotlarına (%30) sahipliğin daha yüksek olduğu görülüyor.

Yaşadığınız evde hangi teknolojik ürünler var? %

Üniversite öğrencileri n:498

Lise öğrencileri n:502

Ortaokul velileri n:500

Teknoloji Hayatlarının **Olmazsa Olmaz** Bir Parçası

Tüm hedef kitlelerde her 10 kişiden 9'u teknolojinin hayatın bir parçası olduğunu belirtse de, keskinliğe bakıldığında üniversite öğrencilerinde 5, lise öğrencilerinde 4 velilerde ise 3'e düşüyor. Kesinlikle katılanların oranı özel okullu lise öğrencilerde (%50) ve kırsal ortaokulda öğrenim gören velilerde (%47) oluyor.

"Teknoloji hayatımın olmazsa olmaz bir parçasıdır" ifadesine ne derece katılıyorsunuz? %

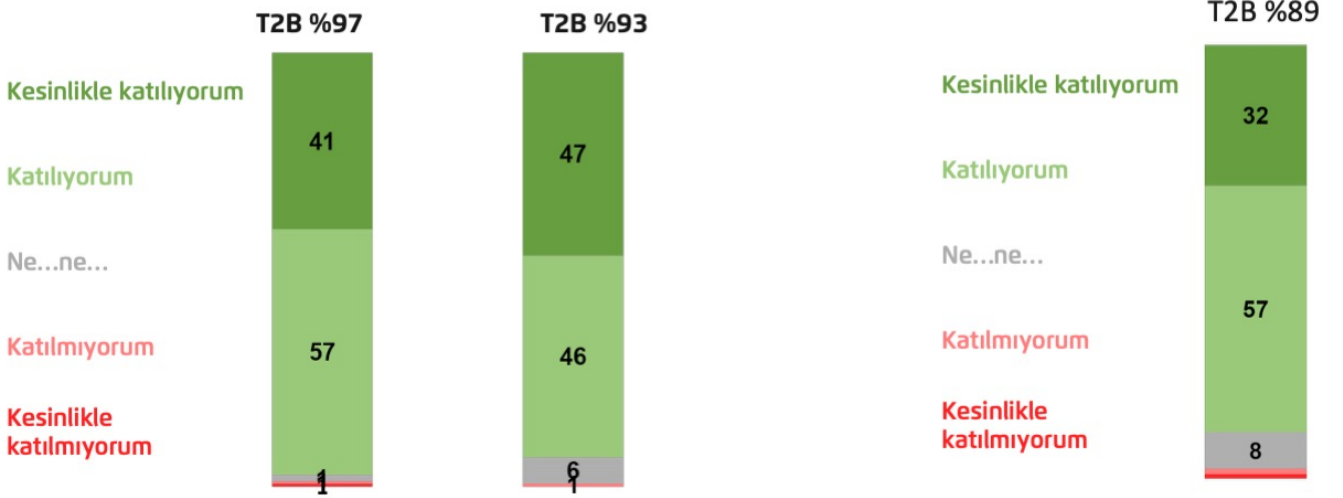
Lise
öğrencileri

Üniversite
öğrencileri

Ortaokul
velileri

Lise öğrencileri n:502

Üniversite öğrencileri n:498

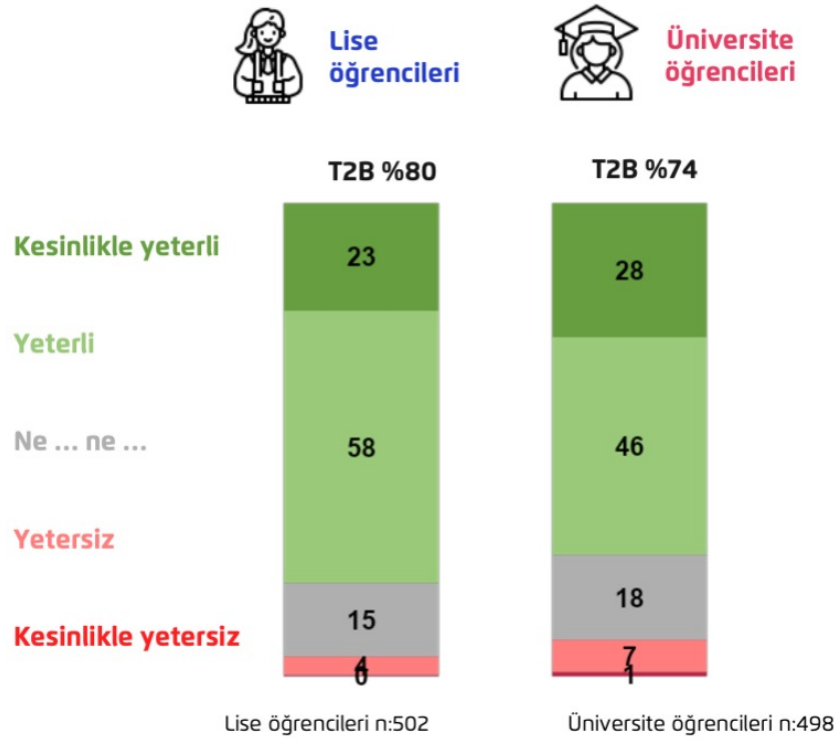
Ortaokul velileri n:500

Teknoloji Konusunda **Kızlar Ailelerini Yeterli Buluyor**

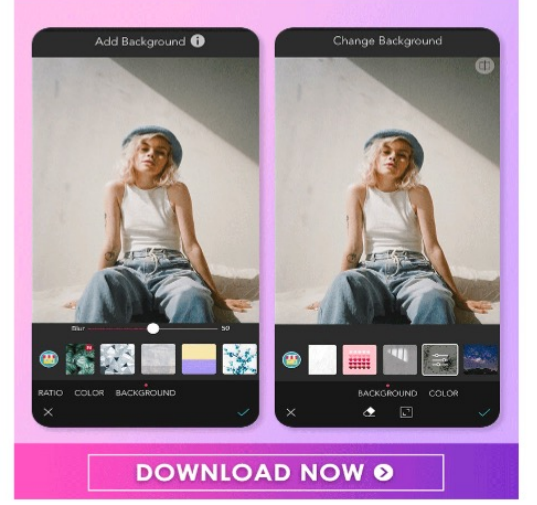

Üniversite öğrencilerinin %28'i; lise öğrencilerinin ise %23'ü ailesini teknoloji konusunda kesinlikle yeterli olduğunu belirtiyor. Hem üniversite hem de lise öğrencilerinde ailesini teknoloji alanında yetersiz bulanların oranının daha sınırlı kaldığı görülüyor.

Ailenizin teknoloji konusundaki bilgisini ne derece yeterli buluyorsunuz? %

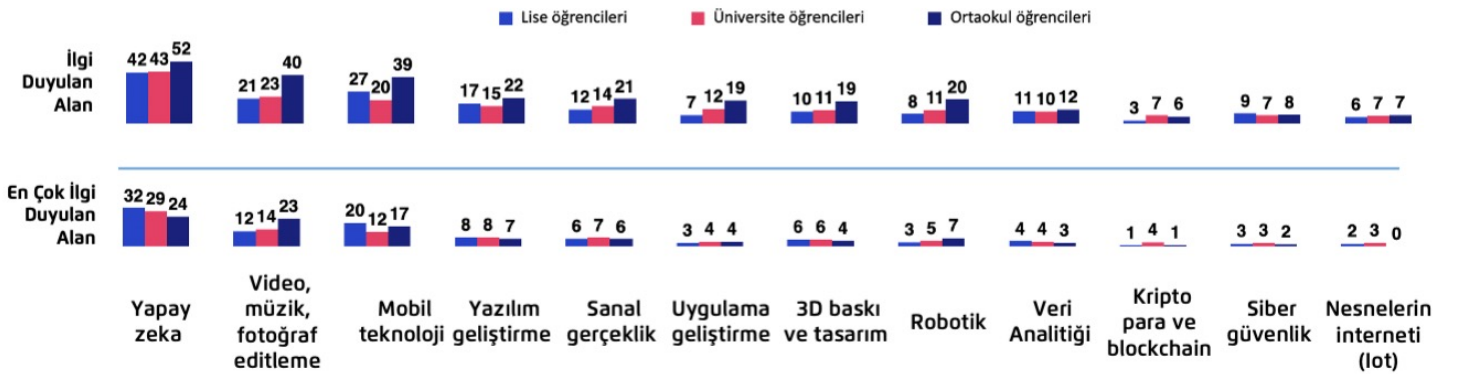
Kızlar En Çok Yapay Zekaya İlgi Duyuyor, Ortaokullu Kızlarda Video/müzik/fotoğraf Editleme de Öne Çıkıyor

Üniversiteli ve liseli kızlar teknoloji ile ilgili ortalama 2 alana ilgi duyarken ortaokullu kızlarda ortalama 3 alana ilgi duyuluyor. Teknolojiye olan ilgi yapay zeka ve mobil teknoloji ile sınırlı kalıyor. Video/müzik editleme konusuna olan ilgi diğer tüm alanlardan yüksek seyrediyor. Özel lisede eğitim gören öğrencilerde yapay zekaya duyulan ilgi daha da yükseliyor (%51).

Teknoloji alanında eğitime ihtiyaç duyan üniversite öğrencilerinde nesnelerin internet, veri analitiği, uygulama geliştirme ve video/müzik/fotoğraf editine karşı; lise öğrencilerinde ise 3D baskı ve yazılım, yazılım geliştirme, veri analitiği ve video/müzik/fotoğraf editine karşı ilgilileri genel kitleye kıyasla daha yüksek.

Teknoloji alanlarına ilgi %

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

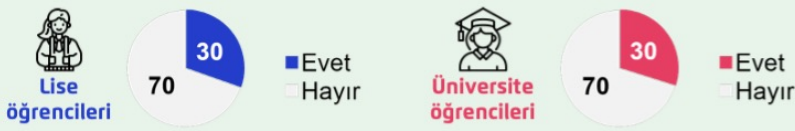
Teknolojiye ilgi duyanlar: Üniversite öğrencileri n:467 ; Lise öğrencileri n:492; Ortaokul velileri n:491

Veliler **Eğitim/Burs** Araştırma Konusunda Daha Bilinçli

Her 10 üniversite ve lise öğrencisinden 3'ü, ortaokul velisinin ise yarısı teknoloji alanında burs/eğitim araştırdığını belirtiyor. Burs araştırdığını belirten her 10 üniversite, lise öğrencisi ve ortaokul velilerinin 6'sı teknoloji alanında ücretsiz bir destekten faydalandığını ifade ediyor. Kızı devlet ortaokulunda eğitim gören ve kızını meslek seçiminde yönlendiren ortaokul velilerinde burs araştırma oranının daha fazla olduğu görülüyor.

Teknoloji alanında eğitim ya da burs araştırıyor musunuz? %

Lise öğrencileri n:502

Üniversite öğrencileri n:498

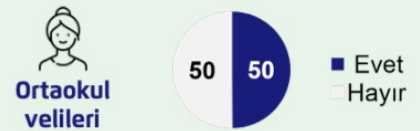
Teknoloji alanında ücretsiz destekten, eğitimden, burstan faydalandınız mı? %

Eğitim/burs araştıran lise öğrencileri n:153

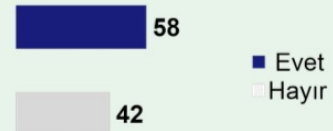
Eğitim/burs araştıran üniversite öğrencileri n:148

Teknoloji alanında kızınız eğitim ya da burs araştırıyor musunuz? %

Ortaokul velileri n:500

Kızınız teknoloji alanında ücretsiz destekten, eğitimden, burstan faydalandı mı? %

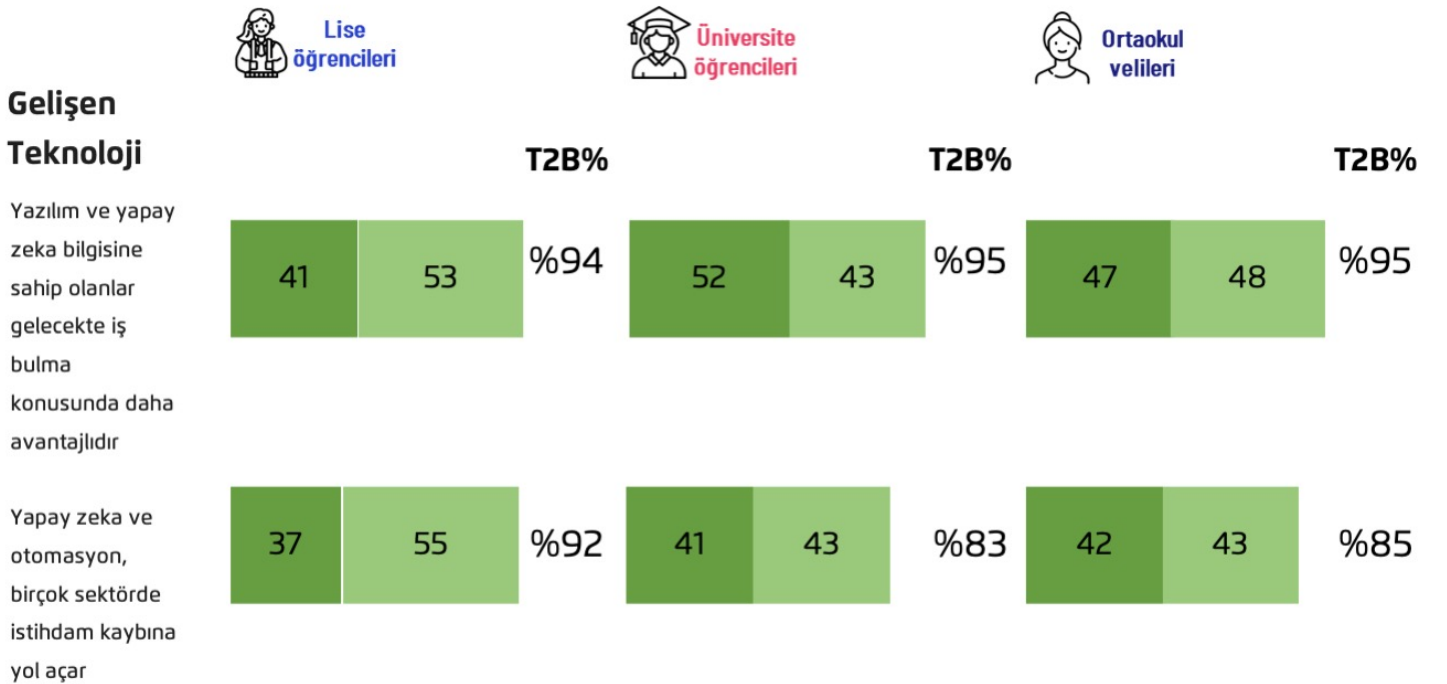
Eğitim/burs araştıran ortaokul velileri n:249

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Madalyonun İki Yüzü: Teknolojiyi Bilen İş Bulacak, Bilmeyen İşsiz Kalacak

Her 10 kişiden 9'u yapay zekânın istihdam kaybına neden olacağını düşünmektedir. Öte yandan, yapay zeka bilgisinin iş bulma konusunda avantaj sağlayacağı görüşü de yaygın olarak benimsenmektedir.

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

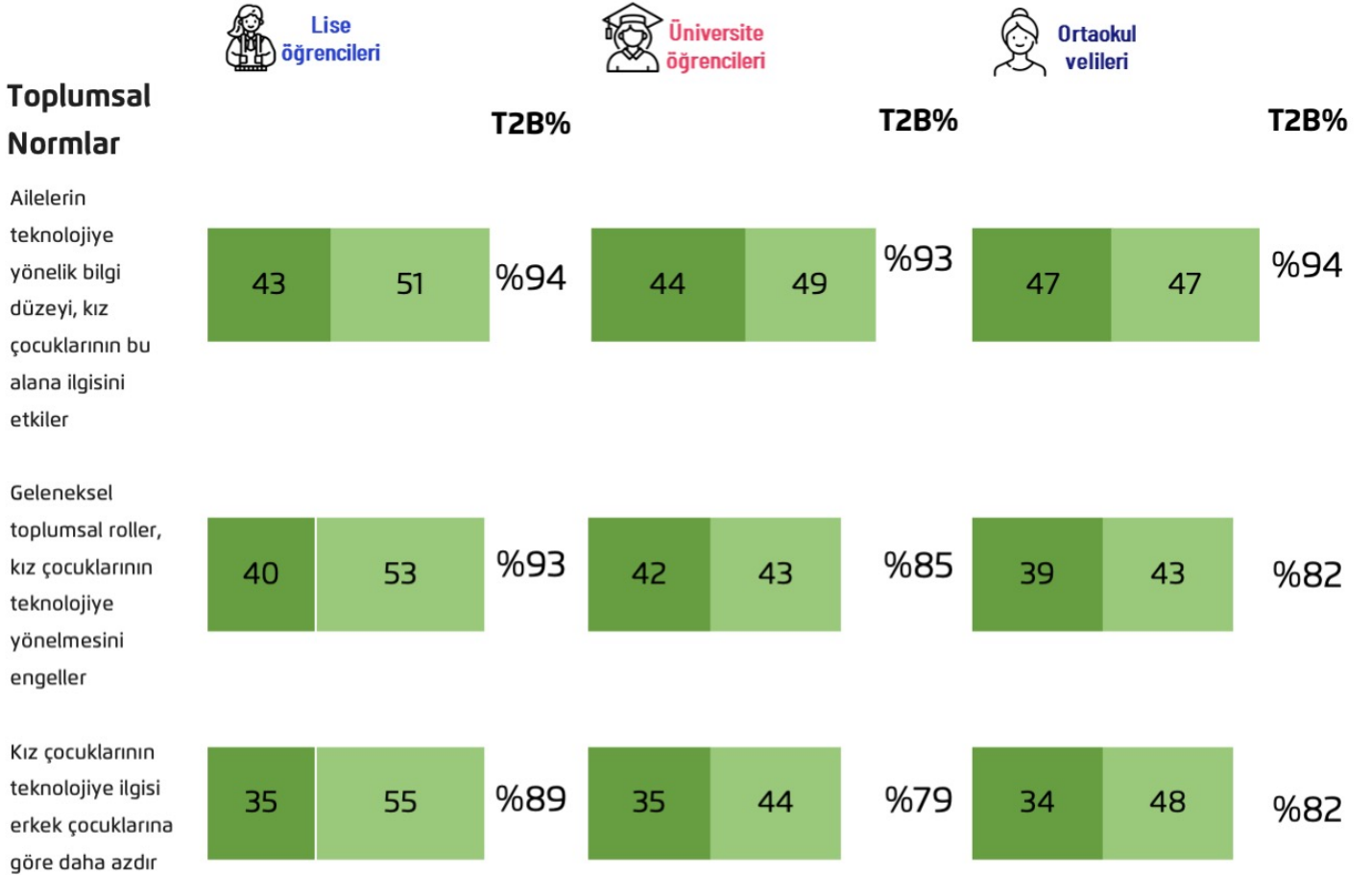
ORTAOKUL VELİLERİ n:500

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum

Liseli Öğrenciler Toplumsal Normlara Yönelik İfadelerde Daha Karamsar

Toplumsal normlara yönelik ifadelerde ailenin teknoloji bilgisinin kız çocuklarının ilgisini etkilediği görüşünün hakim olduğu görülüyor. Liseli öğrenciler diğer kitlelere kıyasla teknoloji ile ilgiyi erkeklere daha çok bağdaştırıyor.

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum

Teknoloji Alanında Kadınların İlerlemesi İçin Sektörden Beklenti Büyük

Kadınların teknoloji sektöründe yer alması için şirketlerin özel politika uygulaması ve kadın rol modellerin daha görünür olması görüşünün tüm kitlelerde hakim olduğu görülüyor. Bununla birlikte özellikle her 5 üniversite öğrencisi ve ortaokul velisinden 1'i sektörde kadınlara eşit fırsatlar sunulmadığını düşünüyor.

İş Hayatında Kadın

T2B%

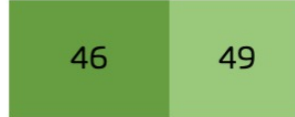
T2B%

T2B%

Kadınların teknoloji alanında ilerlemesini desteklemek için şirketler özel politikalar uygulamalıdır

%94

%95

%96

Kız çocuklarını teknoloji sektöründe çalışmaya teşvik edilmesi için teknoloji sektöründeki kadın rol modeller daha görünür olmalı

%95

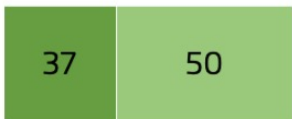

%94

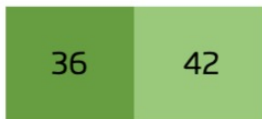

%96

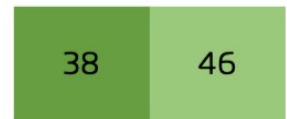
Teknoloji sektöründeki iş alım, terfi gibi süreçlerde kadınlar için eşit fırsatlar sunulur

%87

%78

%84

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

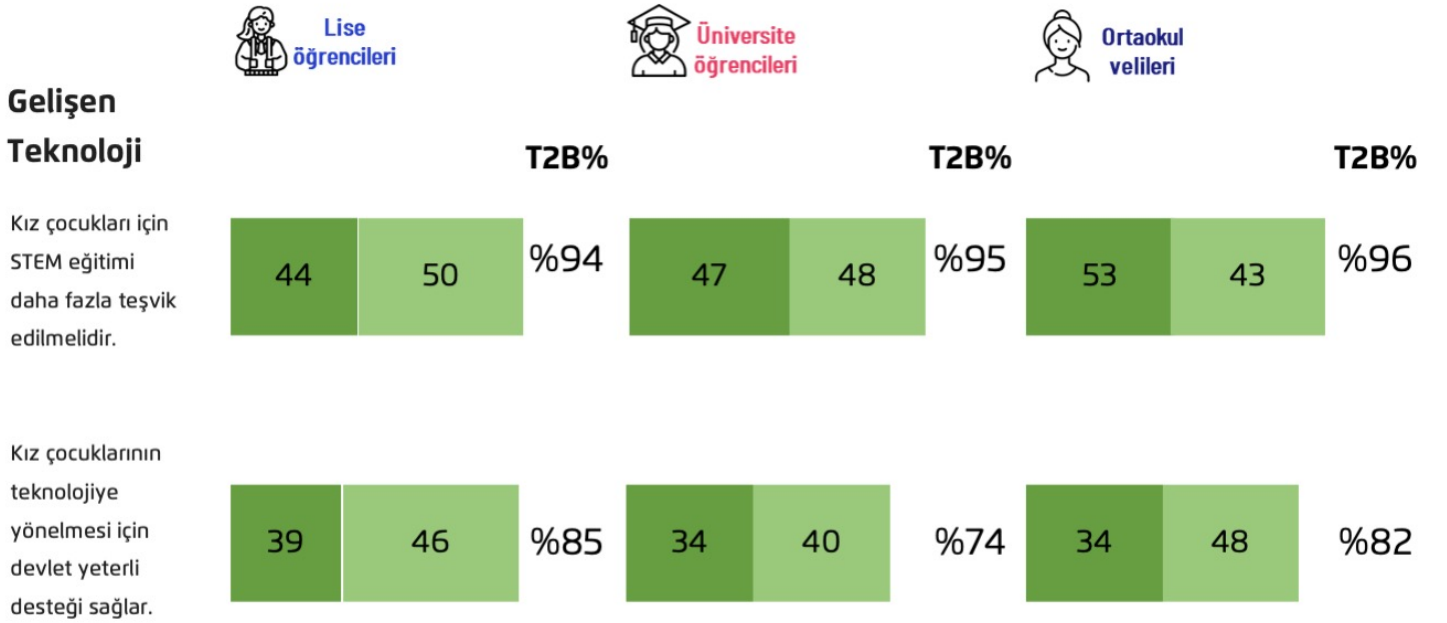
ORTAOKUL VELİLERİ n:500

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum

Kız Çocuklarının Teknolojiyle İlk Temasları Yeterince İlham Verici Değil!

Genel olarak tüm kitleler tarafından STEM eğitimlerinin devlet tarafından daha fazla teşvik edilmesi bekleniyor. Bununla birlikte özellikle her 10 üniversite öğrencisinden 3'ü teknoloji alanındaki devlet desteğini yetersiz buluyor.

LİSE ÖĞRENCİLERİ n:502

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ n:498

ORTAOKUL VELİLERİ n:500

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum

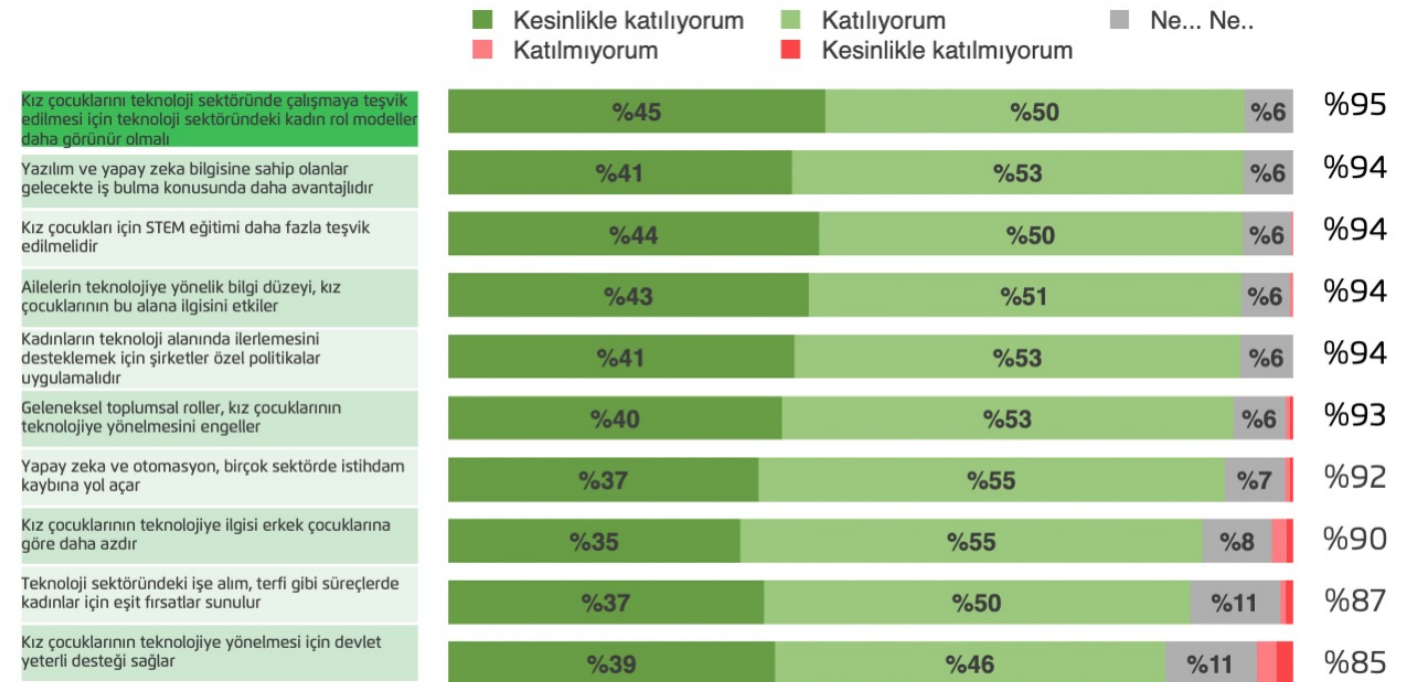

**Lise
öğrencileri**

Teknoloji ile ilgili ifadelerle ne derece katılıyorsunuz %

T2B %

Lise öğrencileri n:502

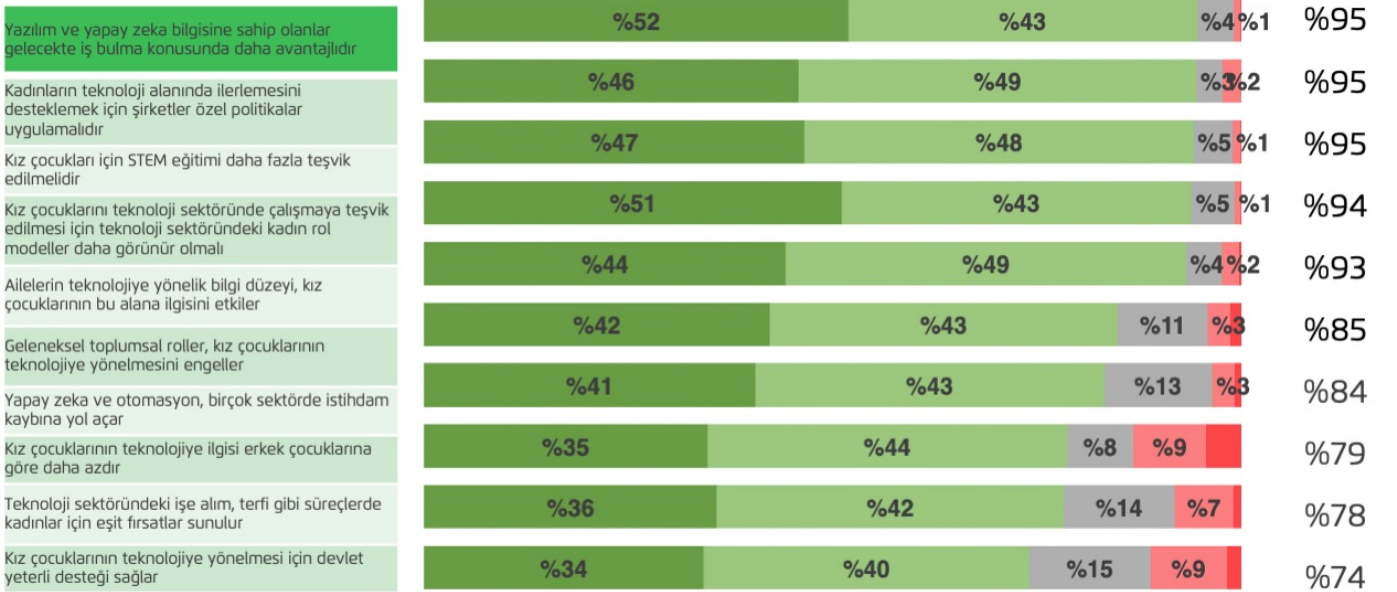
**Üniversite
öğrencileri**

Teknoloji ile ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz %

T2B %

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum ■ Ne... Ne..
■ Katılmıyorum ■ Kesinlikle katılmıyorum

Üniversite öğrencileri n:498

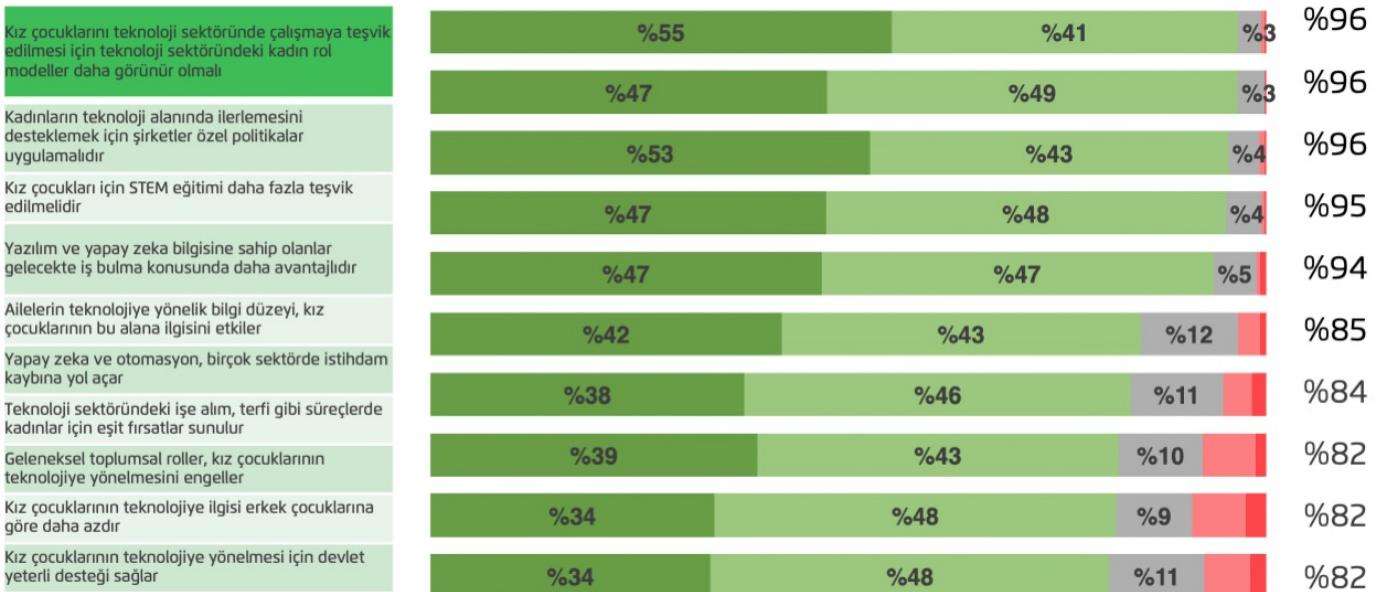
Ortaokul
velileri

Teknoloji ile ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz %

T2B %

■ Kesinlikle katılıyorum ■ Katılıyorum ■ Ne... Ne.. ■ Katılmıyorum
■ Kesinlikle katılmıyorum

Ortaokul velileri n:500

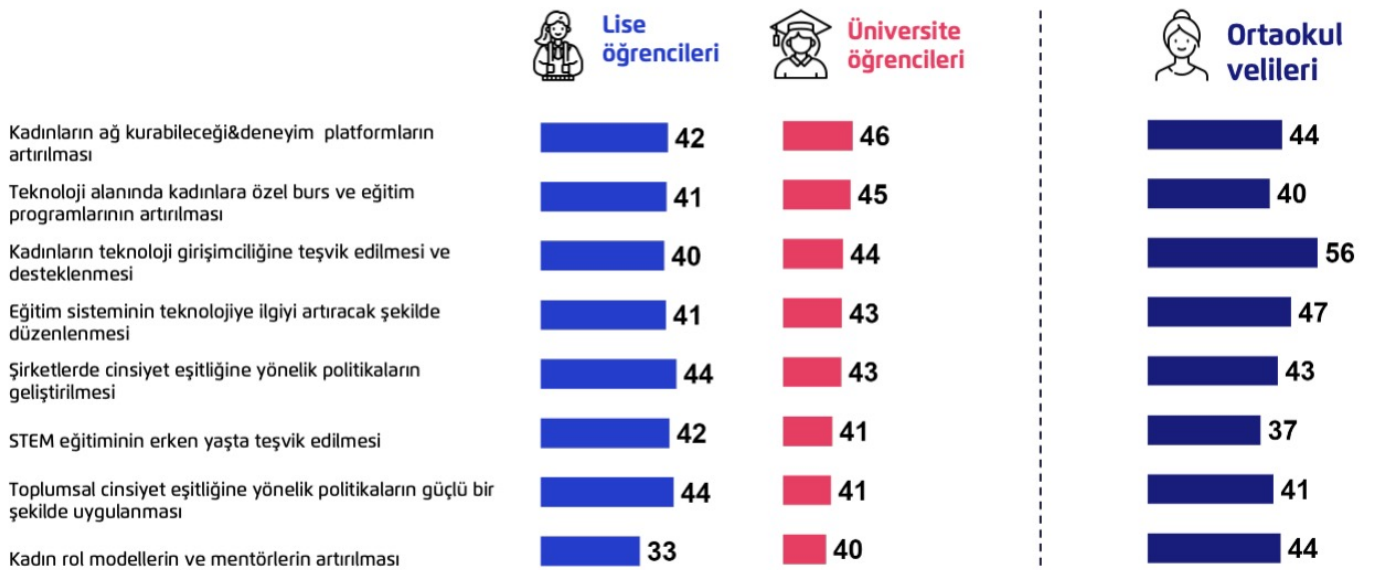
Kadınların Teknoloji Sektöründe Yer Alması İçin Eğitim, Cinsiyet Eşitsizliği, Kadınların Teşvik Edilmesi Gibi Konuların Ele Alınması Gerekliyor

Üniversite öğrencileri kadınların teknoloji sektöründe daha fazla yer alması için kadınların ağ kurabileceği platformların, özel burs ve eğitim programlarının artırılması gerektiğini düşünüyor. Lise öğrencileri; cinsiyet eşitsizliği, ortaokul velileri ise kadınların teknoloji girişimciliğine teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerektiğini baskın bir şekilde belirtiyor.

Kız çocuklarının teknoloji sektöründe daha fazla yer alması için sizce neler yapılabilir ?%

Kadınların teknoloji sektöründe daha fazla yer alması için sizce neler yapılabilir? %

*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Lise öğrencileri
n:502

Üniversite öğrencileri
n:498

Ortaokul velileri
n:500

Teknolojide Rol Model Kadınlar Yeterince Görünmüyor

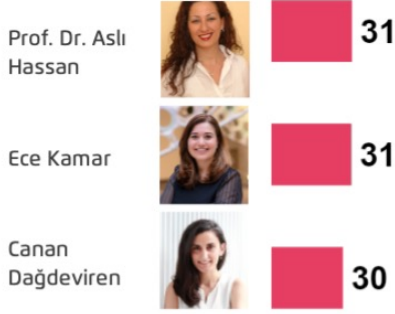
Tüm kitlelerde her 10 kişiden 3'ü teknoloji alanında başarılı herhangi bir kadını tanımıyor.

Teknoloji sektöründe Türkiye ve dünyadan başarılı olan kadınların daha önce gördünüz/ismini duydunuz? %

 Lise öğrencileri

 Üniversite öğrencileri

 Ortaokul velileri

Kariyer yapmayı düşünen üniversite öğrencileri n:498

Kariyer yapmayı düşünen lise öğrencileri n:502

Ortaokul velileri n:500

Türkiye ve dünyadan başarılı olan kadınların hiçbirini tanımayanlar %

■ Lise öğrencileri
■ Üniversite öğrencileri
■ Ortaokul velileri

Yapay Zeka

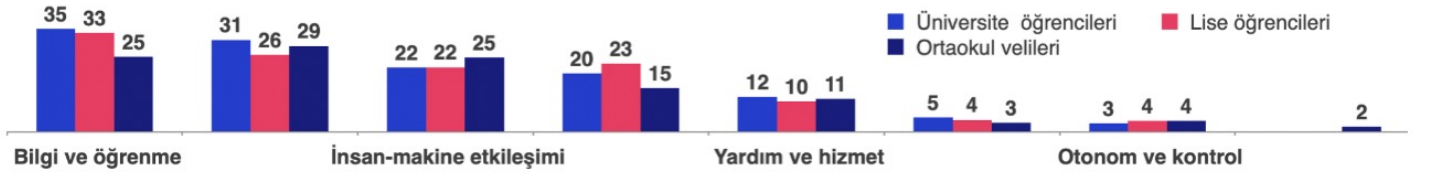

Yapay Zeka Modern Çağın Ansiklopedisi Olarak Görülüyor

Üniversite ve lise öğrencilerinde yapay zeka daha çok bilgi ve öğrenme, ortaokul velilerinde ise akıllı sistemler olarak tanımlanıyor.

Yapay zeka nedir ?%

Yapay zeka, bilgisayarların ve makinelerin insanlar gibi düşünebilmesi, öğrenebilmesi ve karar verebilmesidir. Her bilgiyi alıp analiz yapıp çözüm sunabilir.

Lise öğrencisi,
Devlet
anadolu lisesi

İnsan gibi öğrenebilen her türlü bilgiyi hafızasına kaydeden bunları analiz edip büyüyen sürekli gelişen ve çözümler üreten bir sistem.

Lise
öğrencisi,
Devlet fen
lisesi

Sonsuz bilgi kaynağı ve sürekli daha fazla bilgi ile dolup bu bilgileri analiz edip çıkarımlar yapan bir sistem.

Ortaokul
velileri

İnsanlardan aldığı veri ve bilgi ile kendi hafızası ve bilgisi olan, bu bilgileri kullanarak insanlara yardımcı olan bir araç.

Üniversite
öğrencisi,
Psikoloji
bölümü

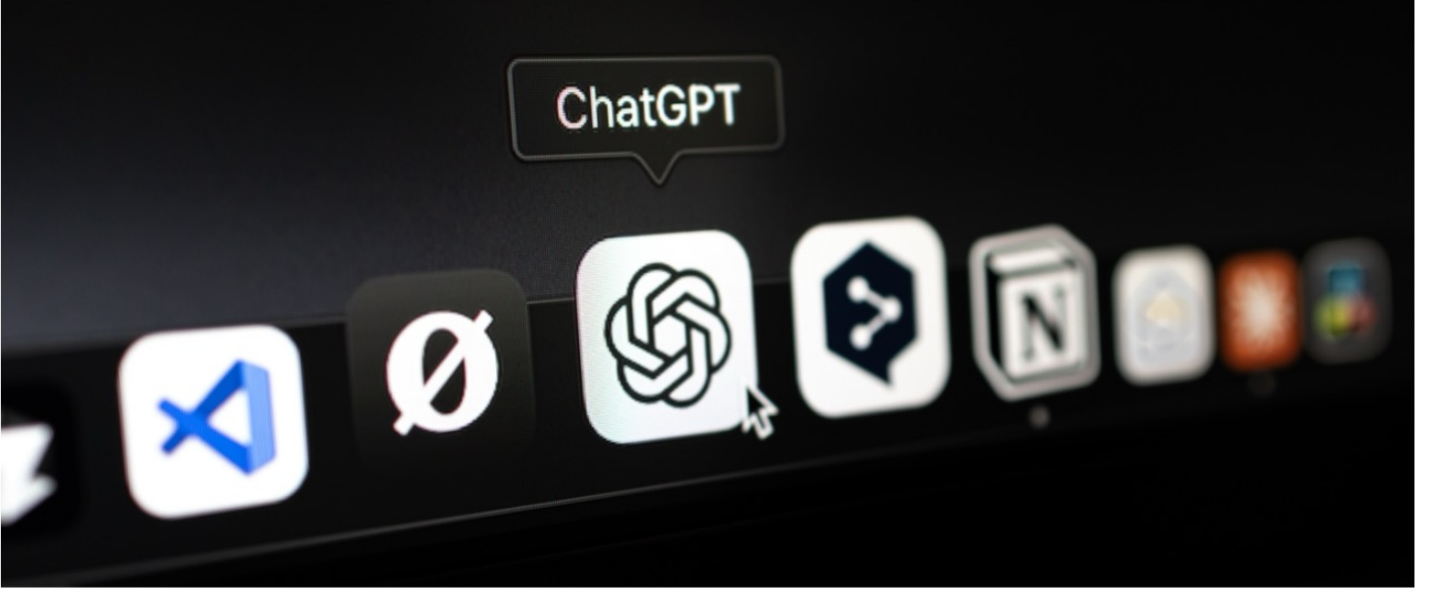
Yapay zeka insan gibi düşünüp öğrenme yetenekleri olan bilgisayarlardır. Aldıkları bütün bilgileri analiz edip inceleyip araştırmalar ve sonuçlar verebilen bir sistemdir.

Ortaokul
velileri

Yapay zeka insan zekasına yakın geliştirilmiş verilen her bilgiyi hafızasını alıp bu bilgilerle gerekli araştırma ve çözümleri sunabilen bir sistemdir.

Üniversite
öğrencisi, İç
mimarlık
bölümü

ChatGPT Zirvede, Diğer Yapay Zeka Araçları Gölgede

Tüm kitlelerde ortalama 2 yapay zeka biliniyor ve kullanılıyor. Bilinirliği ve kullanım oranı en yüksek yapay zeka ChatGPT olurken Gemini ise ikinci sırada yer alıyor. Her 10 üniversite öğrencisinden 2'si hala yapay zeka uygulamalarını bilmiyor her 10 lise öğrencisinden 2'si ise yapay zeka kullanmıyor.

Yapay zeka bilinirlik %

Daha önce yapay zekayı duyanlar:

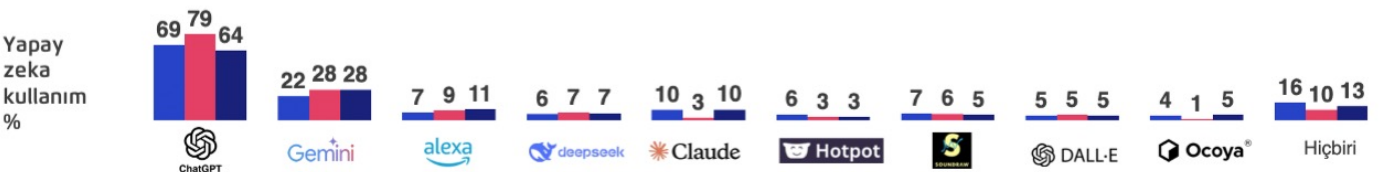
- Üniversite öğrencileri n:351
- Lise öğrencileri n:337
- Ortaokul velileri n:387

Yapay zeka kullanım %

Yapay zekayı bilenler bazında verilmiştir.

- Üniversite öğrencileri n:290
- Lise öğrencileri n:295
- Ortaokul velileri n:387

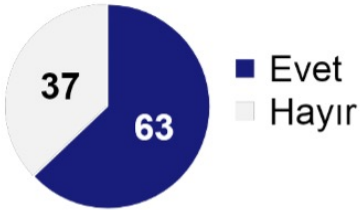
*Sıralama üniversite öğrencilerine göre yapılmıştır.

Yapay Zeka Ortaokul Öğrencilerinin Yeni Öğrenme Ekosistemi

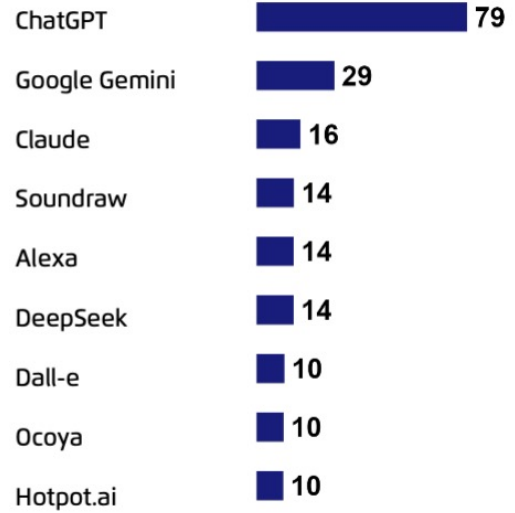
Her 10 ortaokul öğrencisinden 6'sı yapay zeka kullanırken ortalama 2 yapay zeka kullandıklarını belirtiyor. Ortaokul öğrencileri tarafından en fazla kullanılan yapay zeka ChatGPT oluyor. Devlet ortaokulunda eğitim gören kız çocuklarının yapay zeka kullanma oranının özel ortaokulda eğitim gören kız çocuklarına kıyasla daha yüksek olduğu görülüyor.

Kızınız herhangi bir yapay zeka uygulaması kullanıyor mu? %

n:500

Kızınız yapay zeka uygulamalarından hangilerini kullanıyor? %

Yapay zeka uygulamasını kullanan ortaokul öğrencileri n:315

İdeal Teknoloji Şirketi

İdeal Teknoloji Şirketi

Genel olarak bakıldığında yaştan bağımsız kız öğrencilerin teknoloji şirketlerine dair farkındalıklarının olmadığı, teknoloji şirketlerinin nasıl olduğuna, kapsamına, çalışma şartlarına dair bilgi sahibi olmadıkları, zihinlerde sadece genel bir şirket algısının söz konusu olduğu dikkat çekmektedir.

Bu nedenle genel anlamda herhangi bir şirketin kızların ilgisini çekmesi, çalışma motivasyonu oluşturabilmesi için sayılan tüm şartlar çalışmak isteyecekleri teknoloji alanındaki bir şirket için de geçerli olmaktadır.

Kızlar için; çalışmak isteyecekleri bir şirketin çalışma saatleri ve koşulları, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik yaklaşımı, sunduğu özlük ve yan haklar ile çalışan yaşamını zenginleştirmeye yönelik uygulamalar konusunda beklentileri karşılaması önem taşımaktadır.

Mekan ve Zaman Kısıtından Kurtulmak Amaçlanıyor

Hedef kitle kendi hayatını kendi kurgulamak, en azından zamanına ve bulunacağı mekana kendi karar vermek istemektedir. Bu nedenle uzaktan ve hibrit çalışma modellerinin geniş kesimler tarafından tercih edildiği açıkça gözlemlenmektedir.

Bununla birlikte, bazı öğrenciler, geleneksel çalışma düzenlerinin ötesine geçilerek, aylık toplam çalışma saatlerinin bireysel tercihlere göre esnek biçimde planlanmasının, yenilikçi bir yaklaşım sunduğunu ve çalışan motivasyonunu artırıcı bir etki yarattığını ifade etmektedir.

Bu koşullar sağlanmasa dahi, en azından sabah çok erken saatlerde başlanması gereken bir işin, çalışma motivasyonunu olumsuz yönde etkileyeceğini belirten pek çok kız öğrenciye rastlanmaktadır.

Ayrıca, kız öğrenciler, iş yerlerinin kişisel sınırlara saygı göstermesini önemsemekte; bu doğrultuda, belirlenen mesai saatleri dışında işverenlerin kendilerinden herhangi bir talepte bulunmamasını beklemektedir.

Kuzenim var benim, uzaktan çalışıyor, bilgisayarını alıyor bazen yurtdışına gidip oradan çalışıyor bazen yazlığa gidiyor.

Çok hoşuma gidiyor benim. Ben de öyle çalışmak isterdim hatta saati de ben ayarlasam ister sabah ister gece yarısı çalışsam.

Devlet lise öğrencisi

Genç Kızlar İş Hayatında da Otoriter Yapılara Mesafeli

Hiyerarşik ve otoriter yapılardan uzak bir yaşam biçimini benimseyen kız öğrenciler, bu yaklaşımdan iş yerlerinde de kaçınılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Özellikle ast-üst ilişkilerinin keskin çizgilerle belirlendiği ve genç çalışanların görüşlerini ifade etme konusunda sınırlandırıldığı kurumların, hedef kitle nezdinde olumsuz bir izlenim yarattığı gözlemlenmektedir.

Kadın Varoluş Özellikleri İle Kabul Edilmeli

Her şeyden önce, kadınların biyolojik olarak farklı bir yapıya sahip olduklarının kabul edilmesi; bu farklılığın bir dezavantaj değil, yalnızca insan çeşitliliğinin doğal bir parçası olarak görülmesi beklenmektedir.

Bu farkındalık temelinde, özellikle menstruasyon dönemlerinde kadınlara bir veya iki günlük izin ya da uzaktan çalışma imkânı tanınması, kız öğrencilerin öncelikli talepleri arasında yer almaktadır.

Bu tür düzenlemeler, hem kadın sağlığını gözetmekte hem de iş yaşamında eşitlikçi ve kapsayıcı bir yaklaşımın önünü açmaktadır.

Mesela özel günlerimiz oluyor. İnsanın gerçekten çok ağrısı olabiliyor, yataktan çıkmak istemeyebiliyor.

Böyle günlerde anlayışlı olmalarını beklerim. Bir arkadaşımın ablasını çalıştığı şirket izin veriyormuş regl günlerinde, tüm işyerleri bence böyle bir şey yapabilir.

Özel üniversite öğrencisi

Sadece Maaş Değil, Yaşam Desteği

Ekonomik belirsizliklerin giderek derinleştiği günümüz koşullarında, maddi refah düzeyini artırma arayışında olan genç kadınlar, bireysel imkânlarla konut ya da otomobil sahibi olmanın güçlüğüne daha fazla hissetmektedir.

Bu bağlamda, yalnızca gelir sağlayan bir kurum değil, aynı zamanda yaşam standartlarını yükseltecek sosyal ve ekonomik imkânlar sunan bir iş yeri beklentisi ön plana çıkmaktadır.

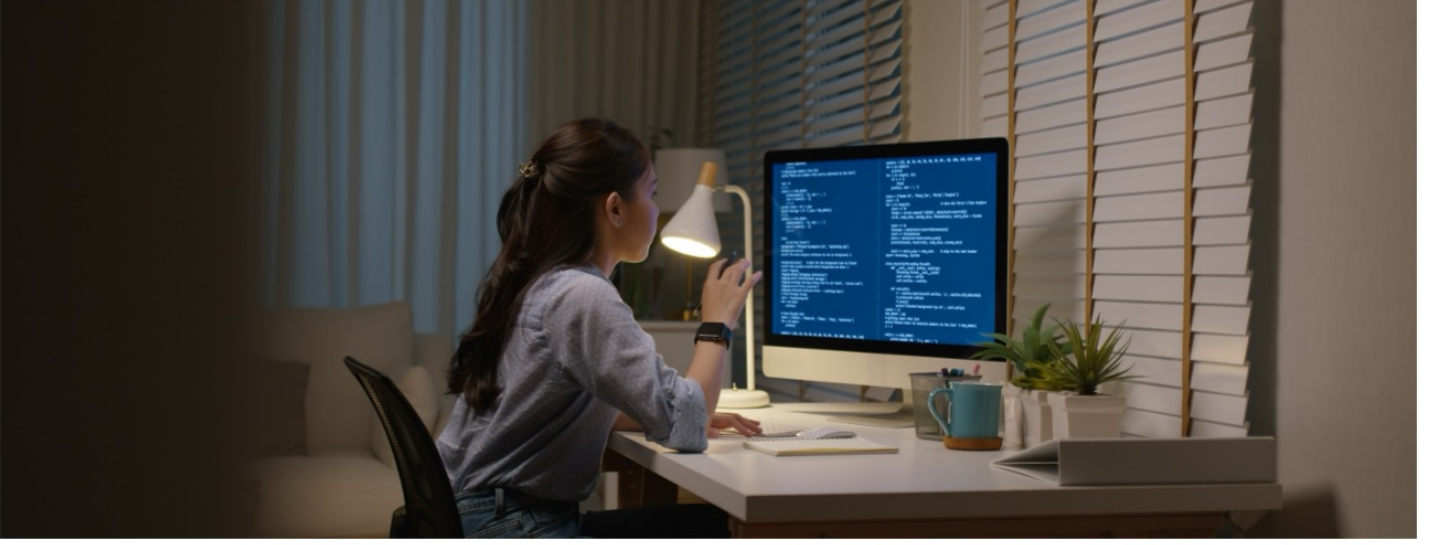
Artık görüyoruz zaten maaşla ev almak, araba almak hayal oldu. Bize bunları sağlayabilir aslında çalıştığımız şirketler.

Direkt vermeseler bile en azından destek olabilirler kira desteği, şirket arabası gibi.

Devlet üniversite öğrencisi

Kişisel İhtiyaçları Destekleyici Yan Haklar Bekleniyor

Bireyin günlük yaşamda karşılaşılabileceği sorunlarla başa çıkabilmesi için ihtiyaç duyabileceği desteklerde (psikolog, avukat vb.) ve kişisel gelişim amacıyla atacağı adımlarda (dil eğitimi, spor kursları gibi), iş yerinden katkı beklendiği görülmektedir.

Ayrıca, hedef kitlenin önemli bir bölümünün güzellik ve kişisel bakım konularına yüksek hassasiyet gösterdiği; bu doğrultuda iş yerinde kuaför hizmeti sunulması, anlaşmalı güzellik merkezleriyle iş birliği yapılması ya da sağlık sigortasına estetik operasyonların dahil edilmesi gibi taleplerin de dile getirildiği gözlemlenmektedir.

Mesela şirketlerin anlaşmalı olduğu kuaförler güzellik merkezleri olsa biz de oralara gitsek.

Devlet lise öğrencisi

Benim kızıma sorsanız estetik ameliyat desteği bile versin der.

Burnunu yaptırmak istiyor, öyle bir şey yaptıracağını bilse yani şöyle özel sağlık sigortasına falan dahil edilse o şirkette mutlaka çalışmak ister.

Özel lise velisi

Kişisel Deneyim Zenginleştirilmeli

Görüşülen hedef kitlenin yalnızca kariyer odaklı değil, aynı zamanda yaşamı çok boyutlu ve geniş bir perspektiften deneyimleme arzusuna sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, iş yerlerinden yalnızca mesleki gelişim değil, aynı zamanda kişisel zenginleşmeyi destekleyecek fırsatlar sunmaları da beklenmektedir.

Bu beklentiler, yurtdışı rotasyon imkânı sunan pozisyonlardan; kurum mutfağında dünya mutfağından örneklerle yer verilmesine ya da seçkin mekânlarda düzenlenen deneyim odaklı etkinliklerden iş yerinin sıra dışı tasarım dekorasyonuna kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır.

Ben gezmeyi çok seviyorum yurtdışında görmek istediğim çok yer var, iş için ya da tatil için göndermesini çok isterim.

Devlet ortaokul öğrencisi

Eğlenceler düzenleseler, konserler için biletler verseler.

Devlet lise öğrencisi

Teşekkürler

© 2025 Teknolojide Kadın Derneği. Tüm hakları saklıdır. İzinsiz kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, değiştirilemez.

